

JULIUSZ HR. OSTROWSKI.

KSIEGA HERBOWA
RODÓW POLSKICH

Zeszyt X.

WARSZAWA.

SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI ANTYKWARSKIEJ

B. BOLCEWICZA.

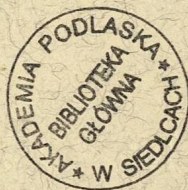
Plac Saski Nr. 5.

DRUK JÓZEFA SIKORSKIEGO, WARECKA № 14.

1900.

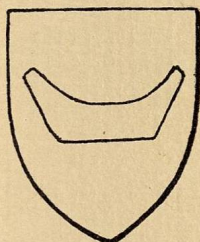
UPRASZA SIĘ O NADSZYŁANIE RYSUNKÓW Z DOWODAMI.

UPRASZA SIĘ O NADSZYŁANIE PRENUMERATY NA DALSZE ZESZYTY.

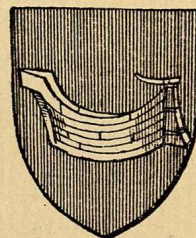
br. 29986

Дозволено Цензурою
Варшава, 12 Сентября 1900 года.

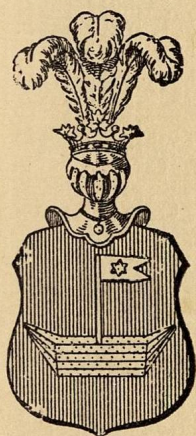
ŁODZIA V.

— 1926 —

ŁODZIA VI.

— 1927 —

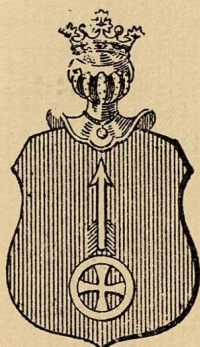
ŁODZIAN.

— 1928 —

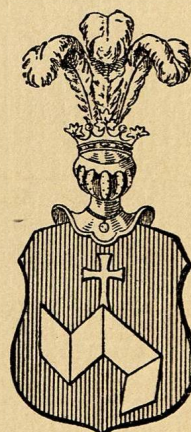
ŁOKTOWSKI cz. Kroje odm.

— 1929 —

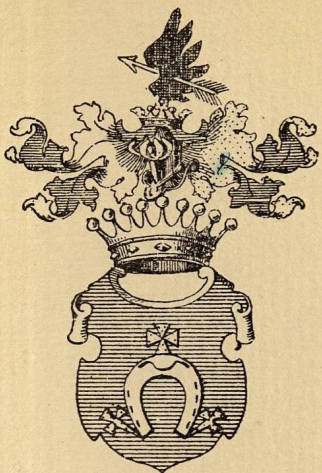
ŁOSIATYŃSKI.

— 1930 —

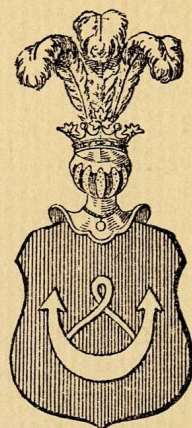
ŁOSOWICZ cz. Syrokomla odm. albo złamana.

— 1931 —

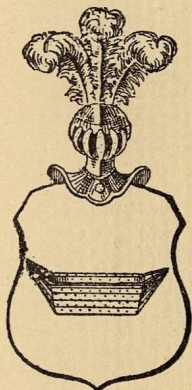
ŁOŚ Hrabia cz. Dąbrowa odm.

— 1932 —

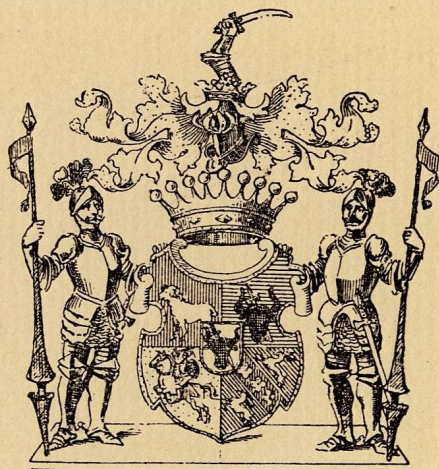
ŁOWEJKO, Łowiejko cz. Kotwica odm.

— 1933 —

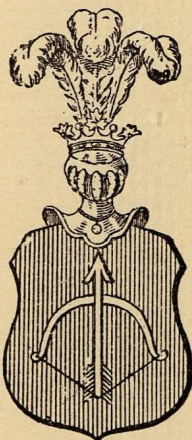
ŁÓDŹ.

— 1934 —

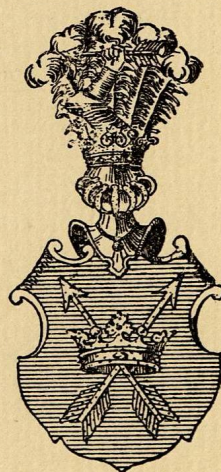
ŁUBIEŃSKI Hrabia cz. Pomian odm.

— 1935 —

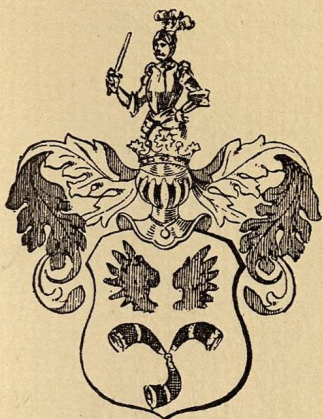
ŁUK, Łuk napięty.

— 1936 —

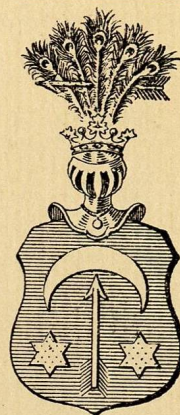
ŁUKASZEWICZ I cz. Trąby odm.

— 1937 —

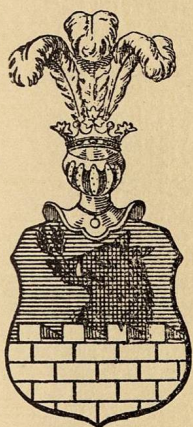
ŁUKASZEWICZ II cz. Trójstrzał odm.

— 1938 —

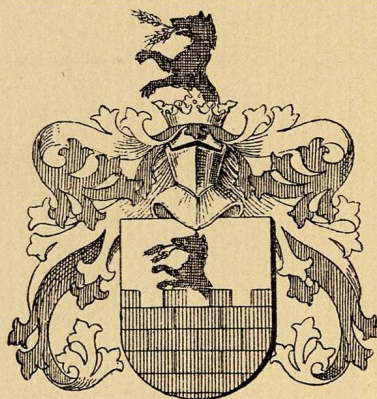
ŁUKAWIECKI cz. Sas odm.

— 1939 —

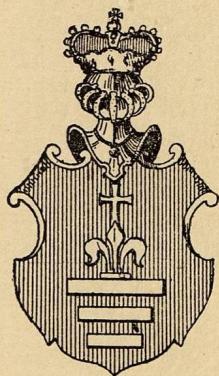
ŁUKOCZ I.

— 1940 —

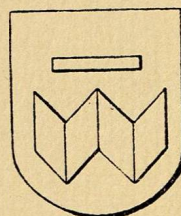
ŁUKOCZ II, (*Luckotsin*).

— 1941 —

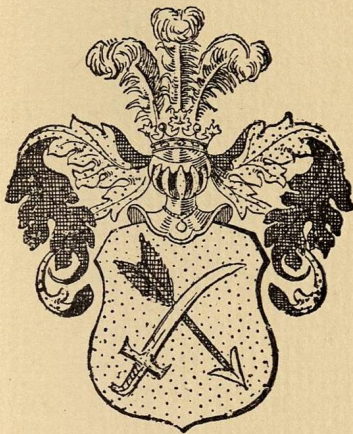
ŁUKOMSKI Książę cz. Roch albo Pierzchała odm.

— 1942 —

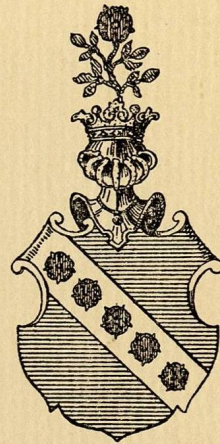
ŁUŻOWSKI cz. Abdank odm.

— 1943 —

ŁYSIENKO.

— 1944 —

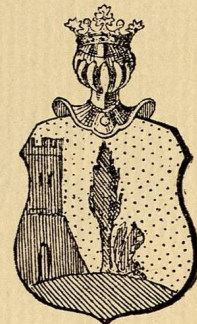
ŁYSKOWSKI cz. Poraj odm.

— 1945 —

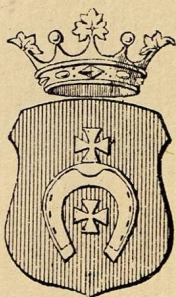
ŁYŚNIEWSKI I.

— 1946 —

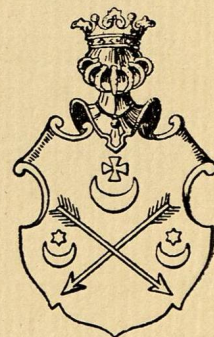
ŁYŚNIEWSKI II.

— 1947 —

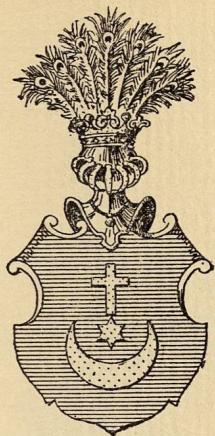
ŁŻYŃSKI cz. Lubcza odm.

— 1948 —

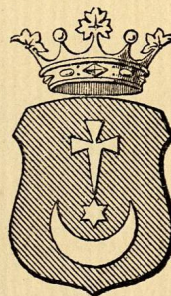
MACENKO.

— 1949 —

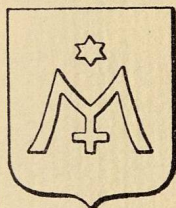
MACEWICZ I.

— 1950 —

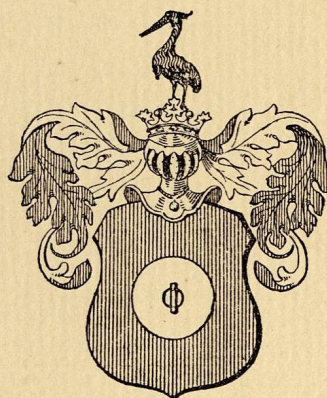
MACEWICZ II.

— 1951 —

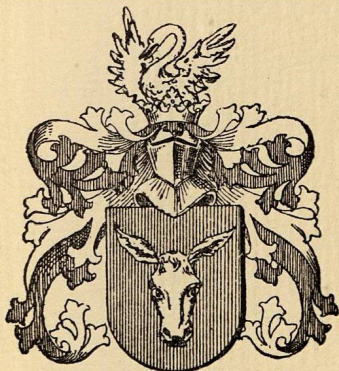
MACHAJŁO.

— 1952 —

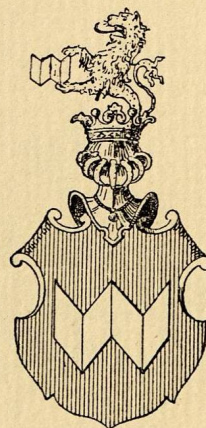
MACHNE.

— 1953 —

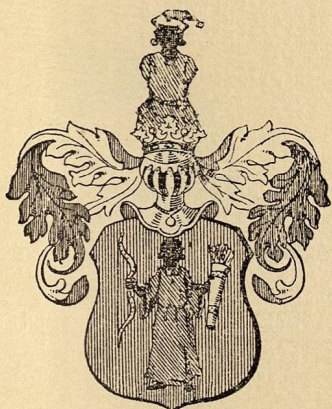
MACHNICKI cz. Półkoźcie odm.

— 1954 —

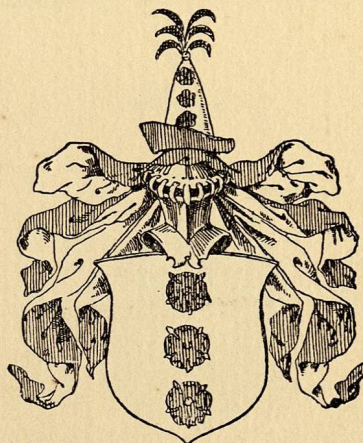
MACHOWSKI cz. Abdank odm.

— 1955 —

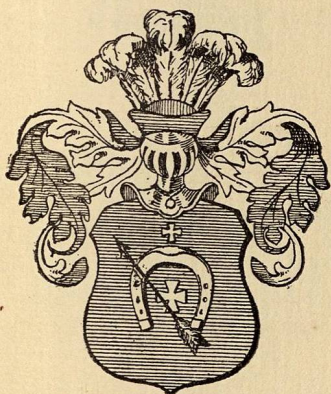
MACHWICZ I.

— 1956 —

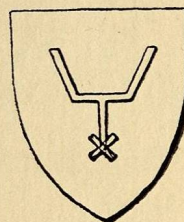
MACHWICZ II (*Machewitz*).

— 1957 —

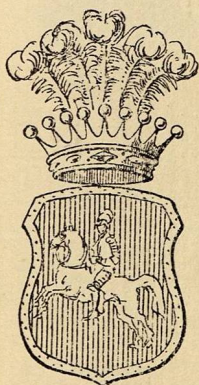
MACKIEWICZ cz. Lubicz odm.

— 1958 —

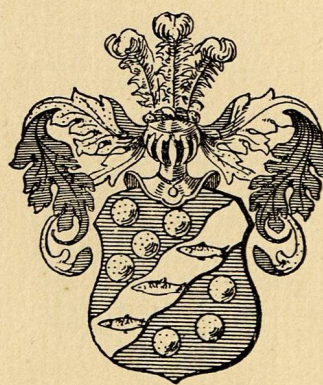
MACKOWICZ.

— 1959 —

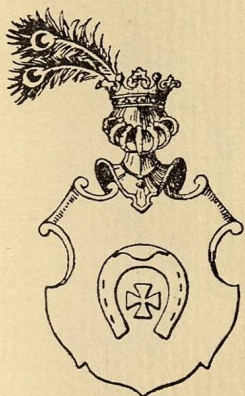
MADAN DE MAGURA.

— 1960 —

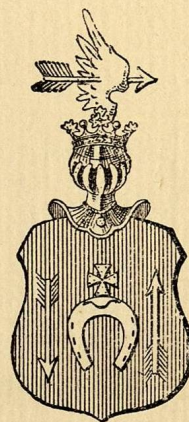
MAJDEL, (*Maydell*).

— 1961 —

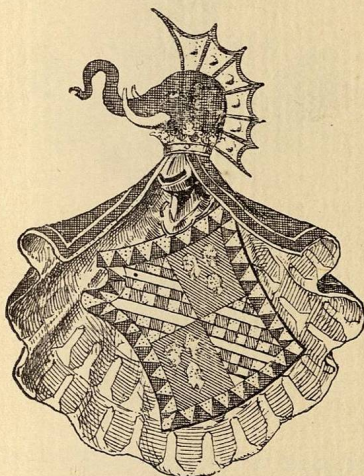
MAJKIEWICZ, Maykiewicz.

— 1962 —

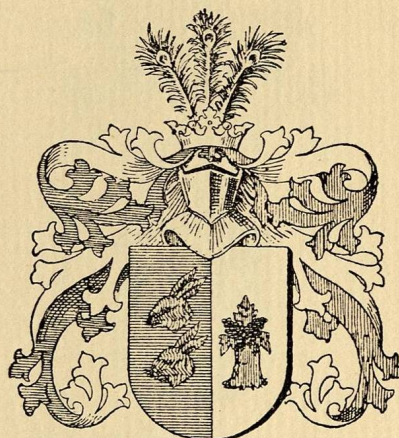
MAKOWIECKI cz. Dołęga odm.

— 1963 —

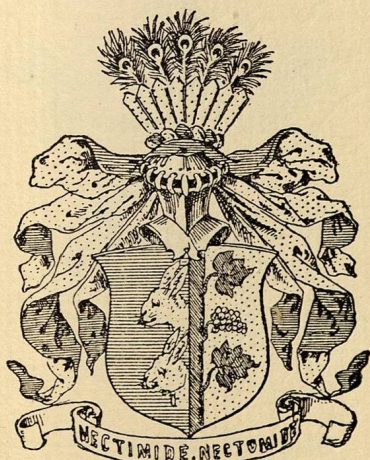
MALATESTA Hrabia.

— 1964 —

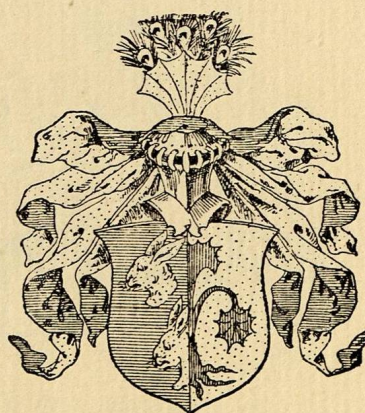
MALCAN I Baron i Hrabia (*Maltzan, Malsein*).

— 1965 —

MALCAN II.

— 1966 —

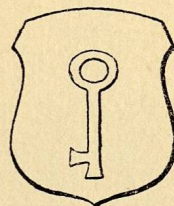
MALCAN III.

— 1967 —

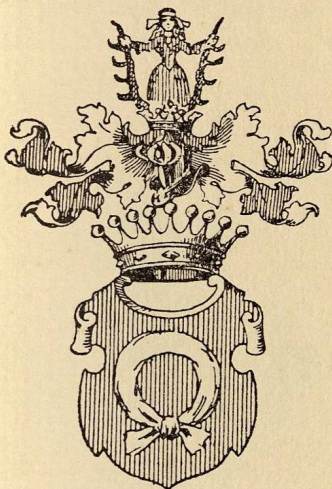
MALEWICZ.

— 1968 —

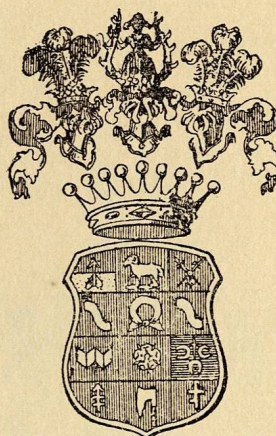
MALIKBASZA, Malikbaszyc.

— 1969 —

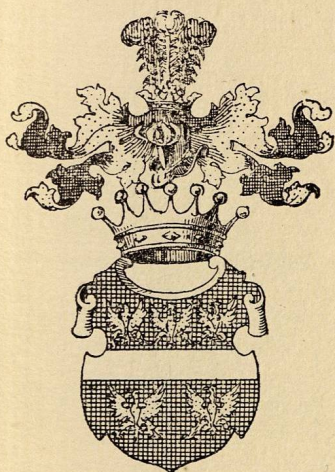
MAŁACHOWSKI Hrabia I cz. Nałęcz odm.

— 1970 —

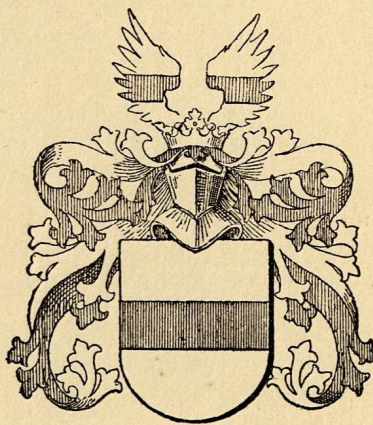
MAŁACHOWSKI Hrabia II.

— 1971 —

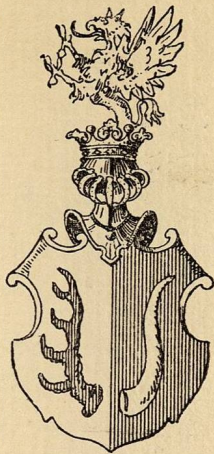
MANAGET Baron, Managetta.

— 1972 —

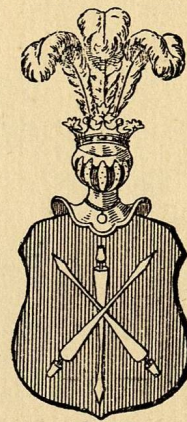
MANDYWEL I, Mantejfelt, (*Mannteufel*).

— 1973 —

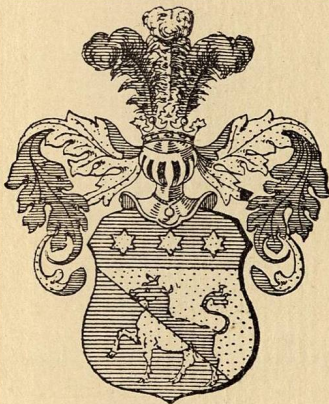
MANDYWEL II cz. Rogala odm.

— 1974 —

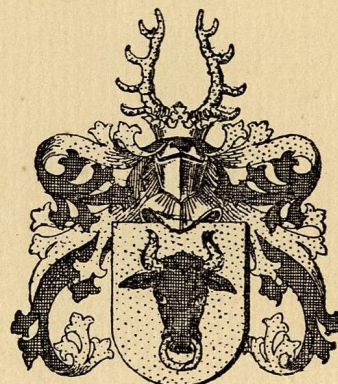
MANIKOWSKI cz. Jelita odm.

— 1975 —

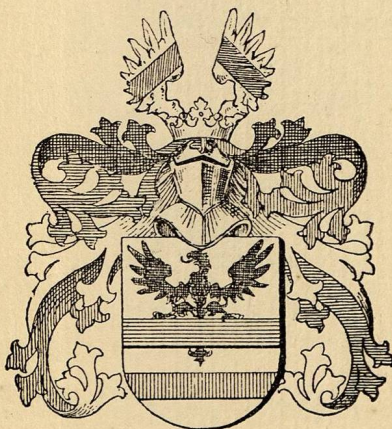
MANOWARDA.

— 1976 —

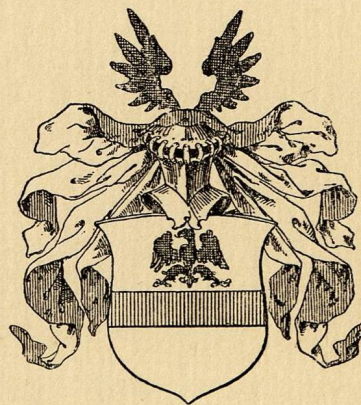
MANOWSKI cz. Wieniawa odm.

— 1977 —

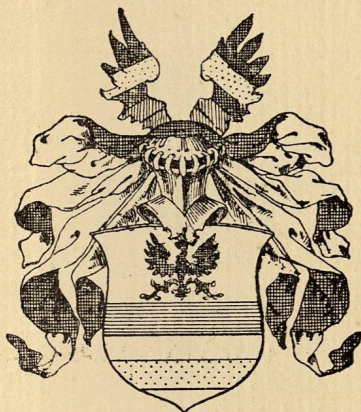
MANTEJFEL I Szoegz, (*Manteuffel*) Hrabiowie.

— 1978 —

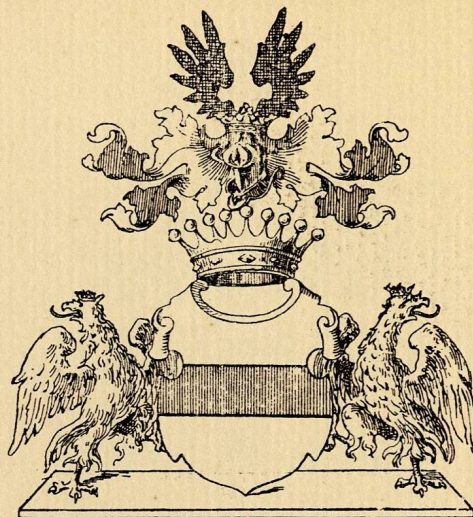
MANTEJFEL II, Szoege.

— 1979 —

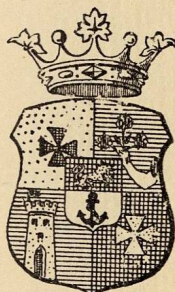
MANTEJFEL III, Szöge.

-- 1980 --

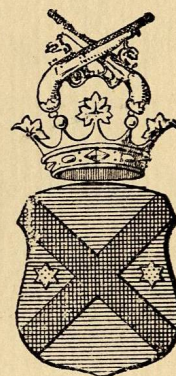
MANTEJFEL IV.

-- 1981 --

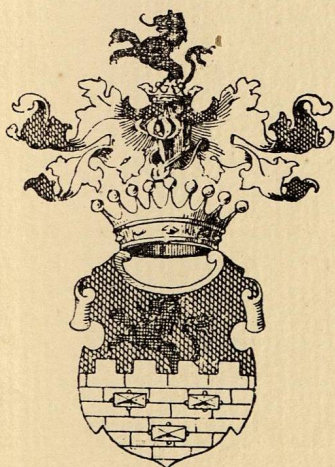
MANUCZY, (*Manuzzi*) Hrabia.

-- 1982 --

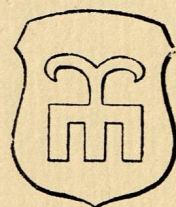
MANŻET, (*Manget*).

-- 1983 --

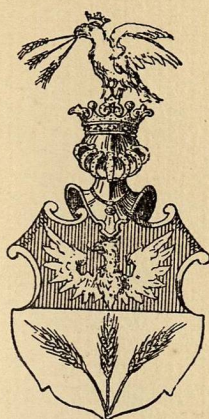
MAŃKOWSKI Hrabia cz. Zaremba odm.

-- 1984 --

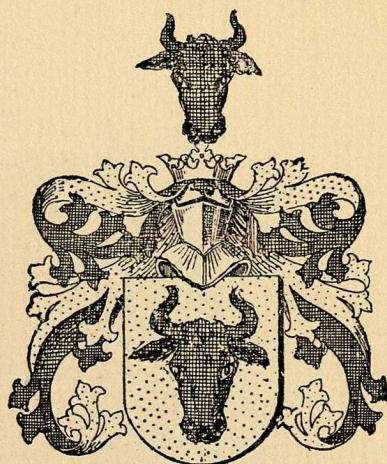
MARKIEWICZ I.

-- 1985 --

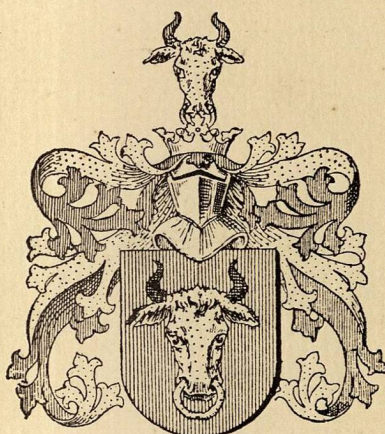
MARKIEWICZ II.

— 1986 —

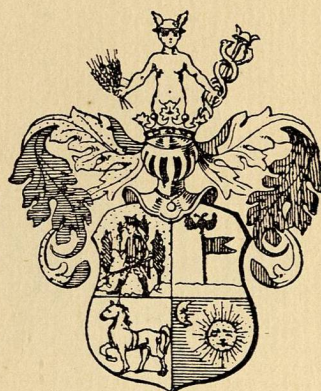
MARKŁOWSKI I cz. Wieniawa odm.

— 1987 —

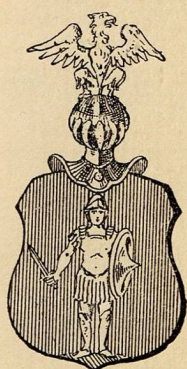
MARKŁOWSKI II.

— 1988 —

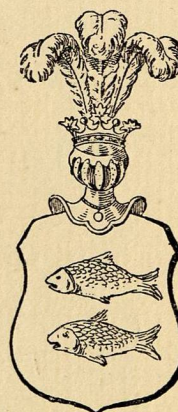
MARMOROSZ, (*Maramoross*).

— 1989 —

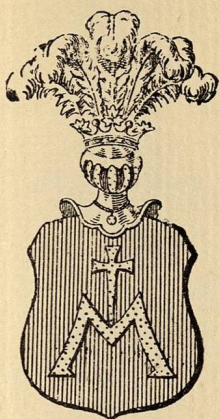
MARS.

— 1990 —

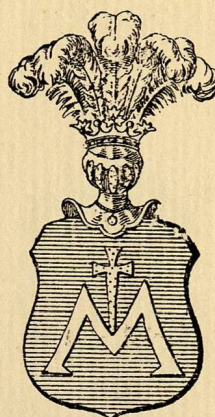
MARTYNOWICZ cz. Wadwicz odm.

— 1991 —

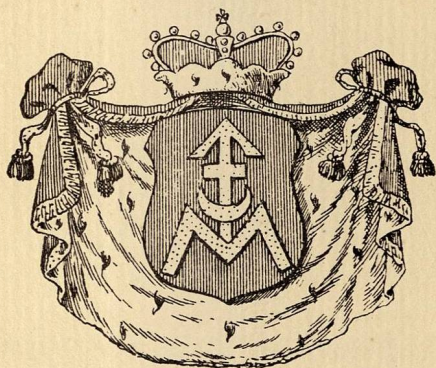
MASALSKI I, Mosalski Książę cz. Mogiła druga.

— 1992 —

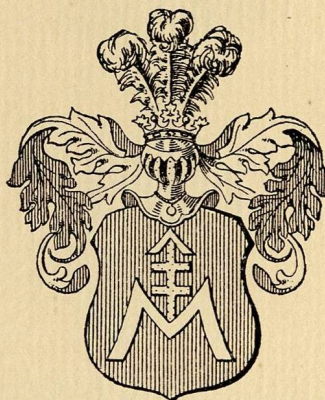
MASALSKI II.

— 1993 —

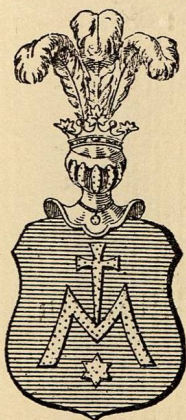
MASALSKI Książę III.

— 1994 —

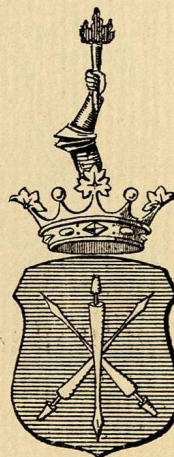
MASALSKI IV.

— 1995 —

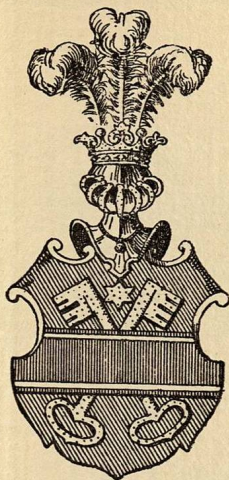
MASALSKI V.

— 1996 —

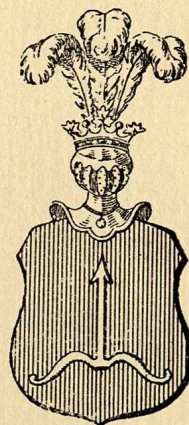
MASALSKI VI cz. Jelita odm.

— 1997 —

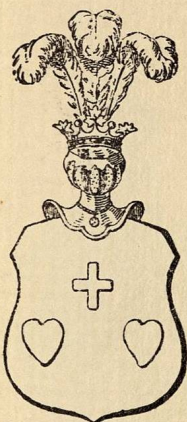
MASZEWA.

— 1998 —

MASZKIEWICZ cz. Kuna odm.

— 1999 —

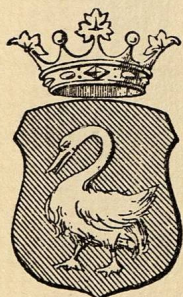
MATAJEWICZ cz. Przyjaciół odm.

— 2000 —

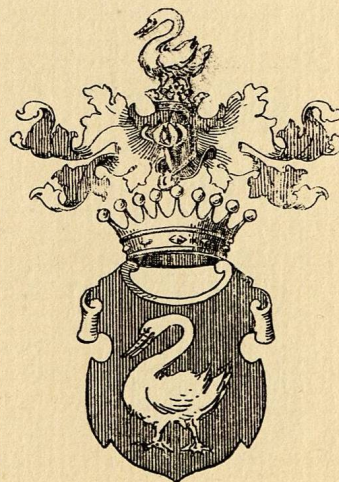
MATERNA cz. Ślepowron odm.

— 2001 —

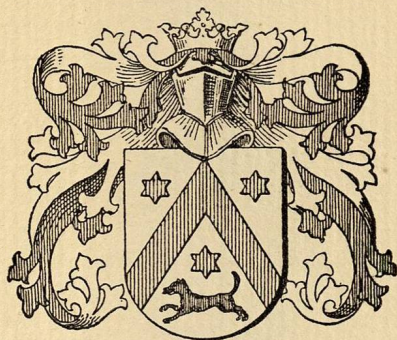
MATUSZEWICZ.

— 2002 —

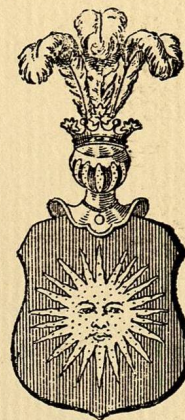
MATUSZEWICZ Hrabia cz. Łabędź odm.

— 2003 —

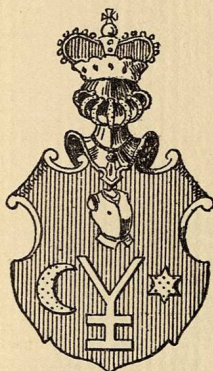
MATY, Matty, Matthy.

— 2004 —

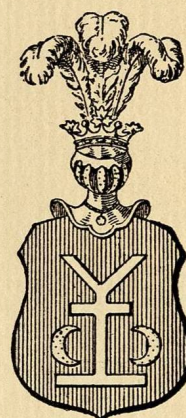
MAZARAKI cz. Słońce odm.

— 2005 —

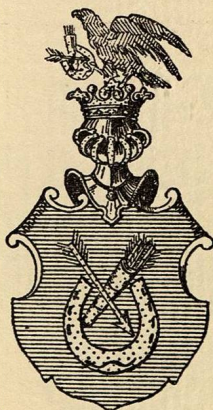
MAZEPA I, Maziepa cz. Kurcz odm.

— 2006 —

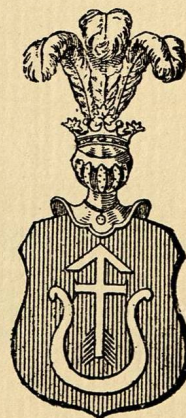
MAZEPA II.

— 2007 —

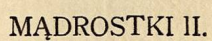
MAZEWSKI.

— 2008 —

MĄDROSTKI I, Zmiara.

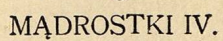
— 2009 —

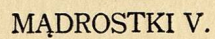
— 2010 —

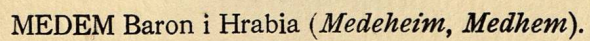
— 2011 —

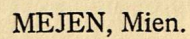
— 2012 —

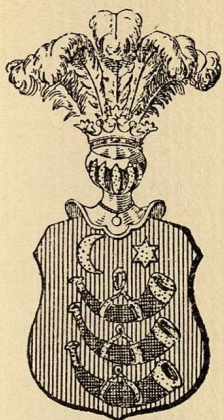
— 2013 —

— 2014 —

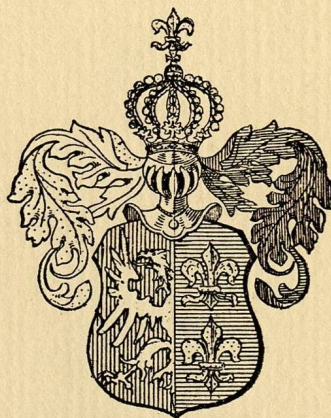

— 2015 —

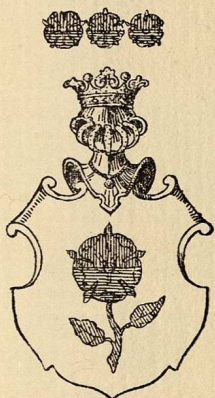
MEJER.

— 2016 —

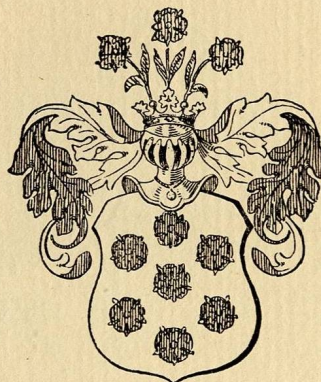
MEK, Meck.

— 2017 —

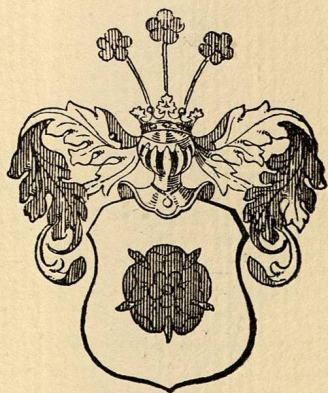
MELCHENDEINER I, Malgedein.

— 2018 —

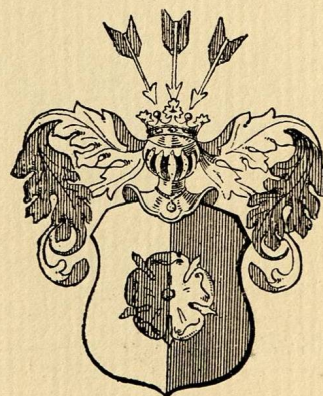
MELCHENDEINER II.

— 2019 —

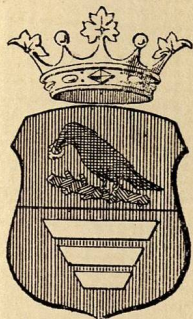
MELCHENDEINER III.

— 2020 —

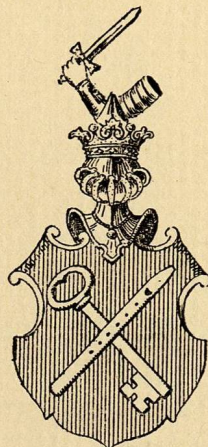
MELCHENDEINER IV.

— 2021 —

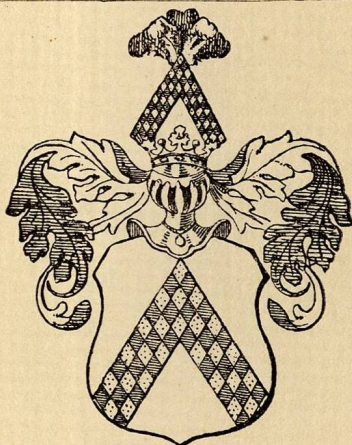
MELESZKO, Mieleszko, Mieleszkiewicz.

— 2022 —

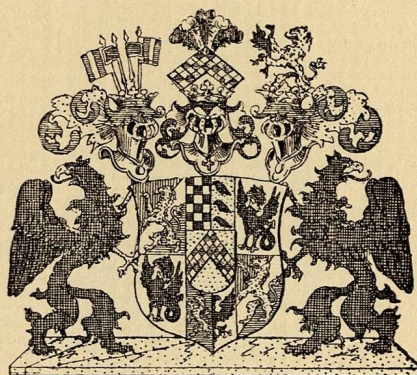
MELIK, (*Mehlig*).

— 2023 —

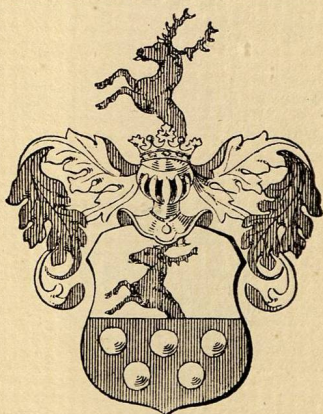
MELIN I, Mellin.

— 2024 —

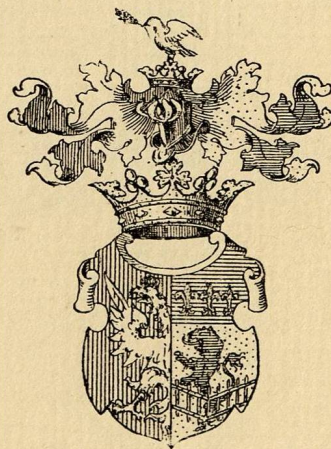
MELIN II.

— 2025 —

MELING, (*Mehling*).

— 2026 —

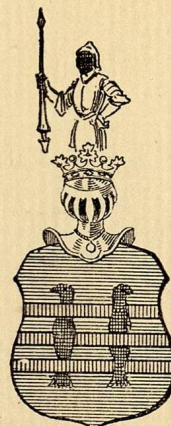
MELIORUCZY, Mellioruci, Meglioruci Hrabia.

— 2027 —

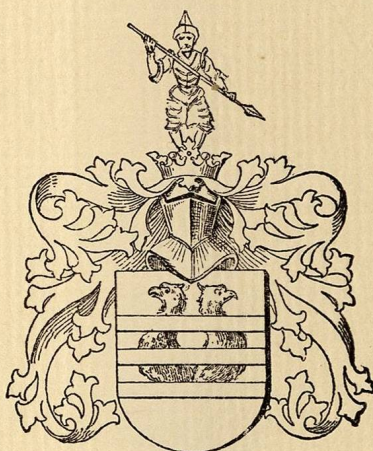
MELISA.

— 2028 —

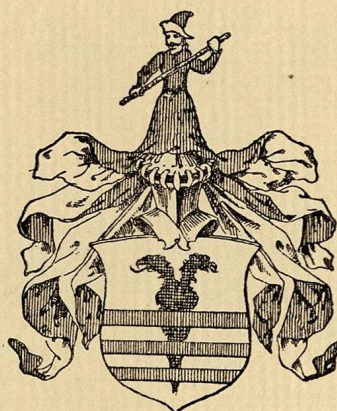
MELDZYŃSKI I.

— 2029 —

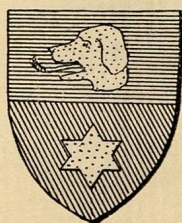
MELDZYŃSKI II.

— 2030 —

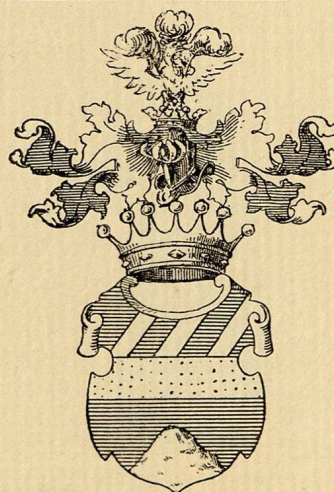
MELDZYŃSKI III.

— 2031 —

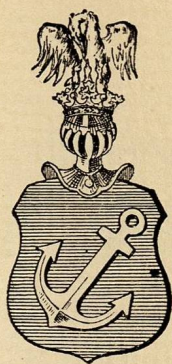
MERAWA, Merawy.

— 2032 —

MERCAN, (*Merzahn de Klingstaedt*).

— 2033 —

MERSBERG.

— 2034 —

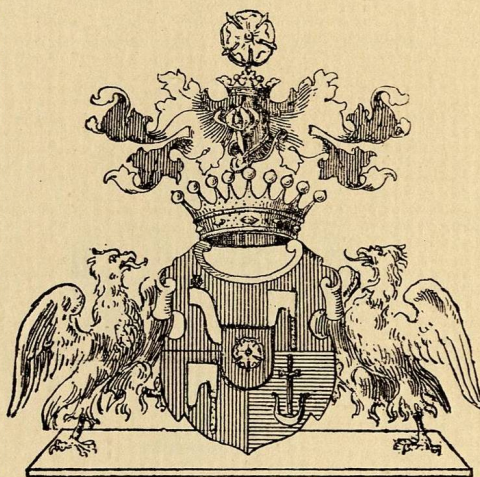
MESZCZERYN cz. Pogoń Moskiewska.

— 2035 —

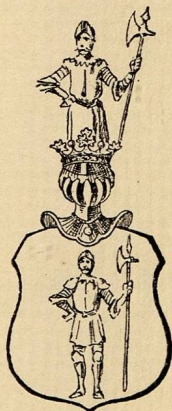
METROCHARITE Baron.

— 2036 —

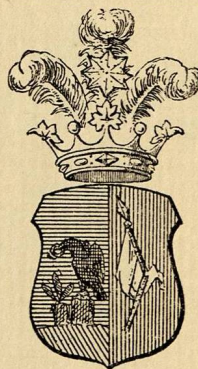
MĘCIŃSKI Hrabia cz. Poraj odm.

— 2037 —

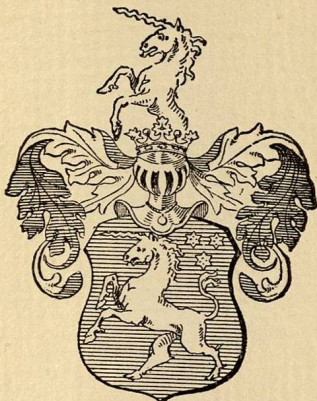
MĘK.

— 2038 —

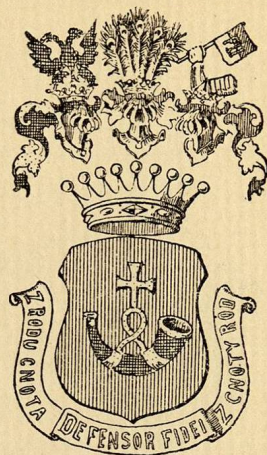
MIANOWSKI cz. Przerowa odm.

— 2039 —

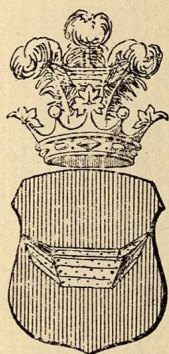
MIASKOWSKI cz. Bończa odm.

— 2040 —

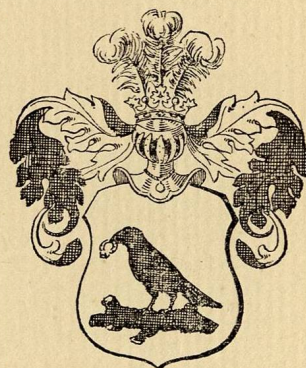
MIĄCZYŃSKI Hrabia cz. Suchekomnaty odm.

— 2041 —

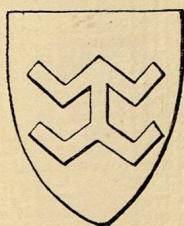
MICHALSKI I cz. Łódzia odm.

— 2042 —

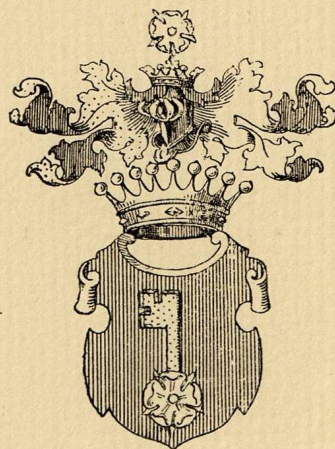
MICHALSKI II.

— 2043 —

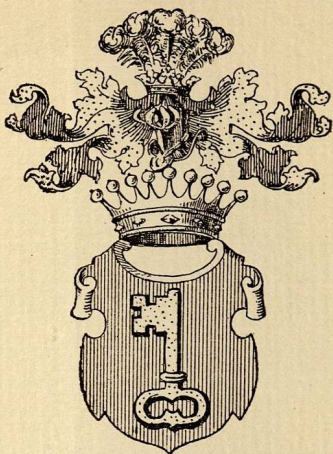
MICHAŁOWICZ.

— 2044 —

MICHAŁOWSKI I Hrabia cz. Poraj odm.

— 2045 —

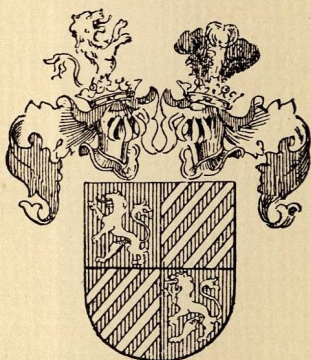
MICHAŁOWSKI II Hrabia cz. Jasieńczyk odm.

— 2046 —

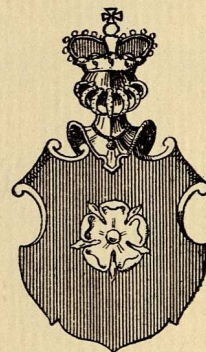
MICHELSON.

— 2047 —

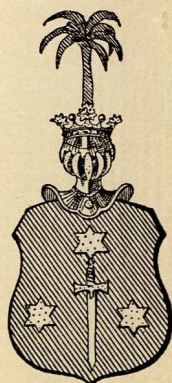
MICZA, (*Mitscha*).

— 2048 —

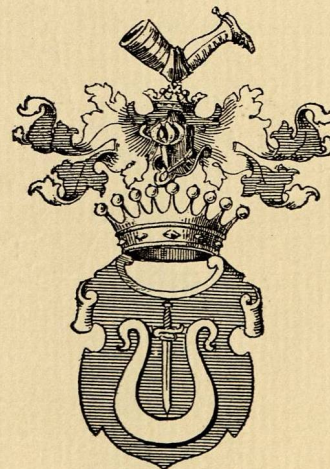
MICKIEWICZ cz. Poraj odm.

— 2049 —

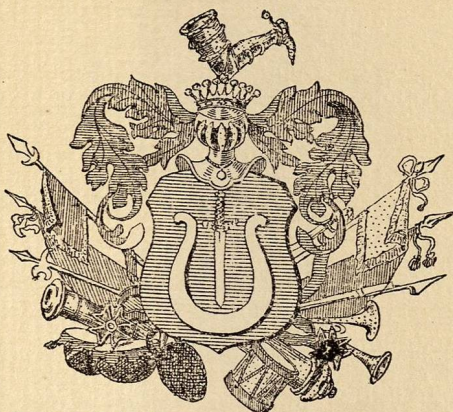
MIECZNIK.

— 2050 —

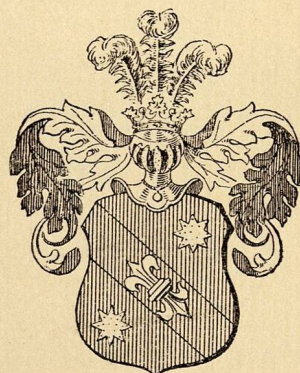
MIELŻYŃSKI Hrabia cz. Nowina odm.

— 2051 —

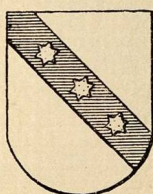
MIELŻYŃSKI II Hrabia cz. Nowina odm.

— 2052 —

MIENTA cz. Lilia odm.

— 2053 —

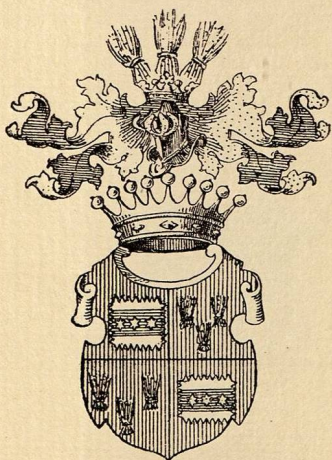
MIER I, (*Myhr Thorsten*).

— 2054 —

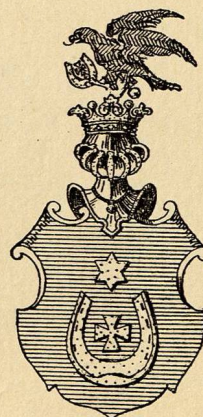
MIER II Hrabia.

— 2055 —

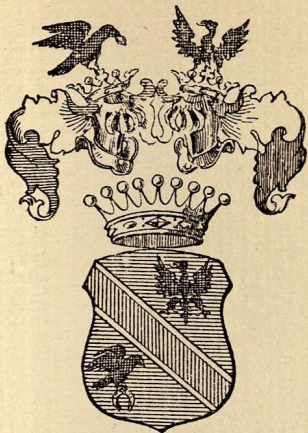
MIER III Hrabia.

— 2056 —

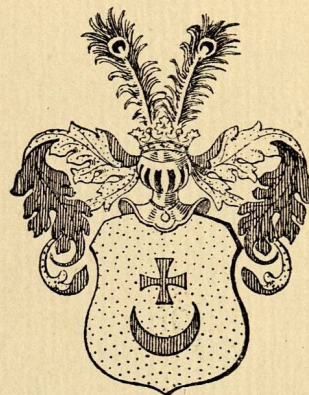
MIERCZYŃSKI cz. Jastrzębiec odm.

— 2057 —

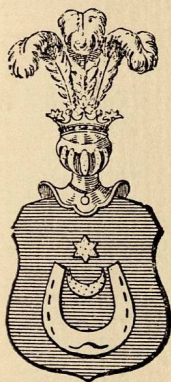
MIEROSZEWSKI Hrabia cz. Ślepowron odm.

— 2058 —

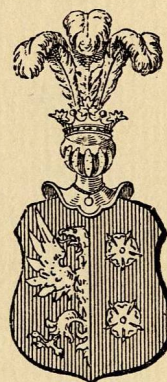
MIERZEJEWSKI cz. Szeliga odm.

— 2059 —

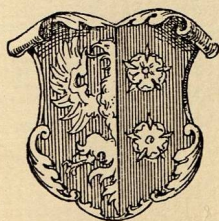
MIESIĄC ZATAJONY.

— 2060 —

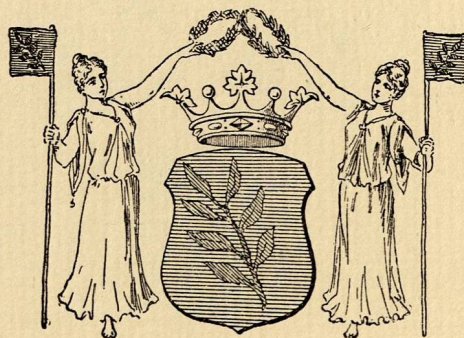
MIĘSZANIEC I.

— 2061 —

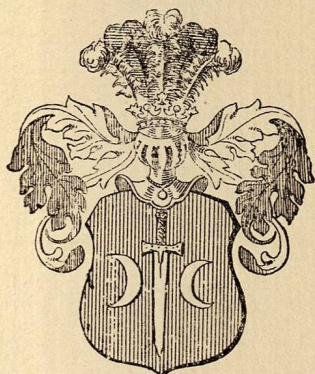
MIĘSZANIEC II.

— 2062 —

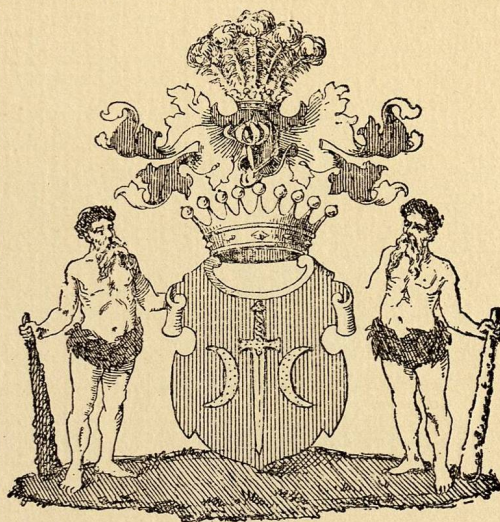
MIKAN.

— 2063 —

MIKLASZEWSKI cz. Ostoja odm.

— 2064 —

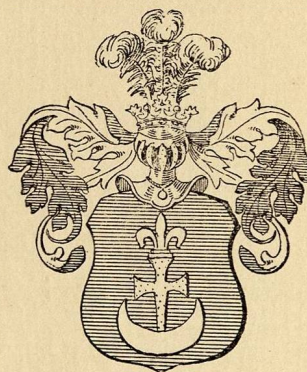
MIKORSKI Hrabia cz. Ostoja odm.

— 2065 —

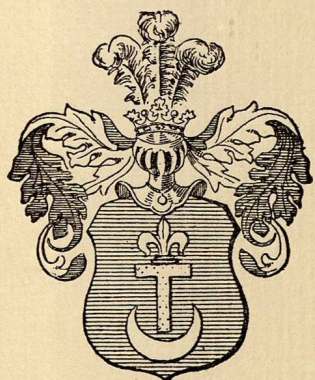
MIKUC.

— 2066 —

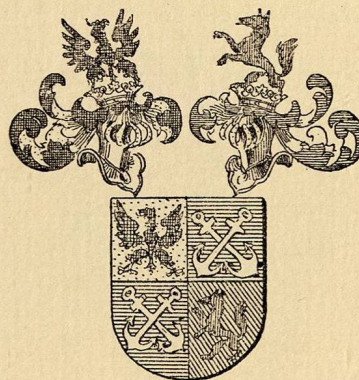
MIKULICZ I.

— 2067 —

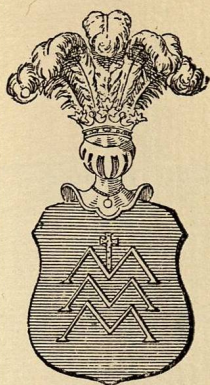
MIKULICZ II.

— 2068 —

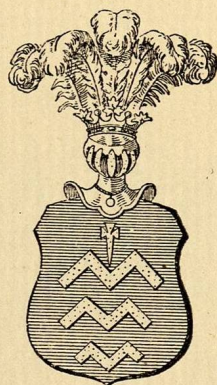
MIKULICZ III, (*Mikulitsch*).

— 2069 —

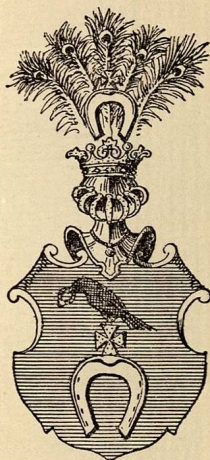
MIKULIŃSKI I cz. Trzy głoski.

— 2070 —

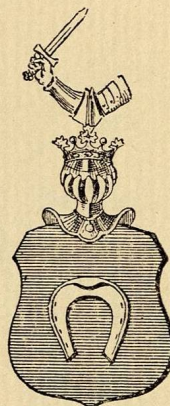
MIKULIŃSKI II.

— 2071 —

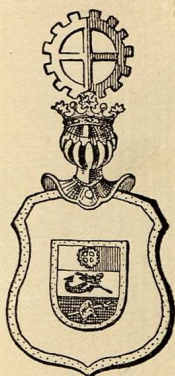
MILAN cz. Ślepowron odm.

— 2072 —

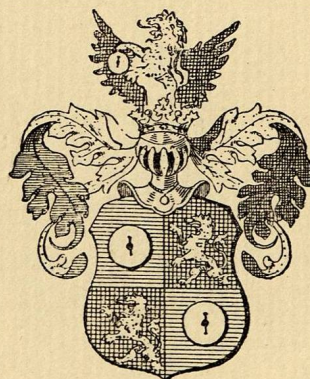
MILATYŃSKI.

— 2073 —

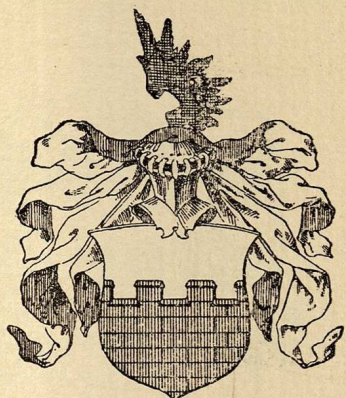
MILBERG Kawaler cz. Lichtyan odm.

— 2074 —

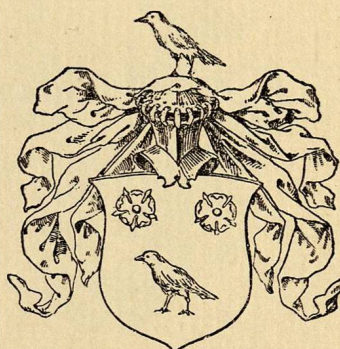
MILER, (*Müller*).

— 2075 —

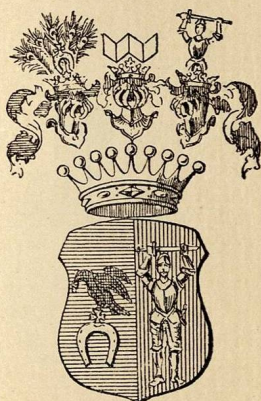
MILEWSKI I cz. Odwaga odm.

— 2076 —

MILEWSKI II cz. Ślepowron odm.

— 2077 —

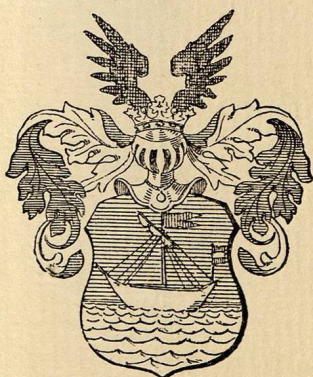
MILEWSKI Hrabia cz. Milan albo Ślepowron odm.

— 2078 —

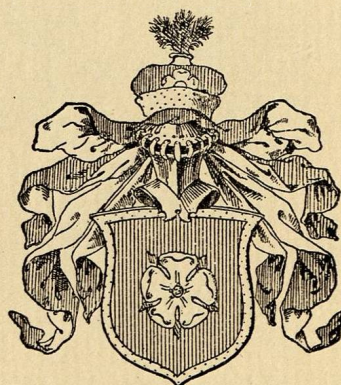
MILHEIM, (*Mülheim*).

— 2079 —

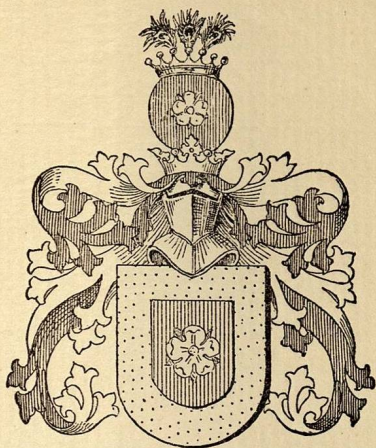
MILKUSZYC, (*Milkuschitz*) albo Czóino.

— 2080 —

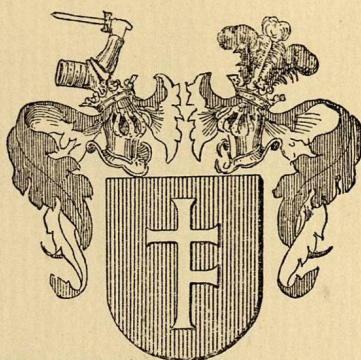
MILNHEIM I, (*Milnheim*, *Müllenheym*).

— 2081 —

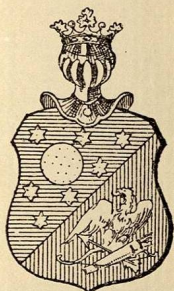
MILNHEIM II.

— 2082 —

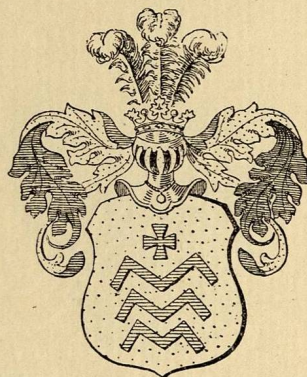
MIŁKOWSKI cz. Prus I odm.

— 2083 —

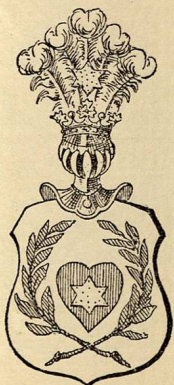
MIŁODAR.

— 2084 —

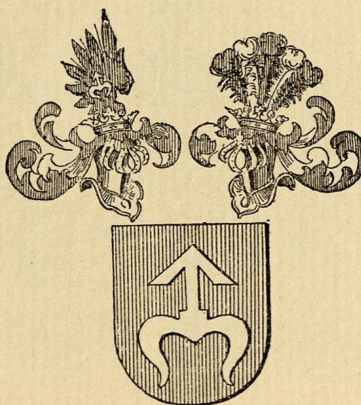
MIŁOWICZ, Miłowicz cz. Mikuliński odm.

— 2085 —

MIŁYDAR.

— 2086 —

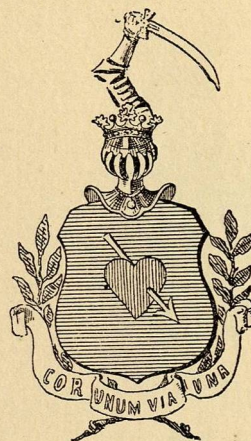
MIŁŻECKI, Kawaler cz. Odrowąż odm.

— 2087 —

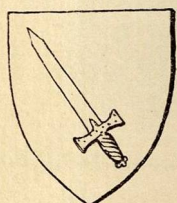
MINASIEWICZ, Minasowicz cz. Przyjaciół odm.

— 2088 —

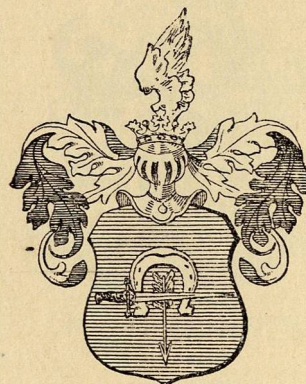
MINASOWICZ, Minaszewicz.

— 2089 —

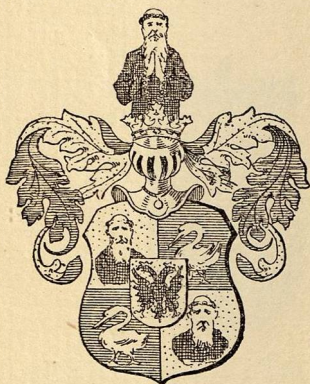
MINBUŁATOWICZ.

— 2090 —

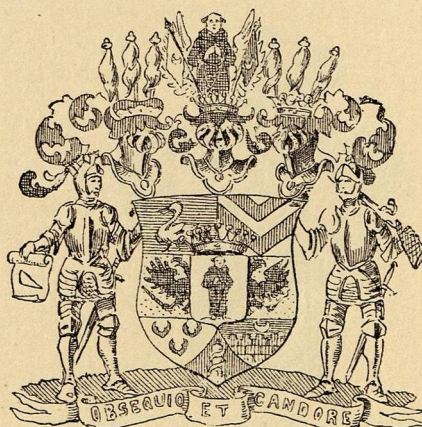
MINKOWSKI cz. Niezgoda odm.

— 2091 —

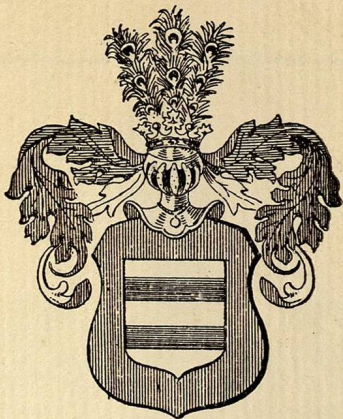
MINNICH I, (*Münnich*).

— 2092 —

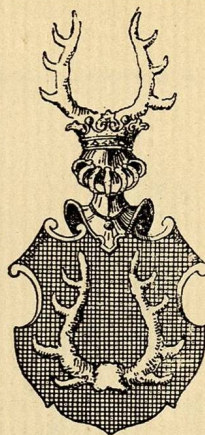
MINNICH II.

— 2093 —

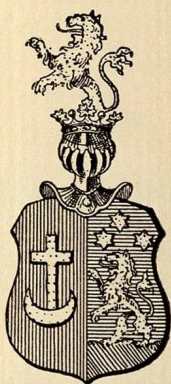
MINSTER, (*Münster*).

— 2094 —

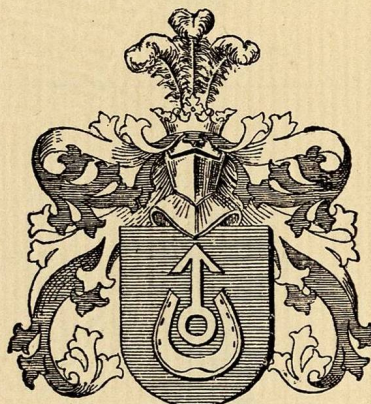
MIRBACH.

— 2095 —

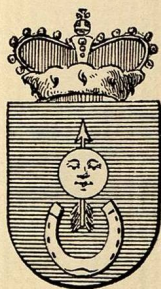
MIRECKI cz. Szeliga odm.

— 2096 —

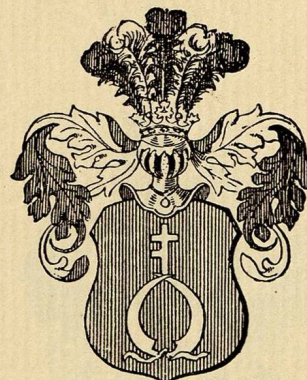
MIRSKI cz. Białynia odm.

— 2097 —

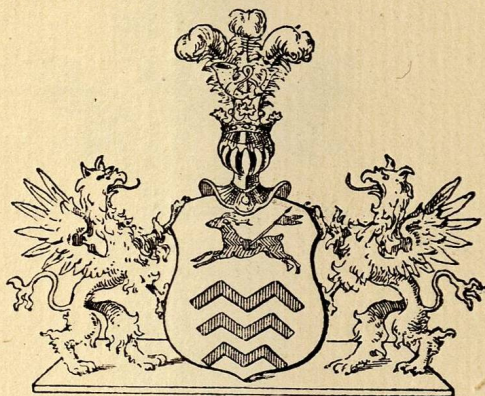
MIRSKI Książę cz. Białynia odm.

— 2098 —

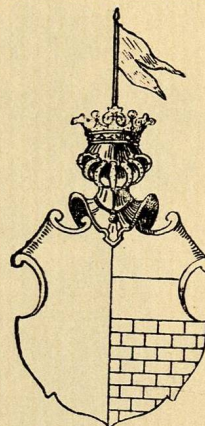
MISIEWSKI, Misiowski cz. Prus II odm.

— 2099 —

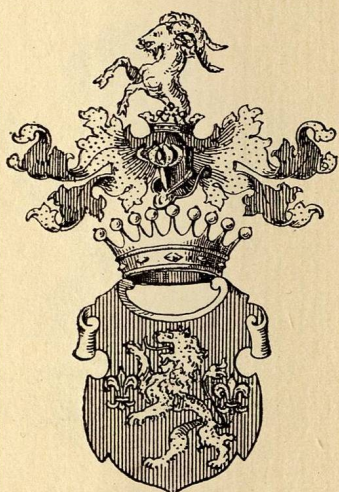
MITKIEWICZ.

-- 2100 --

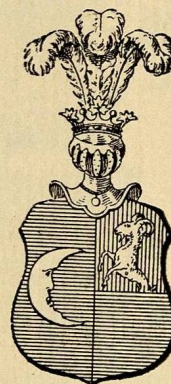
MIW.

-- 2101 --

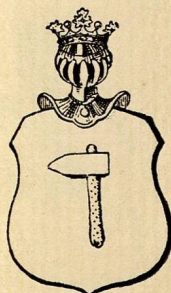
MŁODECKI Hrabia cz. Półkozic odm.

-- 2102 --

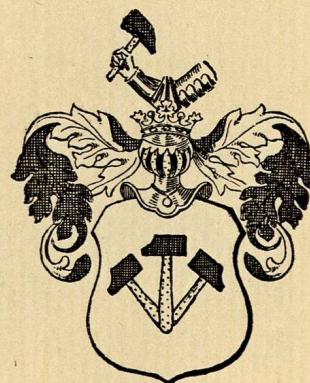
MŁODKOWSKI cz. Leliwa odm.

-- 2103 --

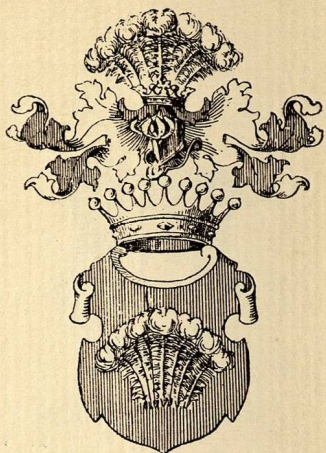
MŁOT.

-- 2104 --

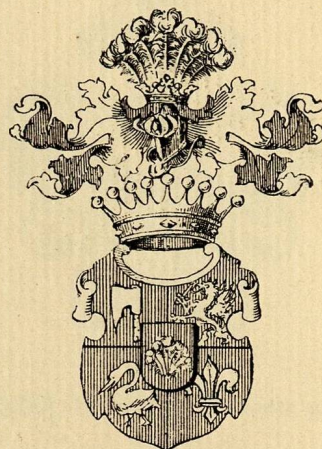
MŁOTEK, Młotki, Małotki.

-- 2105 --

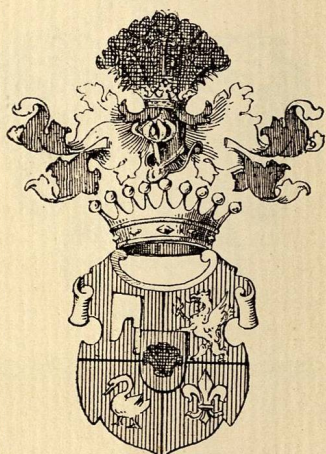
MNISZECH I Hrabia cz. Konczyc odm.

— 2106 —

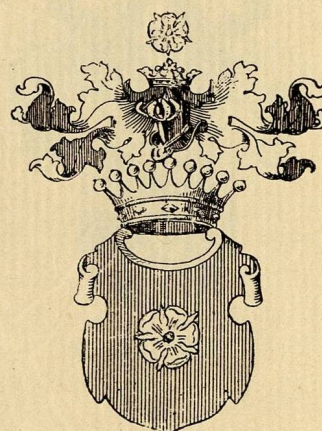
MNISZECH II.

— 2107 —

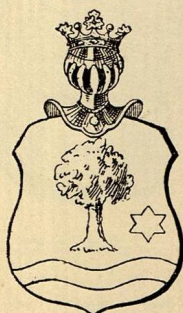
MNISZECH III.

— 2108 —

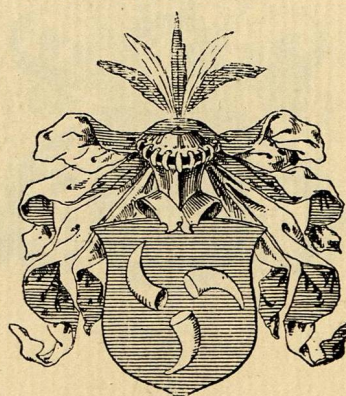
MNISZEK Hrabia cz. Poraj odm.

— 2109 —

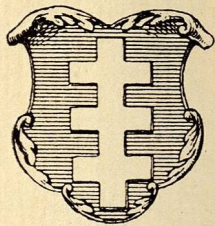
MOCARSKI.

— 2110 —

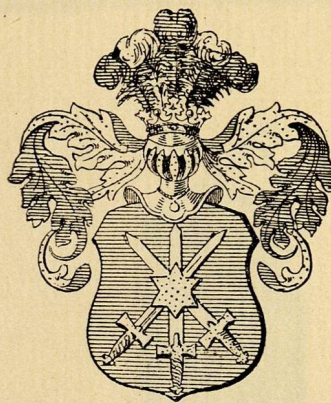
MODLIBÓG, Modlibok.

— 2111 —

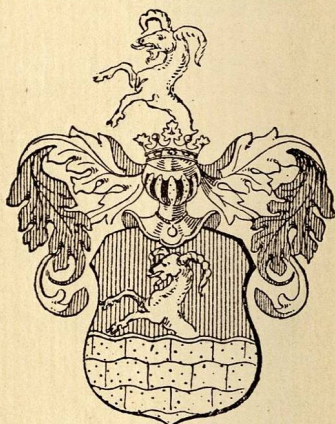
MODZELA, Bojca.

— 2112 —

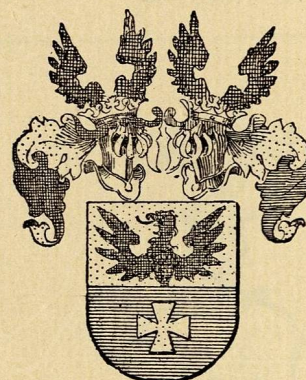
MODZEŁOWSKI cz. Pawęza odm.

— 2113 —

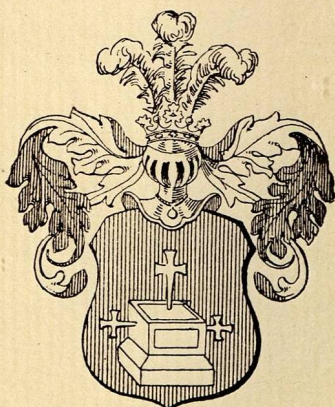
MOGILEWSKI, Mogilowski.

— 2114 —

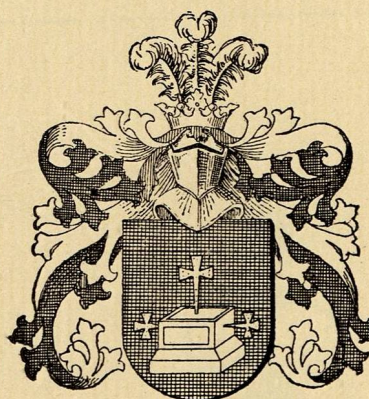
MOGILNICKI.

— 2115 —

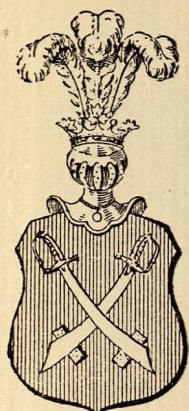
MOGIŁA I.

— 2116 —

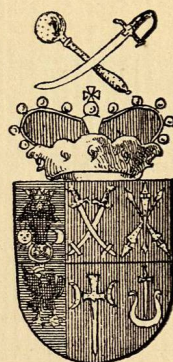
MOGIŁA II.

— 2117 —

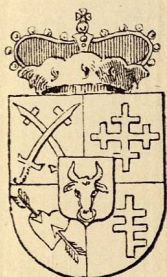
MOHYŁA I.

— 2118 —

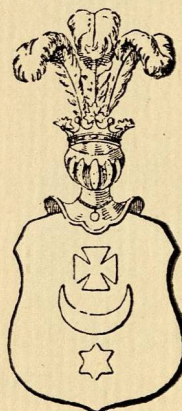
MOHYŁA II.

— 2119 —

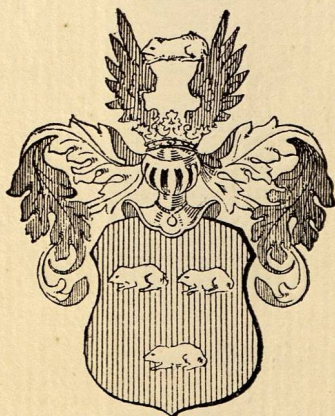
MOHYŁA III.

— 2120 —

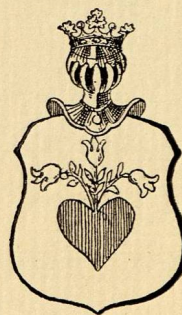
MOJSIEJ, Mojsiejewicz.

— 2121 —

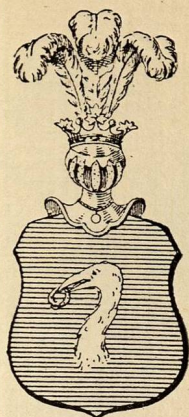
MOL, Mohl cz. Trzy Krety albo Żaby.

— 2122 —

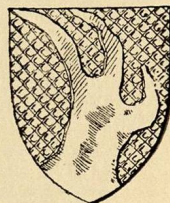
MOLENCKI.

— 2123 —

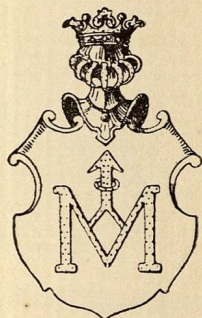
MOLSDORF.

— 2124 —

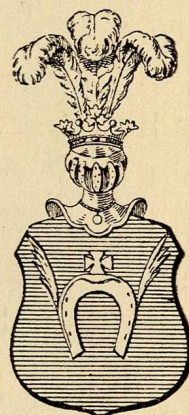
MOMOT.

— 2125 —

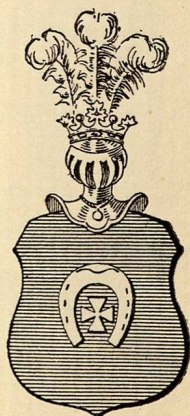
MONCZ.

— 2126 —

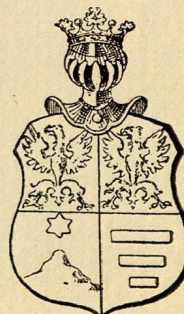
MONKIEWICZ I cz. Lubicz odm.

— 2127 —

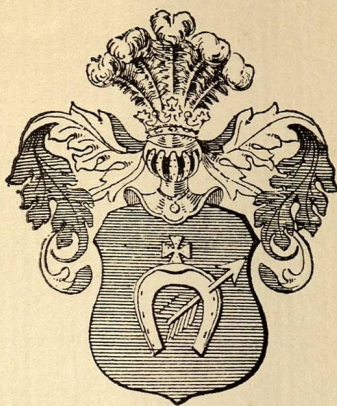
MONKIEWICZ II.

— 2128 —

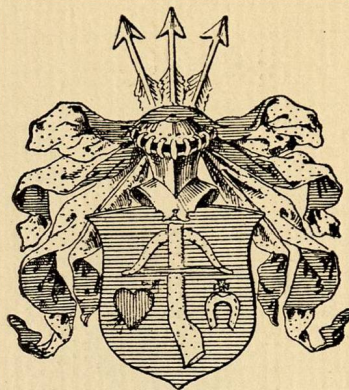
MONTELUPI, Wilczogórski.

— 2129 —

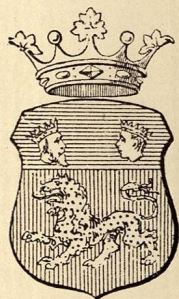
MONTOWT I cz. Pobóg odm.

— 2130 —

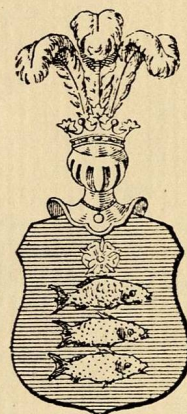
MONTOWT II.

— 2131 —

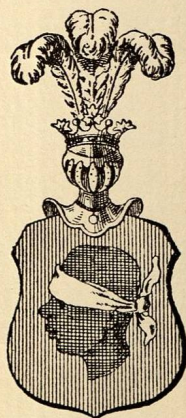
MONTREZOR, (*Montrésor*).

— 2132 —

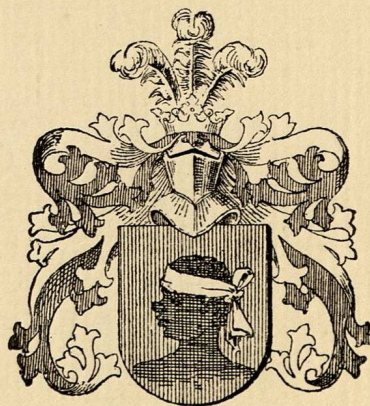
MONTYGAJŁO, Montigajło cz. Korzbok odm.

— 2133 —

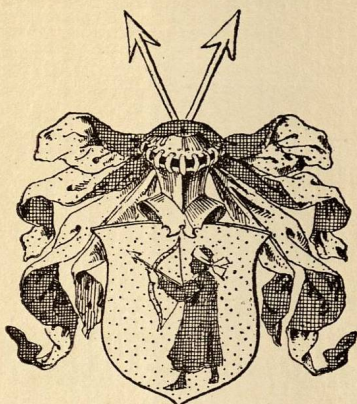
MORA I, Mory, Morowa, Murzynowa.

— 2134 —

MORA II.

— 2135 —

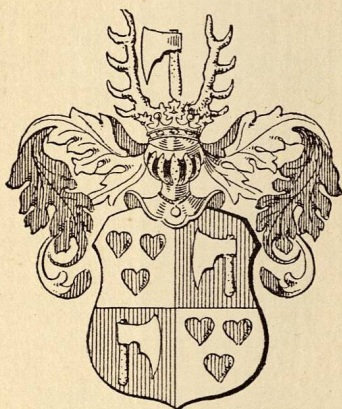
MORA III.

— 2136 —

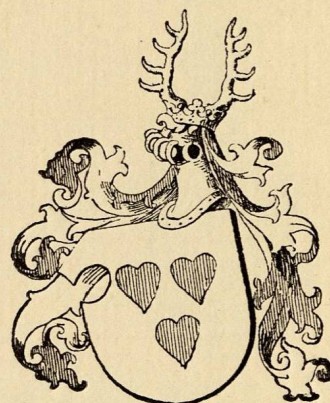
MORA IV.

— 2137 —

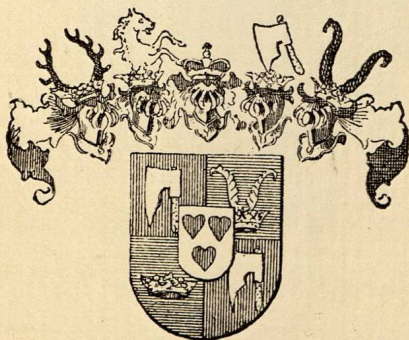
MORAWICKI I, (*Morawitzky*) herbu Topór odm.

— 2138 —

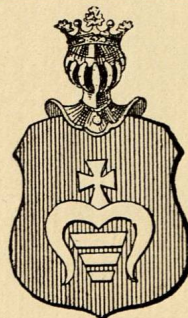
MORAWICKI II.

— 2139 —

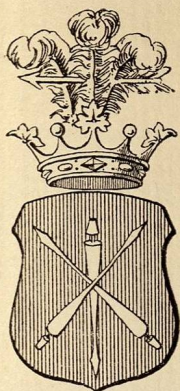
MORAWICKI III.

— 2140 —

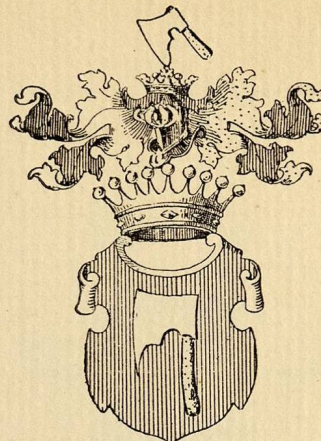
MOROCHOWSKI cz. Kostrowiec albo Korczak odm.

— 2141 —

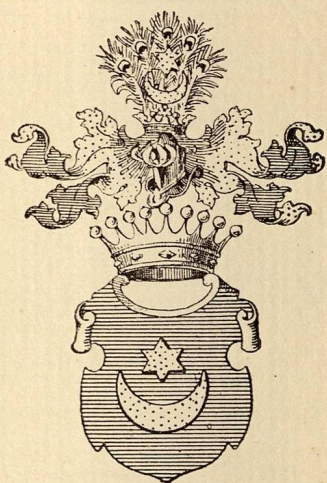
MOROZEWICZ, Morozowicz cz. Jelita odm.

— 2142 —

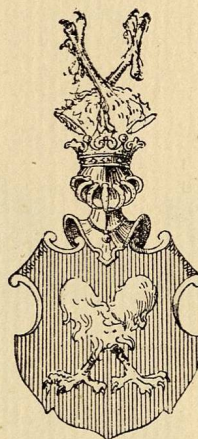
MORSKI Hrabia I cz. Topór odm.

— 2143 —

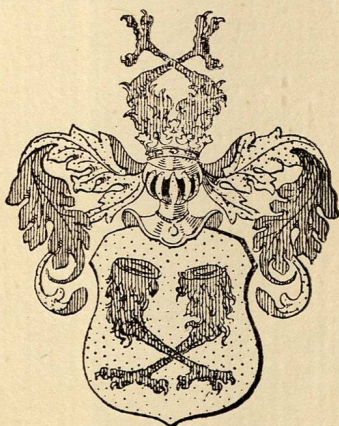
MORSZTYN, Morstin, Morstein.

— 2144 —

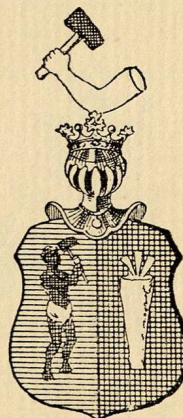
MORTEŃSKI I, Mortangen cz. Orle nogi.

— 2145 —

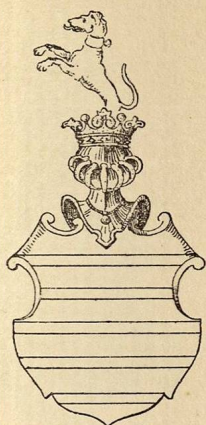
MORTEŃSKI II.

— 2146 —

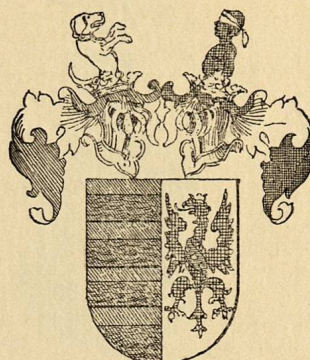
MORYCÓW.

— 2147 —

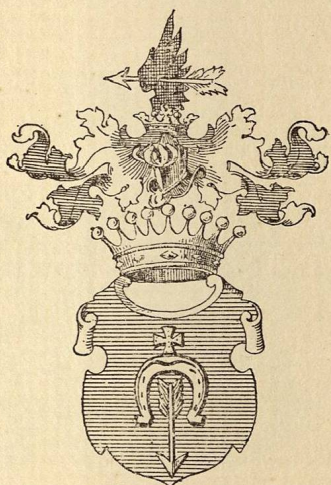
MORYKONI I.

— 2148 —

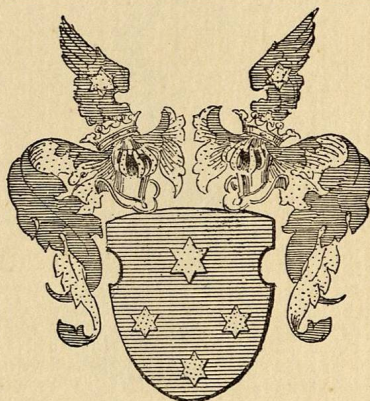
MORYKONI II.

— 2149 —

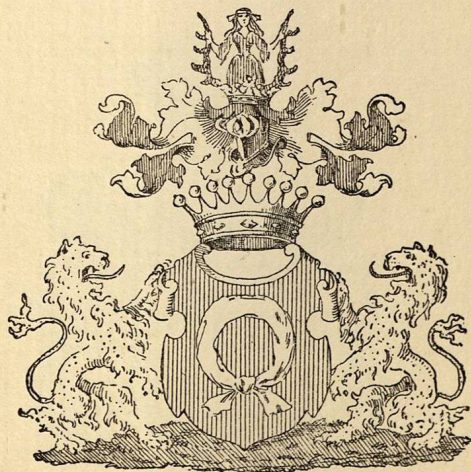
MOSTOWSKI Hrabia cz. Dołęga odm.

— 2150 —

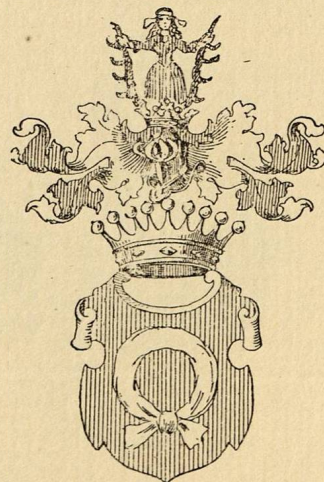
MOSZ, (*Mosch*).

— 2151 —

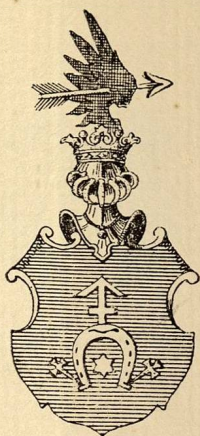
MOSZCZEŃSKI Hrabia cz. Nałęcz odm.

— 2152 —

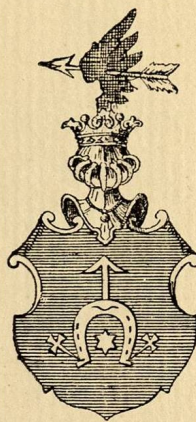
MOSZYŃSKI Hrabia cz. Nałęcz odm.

— 2153 —

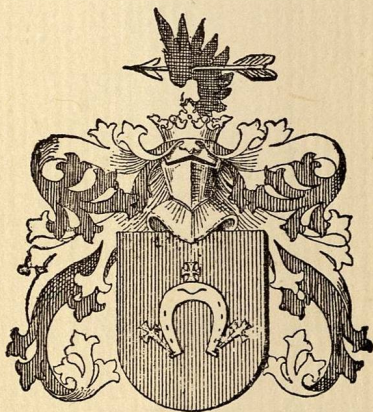
MOZERKO I cz. Dąbrowa odm.

— 2154 —

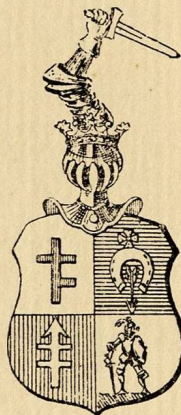
MOZERKO II.

— 2155 —

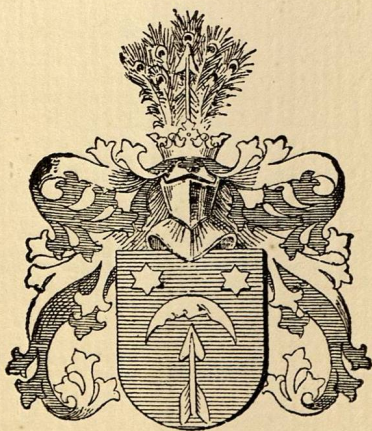
MROCZEK, Mrocki cz. Dąbrowa odm.

— 2156 —

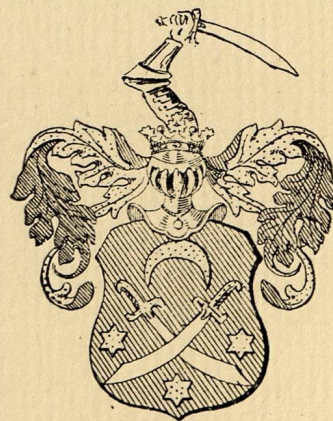
MŚCIGNIEW.

— 2157 —

MŚCISZEWSKI cz. Sas pruski.

— 2158 —

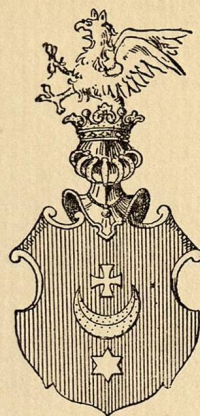
MULTAN.

— 2159 —

MUNKENBEK, (*Munkenbeck*) albo Jeleń biały.

— 2160 —

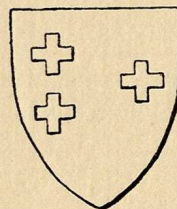
MURDELIO.

— 2161 —

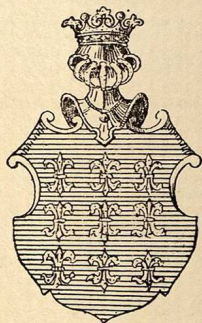
MURYSON.

— 2162 —

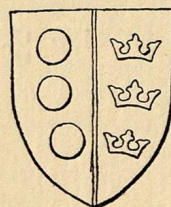
MUSIATA.

— 2163 —

MUSKATA I.

— 2164 —

MUSKATA II.

— 2165 —

MACENKO. — W polu barwy niewiadomej—pod barkiem półksiężyca z krzyżem we środku, między dwoma półksiężycami każdy z gwiazdą we środku — dwie strzały ukośnie skrzyżowane żelźcami na dół. Herb rodziny małoruskiej z XVII stulecia. *Krayś.; Bork.*

MACEWICZ. — W polu błękitnem — pod krzyżem złotym półksiężyc złoty z taką samą gwiazdą sześciopromienną między rogami. Nad hełmem w koronie ogon pawi. Odmiana przysługująca Macewiczom na Litwie *Rękop. Stanisława Macewicza z r. 1703 i 1725; Bork.*

MACEWICZ II. — W polu zielonem — pod krzyżem srebrnym — półksiężyc takież ze srebrną gwiazdą między rogami. Nad tarczą korona. Nadany Janowi, Mikołajowi, Józefowi, Piotrowi, Janowi, Franciszkowi, Antoniemu, Mikołajowi Macewiczom — w latyczowskim i włodzimierskim przez Stanisława Augusta, króla polskiego r. 1764 i 1765. *Nobil. sekr.; Bork.*

MACHAJŁO. — Na tarczy — pod sześciopromienną gwiazdą litera **M**, środkową łaskę przedłużoną i przekrzyżowaną mającą. Herb rodziny Machajłów na Litwie. *Rękopis Konrada Machajły z r. 1594 w zbiorze Juliusza hr. Ostrowskiego.*

MACHNE. — W polu czerwonym — kamień młyński srebrny. Nad hełmem w koronie czapla. Labry czerwone podbite srebrem. Nadany Wojciechowi Sylwestrowi Rzepkowskiemu 3 Września r. 1555 przez Zygmunta Augusta, króla polskiego. U Hr. Borkowskiego znajdujemy nazwisko Machna z XIV w. *M. Kor. 85 f. 368; zapiski WP. Dziadulewicz.*

MACHNICKI cz. Półkozic odm. — W polu czerwonym — ośła głowa srebrna. Nad hełmem w koronie łabędź. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny szląskiej pochodzenia polskiego, znanej pod nazwiskiem Pritzelwitz von Machnitz; przybierali nazwisko Machnickich i Sarnowskich. Są Machnicy w bieckiem w Galicyi. *Sieb. III. 2. 300 i 361; Pocz. szl. gal.; Bork.*

MACHOWSKI cz. Abdank odm. — W polu czerwonym — dwie srebrne krokwie tworzące razem literę **W**. Nad hełmem w koronie pół złotego lwa trzymającego krokwie. Odmiana przysługująca Machowskim z Machowa na Podgórzu w XV stuleciu. *Dług.; Papr.; Nies.; Bork.*

MACHWICZ I. — W polu czerwonym — murzyn w zielonej sukni, z obrączkami w uszach, złotym łukiem w prawem ręku, z sajdakiem napełnionym strzałami w lewym. Nad hełmem w koronie pół murzyna z czapką spiczastą czerwoną o srebrnym wyłogu, której koniec w lewo na dół spuszczone, opatrzone jest w chwaścik złoty. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny niemieckiego pochodzenia, w Prusiech zachodnich od XV stulecia osiadłej. *Nies.; Sieb. IV. 14. 18; Riet.; Bork.*

Herb ten przypomina Morę odmienną, przysługującą Mockim i innym. *Sieb. VI. 14. 37.*

MACHWICZ II, (Machewits). — W polu srebrnem — trzy czerwone róże pięciolistne jedna pod drugą. Nad hełmem w koronie na spiczastej czapce srebrnej o czerwonym wyłogu z gałką złotą na szpicu i sześciu kogucich piórach — trzy czerwone róże w słup. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny pruskiej wbrew twierdzeniu heraldyków z poprzednią niemiecką nie wspólnie nie mającej, jak dowodzą autentyczne pieczęcie. Kętrzyński o tej rodzinie wie, gdyż uwiedziony podobieństwem podciąga ją pod herb Doliwa. *Kętrz. 141; zapiski WP. Br. Zaleskiego z Janek.*

MACKIEWICZ cz. Lubicz odm.—W polu błękitnem—podkowa srebrna ocelami na dół z jednym krzyżem kawalerskim na barku z drugim we środku, strzałą prawo-ukośnie żelźcem do góry przeszyta. Nad tarczą kołpak czerwony z wyłogiem błękitnym i pięciu piórami strusiemi. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana przysługująca Mackiewiczom na Litwie w XVI stuleciu. *Dypl. Jerzego Mackiewicza wydany przez deput. wil. r. 1800; zapiski WP. Dziadulewicz.*

MACKOWICZ. — Na tarczy — dwa słupy górą od siebie, dołem złączone belką poprzeczną stojącą na słupie, zakończonym u dołu krzyżem ukośnym w kształcie litery **X**. Herb Mackowiczów na Żmudzi w XVI stuleciu. *Rękop. Wasyla Mackowicza, pisarza upickiego z r. 1554; zapiski WP. Saymkiewicza i Wittyga; Bork.*

MADAN DE MAGURA.—Na tarczy złotem obramowanej w polu czerwonym — na siwym koniu — mąż w zbroi. Nad koroną hrabiowską pięć piór strusich. Herb rodziny siedmiogrodzkiej, z której Jan i Emeryk otrzymali 26 Czerwca r. 1805 od Franciszka II, cesarza świętego państwa rzymskiego potwierdzenie szlachestwa nadanego ich przodkowi przez Michała Apafi; księcia siedmiogrodzkiego w r. 1663, z nich Jan, sędzia pokoju powiatu lubelskiego 1812—1830, w r. 1825 zapisany do ksiąg szlachty lubelskiej, Seweryn, podporucznik w pułku krakusów lubelskich r. 1830. *Z dokumentów rodzinnych.*

MAJDEL, (Maydell).—W polu błękitnym—między czterema kulami złotymi od góry, a takimiż trzema od dołu, na rzece srebrnej lewo-ukośnej—trzy ryby w poprzek jedna pod drugą. Nad hełmem w zawoju złoto-błękitno-srebrnym—trzy pióra strusie. Labry błękitne, z prawej złotem od góry, srebrem od dołu, z lewej srebrem od góry, złotem od dołu — podbite. Herb rodziny saskiego lub morawskiego pochodzenia, od XIV stulecia w prowincjach nadbałtyckich osiadłej. Baronowie szwedzcy od r. 1693, w Rosyi r. 1864. *Vol. Leg. IV. f. 264; Nies.; Sieb. III. 2. 307 i III. 11. 45; Balt.; Bork.*

MAJKIEWICZ, Maykiewicz. — Na tarczy podkowa ocelami na dół z krzyżem kawalerskim we środku. Nad hełmem w koronie dwa pawie pióra prawo-ukośnie leżące. Herb Majkowicza z panegiryku z r. 1723. W spisie szlachty hr. Borkowskiego str. 241 jest Maykowicz w upitskim r. 1601 bez oznaczenia herbu. *Bork.; zapiski WP. Jackowskiego.*

MAKOWIECKI cz. Dołęga odm. — W polu czerwonym — między dwiema strzałami w słup prawą żelazcem na dół, lewą żelazcem do góry — podkowa z krzyżem kawalerskim na barku. Nad hełmem w koronie skrzydło przeszyte strzałą. Odmiana podobna do herbu Łada z klejnotem Dołęgi, przysługująca Makowieckim w ziemi dobrzyńskiej w XVI stuleciu osiadłym. *Paprz.; Nies.; rękopis Andrzeja Makowieckiego z r. 1653; zapiski WP. Dziadulewicz; Bork.*

MALATESTA Hrabia.—Na tarczy obramowanej w ząbki czarne i złote czterodzielnej w polach I i IV w szachownicę błękitno-złotą — pasy dwa prawo-ukośnie srebrne; w II i III zielonych — trzy głowy ludzkie. Nad hełmem w koronie głowa słonia z rodzajem wachlarza na wierzchu. Nadany wraz z indygenatem Heronimowi Malatesta z Królestwa Neapolitańskiego z Apulii pochodzącemu, któremu Krzysztof Monwid z Dorohostaj, marszałek wielki litewski, dodaje za wiedzą i wolą króla swoją Leliwę za dzieła rycerskie przeciwko Turkom, w zamku pod Smoleńskiem 5 Lipca r. 1611. *M. Kor. ks. 153 f. 314; Litta; Riet.; zapiski WP. Jackowskiego.*

MALCAN I Baron i Hrabia, Melcyan, (Maltzan, Malsein). — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem błękitnym—dwie szare zajęcze głowy; w lewym zaś srebrnym—na pieńku czerwonym dwa błękitne grona z trzema listkami czerwonymi. Nad hełmem w koronie trzy pióra pawie. Labry z prawej błękitne, z lewej czarne—podbite srebrem. Herb rodziny pochodzenia meklemburskiego, zdawna na Pomorzu osiadłej, baronowie państwa rzymskiego od r. 1530, baronowie czescy od r. 1694. hrabiowie świętego państwa rzymskiego od r. 1728. *Nies.; Bork.*

MALCAN II.—Odmiana ze źródeł niemieckich — używają godła NEC TIMIDE, NEC TUMIDE. *Sieb. III. 2. 303 i III. 1. 19.*

MALCAN III. — Odmiana poprzedniego. *Sieb. III. 1. 20.*

MALEWICZ.—W polu barwy niewiadomej—pod sześciopromienną niezupełną gwiazdą i półksiężycem — łabędź. Nad hełmem korona. Herb rodziny szlacheckiej ormiańskiej mołdawskiego pochodzenia, z której Jan i Antoni, synowie Bogdana, wnuki Jerzego, nabywszy dobra Chlebiczyn polny w kołomyjskim i Malatyńce na Bukowinie, przyjęci zostali do stanów galicyjskich r. 1817. *Pocz. szl. gal. 310; Bar. 188 Czarn.; Bork. 569.*

MALIKBASZA, Malikbaszyc — Na tarczy—klucz uchem do góry, piórem w prawo. Herb rodziny tatarskiej, z której Melik basza, kniaź tatarski, otrzymał od Zygmunta I, króla polskiego, ziemię Kroszino z bojarami w nowogrodzkim. *Rękop. z r. 1596; M. Lit. 65; Bon.; Wolff.; Bork.*

MAŁACHOWSKI Hrabia I cz. Nałęcz odm — W polu czerwonym — chusta srebrna, koło tworząca, końce u dołu związane mająca. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym między rogami jeleniemi panna z przepaską srebrną na głowie, czerwono ubrana, rogów oburącz się trzymająca. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny wielkopolskiej z Małachowic, w łeczyckim w XVI stuleciu osiadłej, z której Hyacenty, wielki kanclerz koronny, otrzymał w r. 1800 tytuł hrabiowski galicyjski od Franciszka II, cesarza świętego państwa rzymskiego. *Biel.; Nies.; Pocz. szl. gal.; Her. Kr. Pol. II., Sieb. IV. 14. 93; Bork.*

MAŁACHOWSKI Hrabia cz. Nałęcz odm. — Na tarczy obramowanej złotem — dwanaście pól w czterech rzędach równoległych po trzy, mianowicie w pierwszym: *Niesobia, Junosza i Herbut*, w drugim: *Sereniawa, Nałęcz i Drużyna*, w trzecim *Abdank, Poraj i Bielina*, w czwartym *Lis, Topór i Prus I*. Nad koroną hrabiowską trzy hełmy ukoronowane, w pierwszym i trzecim — po trzy pióra strusie: białe między czerwonymi, w środkowym — panna czerwono ubrana z przepaską na głowie między rogami jeleniemi, których trzyma się oburącz. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny wielkopolskiej z Małachowic, w łeczyckim w XVI stuleciu osiadłej, z której jedna gałąź w osobie Stanisława, otrzymała tytuł hrabiowski w Galicyi 6 Czerwca r. 1804, potwierdzony w Rosyi 2 Czerwca r. 1844. *Biel.; Nies.; Pocz. szl. gal.; Her. Kr. Pol. II; Bork.; Sieb. IV. 14. 93. tekst.*

MANAGET Baron, Managetta. — W polu czarnym — między trzema złotymi orłami rzędem u góry i dwoma u dołu — pas poprzeczny srebrny. Nad koroną baronowską i hełmem ukoronowanym trzy pióra strusie: srebrne między czerwonymi. U Rietstapa herb jest trochę odmienny: na tarczy są tylko trzy orły; nad hełmem zaś dziesięć piór strusich czarnych i złotych w dwóch rzędach spiętrzonych. Labry czarne podbite złotem. Herb rodziny Managetta de Lerchenau — kawalerów świętego państwa rzymskiego r. 1637, baronów 1753. *Chrapkiski, Album 128; Riet.*

MANDYWEL I, Mantejfelt, (*Mannteufel*). — W polu srebrnym — pas poprzeczny czerwony. Nad hełmem w koronie dwa skrzydła srebrne z pasem poprzecznym czerwonym. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny pomorskiej, z której gałąź na Kiełpinie i Popielowie dziedziczyła. Dotychczas jest jedna gałąź niemiecka baronów i hrabiów. *Nies.; Sieb. III. 2. 303; Małach.*

MANDYWEL II, (*Mannteufel*) cz. Rogala odm. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem srebrnym — róg jeleni czerwony, w lewym czerwonym róg bawoli srebrny. Nad hełmem w koronie pół gryfa lub dwa skrzydła. Odmiana przystępująca niektórym członkom poprzednio wymienionej rodziny Manteuflów. Dziedzicząc na Kiełpinie i Popielowie pisali się Mandywłami Kiełpińskimi i Popielewskimi. Jeśli używali zamiast rodzinnego pasa poprzecznego Rogali, to chyba dla tego, że to był herb Kiełpińskich przed nimi na Kiełpinie osiadłych. *Nies. tom VI i X przyp. Bobr.; Małach.*

MANIKOWSKI cz. Jelita odm. — W polu czerwonym — trzy kopie w gwiazdę, środkowa w słup żelźcem na dół, boczne ukośnie skrzyżowane i żelźcami do góry. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Nadany wraz z nobilitacją Zacharyaszowi i Teodorowi Manikowski, synom Kiliana, za dzieła rycerskie, dnia 8 Czerwca r. 1593 przez Zygmunta III, króla polskiego, przy adoptacji do herbu Jelita przez Jakóba Mierskiego. *M. Kor. 133 f. 555; zapiski WP. Jackowskiego.*

MANOWARDA. — Na tarczy ściętej, w polu górnym mniejszem błękitnym — trzy sześciopromienne złote gwiazdy rzędem; w dolnym zaś prawo-ukośnie ściętym, od góry złotem od dołu błękitnym — wół w połowie naprzemian pół błękitny i złoty. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: złote między błękitnymi. Labry błękitne podbite złotem. Nadany z przydomkiem von Jana, Anastazemu Eustachemu, mieszczaninowi lwowskiemu pochodzenia bukowskińskiego, 15 Lutego roku 1788 przez Józefa II, cesarza świętego państwa rzymskiego. *Pocz. szl. gal.; Hefn; Riet.; Bork.*

MANOWSKI cz. Wieniawa odm. — W polu złotem — czarna głowa żubrza z rogami złotymi i z pierścieniem złotym w nozdrzach. Nad hełmem w koronie rogi jelenie złote. Labry czarne podbite złotem. Odmiana przystępująca Manowski, na Szląsku od XV wieku osiadłym. *Sieb. VI. 8. III. 106.*

MANTEJFEL I. (*Mannteuffel*) właściwie Zoega Hrabiowie i Baronowie. — W polu srebrnem — nad dwoma poprzecznymi pasami wyższym błękitnym, niższym czerwonym — orzeł czarny. Nad hełmem w koronie dwa skrzydła czarne: na pierwszym pas lewo-ukośny czerwony, na drugim prawo-ukośny błękitny. Labry z prawej od góry błękitne podbite srebrem, od dołu czarne podbite czerwonym; z lewej od góry czarne podbite czerwonym, od dołu błękitne podbite srebrem. Herb rodziny właściwie nazywającej się Zöge albo Szöge, której pochodzenie nie jest wiadomem, zdawna, bo od XIV wieku osiadłej w prowincjach nadbałtyckich — podobnego dość herbu z Manteufflami (*von Polzin*) pomorskimi, którzy pasa jednego tylko używają bez orła. Co prawda linia hrabiowska Zoegów od roku 1759 odrzuciła orła, lecz najstarsze ich pieczęcie dowodzą tej zmiany. Na owych pieczętkach z których niektóre sięgają XVI, jak również na herbach dzisiaj istniejących gałęzi Zoegów widnieje orzeł i jeden lub dwa pasy poprzeczne. *Balt.*; *Sieb. III. 11. tekst 73, 169, tabl. 44, 131, 132, 208; Bork.*

MANTEJFEL II, Szöge. — Odmiana poprzedniego. *Sieb. III. 2. 304.*

MANTEJFEL III, Szöge. — Odmiana poprzednich. *Sieb. III. 11. 44, VI. 4. 345 i VI. 6. 67.*

MANTEJFEL Hrabia Szöge. — Odmiana przyjęta przez Szögów od roku 1759 kiedy otrzymali tytuł hrabiowski. Herb ich stał się tem podobniejszym do herbu Manteuffłów pomorskich. *Sieb. III. 11. 18; Balt.*

MANUCZY, (*Manuzzi*) Hrabia. — Na tarczy pięciodzielnej w polach I złotem i IV czarnem — krzyż kawalerski na przemian pół czarny i złoty; w II błękitnem — ręka trzymająca gałązkę o trzech różach czerwonych i dwóch listkach zielonych, w III błękitnem — wieża złota blankowana z chorągwią czerwoną u szczytu, w V ściętem od góry czarnem — lew złoty w lewo, od dołu srebrnem — kotwica, czarną liną okręcona. Nad tarczą korona. W herbarzu rosyjskim korona jest hrabiowską, tarczę podtrzymują lwy złote i dodane jest godło: **ТВОИ ЕСТЬ АЗЪ СПАСИ МЯ.** Herb rodziny włoskiej z Wenecyi, z której Mikołaj otrzymał indygenat polski 7 grudnia r. 1774, potwierdzony na sejmie r. 1775, tytuł zaś hrabiowski od Karola Teodora, wojewody reńskiego 21 Czerwca r. 1768. U Rietstapa herb ten jest trochę odmienny. *Vol. Leg. VIII. 294.; Kanc. ks. 41 f. 258; Obszcz. Gerb. VI. 133; Riet.; Bork.*

MANŻET, Manget. — W polu błękitnem — przez tarczę krzyż czarny ukośny, między ramionami którego z prawej i lewej strony sześciopromienna gwiazda złota. Nad koroną szlachecką dwa pistolety ukośnie skrzyżowane lufami na boki do góry. Nadany wraz z nobilitacją Stanisławowi Mangetowi, podpułkownikowi wojsk koronnych, 25 Sierpnia r. 1763 przez Stanisława Augusta, króla polskiego. *Vol. Leg. VII. 799; Kanc. ks. 41 f. 76; Bork.; zapiski WP. Jackowskiego.*

MAŃKOWSKI Hrabia cz. Zaremba odm. — W polu brunatnem — nad murem srebrnym blankowanym o trzech kamieniach złotych: dwa i jeden — pół czarnego lwa. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym pół lwa czarnego. Labry brunatne podbite srebrem. Herb rodziny wielkopolskiej jakoby jednego pochodzenia z Głuskowskimi herbu Jastrzębiec, od dóbr Mańkowo w kaliskiem Mańkowskimi zwanej. Z jednej gałęzi tej rodziny w Wielkopolsce i na Podolu dzisiaj osiadłej kilku członków otrzymało w r. 1888 tytuł hrabiowski od Papieża Leona XIII. *Bork.*

MARKIEWICZ I. — Na tarczy u góry w kotwicę na belce poprzecznej opartej na trzech słupach — słupek u góry w kotwicę rozdarty. *Rękopis z r. 1611; zapiski WP. Wittyga.*

MARKIEWICZ II. — Na tarczy ściętej w polu górnem czerwonym — pół orła srebrnego ukoronowanego; w dolnem zaś srebrnem — trzy złote kłosa jęczmienne kłowiami u spodu złączone. Nad hełmem w koronie orzeł biały ukoronowany z trzema kłosami w dziobie. Herb Jana Markiewicza, kustosza katedry gnieźnieńskiej w XVIII stuleciu. *Z panegiryku, własność WP. Bisiera; zapiski WP. Dziadulewicz.*

MARKLOWSKI I cz. Wieniawa odm. — W polu złotem — czarna głowa żubrza. Nad hełmem w koronie także głowa. Labry czarne podbite złotem. Odmiana przysługująca rodzinie polskiego pochodzenia od XVI wieku na Szląsku osiadłej. *Sieb. III. 2. 304 i VI. 8. III. 61; Bork.*

MARKLOWSKI II. — W polu czerwonym — złota głowa żubrza z czarnymi rogami i pierścieniem złotym w nozdrzach. Nad hełmem w koronie także głowa. Labry czerwone podbite złotem. Odmiana poprzedniego. *Sieb. VI. 8 III. 61; Bork.*

MARMOROSZ, (Maramoross).—Na tarczy czterodzielnej w polu I złotem — na skałach między dwiema parami drzew — tatar w czerwonym płaszczu, spodniach żółtych, obuwiu błękitnym, w zawoju czerwonym, z szablą u boku, ze złamaną strzałą w prawej, z dzidą w lewej ręce, z łukiem na plecach; w II srebrnym — na murawie chorągiew czerwona, z orłem dwugłowym czarnym na wierzchu drzewca; w III srebrnym — na murawie kary koń z czerwonym poprzęgiem, w IV błękitnym — półksiężyc rogami do słońca położonego niżej. Nad hełmem w koronie pół męża przedstawiającego postać Merkurego z pięciu kłosami: czterema złotymi i jednym zielonym w prawej, i laską z dwoma węzami koło niej skręconymi w lewej ręce. Labry z prawej błękitne podbite złotem, z lewej czerwone podbite srebrem. Herb rodziny ormiańskiej nobilitowanej na Węgrzech, w Galicyi indygenowanej r. 1772. *Barącs. Żyw. orm. 190; Bork.; zapiski WP. Rojka heraldyka we Lwowie.*

MARS. — W polu czerwonym—postać Marsa w białej szacie z hełmem na głowie, z mieczem w prawej ręce, z tarczą w lewej. Nad hełmem orzeł srebrny. Nadany wraz z nobilitacją Antoniemu Kapella, kapitanowi wojsk koronnych, 20 Kwietnia r. 1791 przez Stanisława Augusta, króla polskiego. *Kanc. ks. 100 f. 115; zapiski WP. Jackowski.*

MARTYNOWICZ cz. Wadwicz odm. — W polu barwy niewiadomej — dwie ryby jedna pod drugą. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. *Rękopis Jerzego Martynowicza z roku 1595; Bork.; zapiski WP. Dziadulewicz.*

MASALSKI I, Mosalski Książę cz. Mogiła druga. — W polu czerwonym — litera złota **M**, nad którą krzyż złoty w środku. Nad hełmem w koronie trzy lub pięć piór strusich. Herb rodziny książąt Masalskich dawniej Mosalskich (od Mosalska, dziś miasta gubernii kałużskiej), ze szczepu Ruryka, z rodu książąt Smoleńskich czy Siewierskich według Paprockiego. z książąt Czernichowskich według Wolffa. Jedni zostali przy Moskwie, drudzy przeszli w kijowskie, na Litwę i Wołyń. Książęta polscy, potwierdzeni r. 1775, w Rosyi na Litwie r. 1862. Kojałowicz nazywa ten herb Mogiłą wtórą, nie umiejąc atoli wytłumaczyć pochodzenia tej nazwy. Wydaje nam się, że to są krokwie Abdanka odwrócone. *Paprz.; Okol.; Kojał. 171; Nies.; Wolff; Bork.*

MASALSKI II.—W polu błękitnym—nad literą **M** srebrną krzyż złoty. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Odmiana poprzedniego. *Okol.; Nies.; Chruszicki, tabl. XI; Sieb. IV. 14. 18.*

MASALSKI Książę III. — W polu czerwonym — nad literą **M** srebrną strzała złota przekrzyżowana belką i półksiężycem w poprzek. Tarczę pokrywa płaszcz książęcy z mitrą. *Okol.; Kojał.; Nies.*

MASALSKI IV. — W polu czerwonym nad literą **M** srebrną — strzała złota dwa razy przekrzyżowana ze srebrnym żełźcem do góry. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana poprzedniego. *Sieb. IV. 14. 18.*

MASALSKI V. — W polu błękitnym — litera złota **M** z krzyżem złotym na wierzchu a gwiazdą sześciopromienną złotą pod spodem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana przysługująca Pokoitolom, Grimzom i innym. *Arch.- Sang. III. 418; rękop. z 1598 z r. 1621 i z r. 1768; zapiski WP. Dziadulewicz; Bork. 606.*

MASALSKI VI cz. Jelita odm. — W polu błękitnem — trzy kopie w gwiazdę, środkowa żeleźcem na dół, boczne ukośnie na niej skrzyżowane. Nad koroną szlachecką ręka zbrojna z pochodnią gorejącą. Nadany wraz z nobilitacją Stefanowi, synowi Mojżesza Masalskiemu, przez Stefana, króla polskiego r. 1581. *M. Kor. ks. 123 f. 716; zapiski WP. Jackowskiego.*

MASZEWA. — W polu zielonem — pod sześciopromienną gwiazdą złotą na dwóch złotych kluczach piórami od siebie do góry ukośnie złożonych — pas poprzeczny czerwony z paskiem srebrnym przy każdym brzegu. Nadany Piotrowi Maszewskiemu na sejmie roku 1775. *Vol. Leg. VIII. 303; Stanisława. Sp. szl. pol.; Chrzęński, Album 562; Bork.*

MASZKIEWICZ cz. Kuna odm. — W polu czerwonym — nad kuszą bez rękojeści strzała bez opierzenia żeleźcem do góry. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana przysługująca Maszkiewiczom na Litwie w nowogrodzkim w XVI stuleciu. *Stryk.; Kojat. 117; Nies.*

MATAJEWICZ, Matejewicz, Matejowicz cz. Przyjaciół odm. — Na tarczy — między sercami krzyż równoramienny. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana przysługująca Matejewiczom na Żmudzi. *Rękopis z r. 1580 u Giejsztora; Bork.*

MATERNA cz. Ślepowron odm. — W polu błękitnem — na różczce oliwnej kruk z pierścieniem w prawej szponie. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Odmiana przysługująca Maternom w nowogrodzkim. Paprocki wymienia Erazma Maternę z rotty województwa nowogrodzkiego. *Pap. 513; Nies.; Bork.*

MATUSZEWICZ. — W polu zielonem — łabędź. Nad tarczą korona. Nadany Benedyktowi i Teofilowi Matuszewiczom 20 Lutego r. 1777 przez Stanisława Augusta, króla polskiego *Kanc. ks. 45 i 46 f. 56; zapiski WP. Jackowskiego.*

MATUSZEWICZ Hrabia, Matysiewicz cz. Łabędź odm. — W polu czerwonym — łabędź srebrny. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym — łabędź. Labry czerwone podbite srebrem. Herb Adama Matuszewicza, któremu z zasady że tytuł hrabiowski dany mu był w patencie na order Św. Anny i nominacji na radcę stanu r. 1819, przyznany mu został tenże tytuł w r. 1824. Matuszewiczowie gałęź rodziny Gedroyciów. *Okol.; Kojat.; Nies.; Kos. I 62 i 213; Bork.*

Według pamiętników Marcina Matuszewicza ród ten ma pochodzić od kniazia Mateusza Bartłomiejewicza Gedroycia, marszałka królewskiego, zmarłego r. 1563. Ten ostatni miał z dwóch żon Anny ks. Króżyńskiej i Zofii Narbuttówny pozostawić synów, którzy nie mogli pogodzić się pod względem majątkowym, stąd nienawiści i kłótnie zakończone tem, że gdy synowie Anny pozostali przy nazwisku Gedroycia, synowie Zofii pisali się patronymicznie „Matuszewicz“ i to nazwisko przekazali swoim potomkom. Tych synów Zofii było dwóch: Jan Matuszewicz, chorąży żmudzki i Hryhory Matuszewicz bezpośredni protoplasta Matuszewiczów, u których pamięć kniaziostwa z czasem zaginęła. Współczesne dokumenty i starsi heraldycy o tem pochodzeniu Matuszewiczów milczą jak najzupełniej. Tak pisze Wolff str. 663.

MATY, Matty, Matthy. — W polu srebrnym — nad czerwonym chartem między trzema sześciopromiennymi czerwonymi gwiazdami: dwie i jedna — krokiew czerwona. Nad hełmem korona. Labry czerwone podbite srebrem. Nadany r. 1775 Ludwikowi, kanonikowi warmińskiemu późniejszemu sufraganowi poznańskiemu, Wiktorowi i Jacentemu Franciszkowi zaś podporucznikowi gwardyi pieszej koronnej w r. 1790. U Siebmachera inne imiona i daty. *Vol. Leg. VIII. 295; 304. IX. 198; Sieb. III. 2. 306; Riet.; Bork.*

MAZARAKI cz. Słońce odm. — W polu czerwonym czy błękitnem — słońce złote. Nad hełmem w koronie trzy strusie pióra. Herb rodziny Mazarakich na Podolu. *Obszacz. Gerb.; zapiski WP. Daiadulewicza.*

MAZEPA I, Maziępa cz. Kurcz odm. — W polu czerwonym pod pancerzem — między półksiężycem w słup rogami do środka i gwiazdą — srebrna litera **Y** (czyli belt odwrócony i rozdarty) u dołu przekrzyżowana. Nad hełmem korona książęca. Herb rodziny małoruskiej w kijowskim z przydomkiem Koledyński albo Kołodyński w XVI stuleciu. Książęta świętego państwa rzymskiego. *Vol. Leg. IV. 449; Krzyż., Sieb. I. 3 III. 186.*

MAZEPA II. — W polu czerwonym — między dwoma półksiężycami rogami do siebie litera srebrna **Y** w słup u dołu przekrzyżowana. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana poprzedniego. *Sieb. I. 3. III. 186.*

MAZEWSKI. — W polu błękitnym w środku złotej podkowy ocelami do góry — strzała i sajdak pełny ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie jastrząb z podkową strzałą i sajdakiem w szponie. Herb rodziny Mazewskich w wiskiej ziemi osiadłych w XVII stuleciu. *Z rysunku Aleksandra Hr. Ostrowskiego z Korczewa; Bork.*

MADROSTKI, Zmiara. — W polu czerwonym — nad srebrnym uchem kotłowym albo zawiasą barkiem na dół — strzała srebrna z opierzeniem, w środku przekrzyżowana. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Jeden z najstarszych herbów polskich. Wymieniany w zapiskach sądowych średniowiecznych, najwcześniej w sieradzkiej zapisce z r. 1417; zapiska z r. 1468 powiada, że ma być strzała na zawiasie a na środku strzały krzyż. Nietylko Długosz a za nim Paprocki i Niesiecki ale w tom. II pomników prawa polskiego Nr. 408 zapiska sądowa z r. 1422 opiewa że proklamacyą było Mądrostki; N. 1083 z r. 1468 i N. 1084 nazywa ten herb Szmiara, pomijając tamtą nazwę; wreszcie N. 1090 z r. 1468 mówi: de clenodio Mądrosty et de proclatione Smyra — to jest łączy obie nazwy. *Dług.; Papr.; Ambr.; Nies; Mał. I. 94; Herald. Piek. 100.*

MADROSTKI II. — W polu błękitnym — nad uchem kotłowym odwróconem do dołu — strzała z opierzeniem w środku przekrzyżowana. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana według Paprockiego, który pisze że Nowina od tego herbu bierze początek. *Papr. 314.*

MADROSTKI III. — Na tarczy — nad zawiasą barkiem na dół strzała bez opierzenia przekrzyżowana. Według pieczęci Dzierżka, podsędką ziemskiego sandomierskiego z r. 1353. *Herald. Piek. 101.*

MADROSTKI IV. — W polu czerwonym — nad uchem kotłowym barkiem na dół strzała bez opierzenia przekrzyżowana. Według herbarza Ambrożego, *Ambr.; Herald. Piek. 100.*

MADROSTKI V. — W polu czerwonym — w uchu kotłowym odwróconem do dołu strzała bez opierzenia przekrzyżowana. Według roli marszałkowskiej Mikołaja z Brzezia z r. 1461. *Lorendan Larchey, Armorial du XV s; Heraldyka Piek. 374.*

MEDEM Baron i Hrabia, Meden (Medenheim, Medhem). — W polu błękitnym — trąbka myśliwska czerwona w złoto oprawna, barkiem na dół, wylotem w prawo. Nad hełmem w koronie między dwoma strusiami piórami czerwonym i białym (albo białymi) — trąbka czerwona w złoto oprawna barkiem w lewo wylotem do góry. Labry z prawej błękitne i czerwone podbite złotem, z lewej błękitne i czerwone podbite srebrem. Herb rodziny pochodzącej z Saksonii, zdawna osiadłej w prowincjach nadbałtyckich — z której gałęź otrzymała tytuł hrabiowski świętego państwa rzymskiego w r. 1779, a baronów rosyjskich w r. 1834, potwierdzonych w Prusiech r. 1878. Otton a Medem podkomorzy parnawski d. 26 Września 1621; na co dyplom 20 Kwietnia 1622. *Balt.; Sieb. III. 2. 308; III. 11. 18 i 45, VI. 4. 35 i VII. 2. 25; M. Kor. 109 f. 6; Bon.; Bork.; zapiski WP. Jackowskiego.*

MEJEN, Mien. — W polu srebrnym — pas zielony prawo-ukośny. Nad tarczą korona. Labry zielone i srebrne. Nadany Janowi Jakóbowi Mejen pochodzenia niemieckiego (Lippe Detmold) z przydomkiem Brzeziński 11 Lutego r. 1790 przez Stanisława Augusta, króla polskiego; u Siebmachera jest Jan Karol, nobilitowany w r. 1792. *Vol. Leg. IX. 198; M. Lit. 220 f. 472; zapiski WP. Dziadulewicsa. Ledeb.; Sieb. III. 2. 308; Riet.*

MEJER. — W polu czerwonym (raczej błękitnym — pod półksiężycem złotym rogami w lewo i sześciopromienną złotą gwiazdą — trzy czarne trąbki (raczej złote) oprawne w złoto barkami na dół wylotem w lewo jedna nad drugą. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Nadany Edwardowi Floryanowi Mejerowi z Wolda w nowogrodzkim w XVII stuleciu osiadłej. U Chrzęńskiego pole zielone. Po wykonaniu herbu sprawdziłem w nobilitacjach sekretnych, że pole jest błękitne a trąbki złote. *Chrzęński, tabl. XVII; z dokumentu rodzinnego, zapiski WP. Dziadulewicsa.*

MEK, Meck. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem czerwonym — pół orla srebrnego, w lewym zaś błękitnym — dwie złote lilie jedna pod drugą. Nad hełmem korona królewska z lilią złotą nad krzyżem. Labry z prawej czerwone podbite srebrem, z lewej błękitne podbite złotem. Herb rodziny pochodzenia duńskiego, udostojniony 15 Lutego r. 1567 przez Zygmunta Augusta, króla polskiego dla Jakóba Mecka, posła duchownego z Inflant na sejm grodzieński. *Sieb. III. 11 tekst 361, tabl. 132; Balt. 69; Bork.*

MELCHENDEINER I, Malgedein.. — W polu srebrnym — róża w połowie czerwona w połowie błękitna na gałązce z dwoma listkami. Nad hełmem w koronie trzy róże. Herb wygasłej rodziny pruskiej Malgedeinów, których nazwisko i herb błędnie w Niesieckim podane. *Sieb. VI 4. tekst. tabl. 34; zapiski WP. Br. Zaleskiego z Janek.*

MELCHENDEINER II. — Odmiana poprzedniego. *Sieb. VI. 4. 34.*

MELCHENDEINER III. — Odmiana poprzedniego. *Sieb. VI. 4. 34.*

MELCHEIDEINER IV. — Odmiana poprzedniego. *Sieb. VI. 4. 34*

MELESZKO, Mielezsko, Mielezskiewicz. — Na tarczy, ściętej w polu górnym czerwonym — na leżącym w poprzek pniu ociętym sękatym — kruk czarny z pierścieniem w dziobie; w dolnym równie czerwonym — trzy srebrne wręby jeden pod drugim, stopniowo ku dołowi zmniejszające się. Herb rodziny w bractwaskim osiedlonej w XVII stuleciu. Wolff zapisał ich do pocztu pseudo-kniaziów. Niesiecki zalicza ich przodków do przednich panów litewskich, którzy na sejmie horodelskim przyjęli herb Korczak *Paprz.; Kojat.; Nies; Wolff; Bork.*

MELIN I, Mellin. — W polu srebrnym — krokiew w szachownicę błękitno-złotą ukośną. Nad hełmem w koronie podobna krokiew jak na tarczy z pięciu piórami strusimi u szczytu: dwoma białymi między czerwonymi. Labry błękitne podbite złotem. Herb rodziny pomorskiej w powinnychach rosyjskich nadbałtyckich w XVII osiadłej, jednego pochodzenia i herbu z rodziną von Owstien na Pomorzu. Krzysztof, oberszt-lejtnant otrzymał indygenat r. 1676. Hrabowie szwedzcy i świętego państwa rzymskiego r. 1690. *Balt.; Sieb. III. 11. tekst 75 i tabl. 18 i 133; Vol. Leg. V. 3. 99, VI. 9. 36; Bork.*

MELIN II. — Odmiana hrabiowska *Balt.; Sieb.*

MELIK, (Mehlig). — W polu czerwonym — klucz uchem do góry piórem w prawo i flet ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem. Nadany wraz z nobilitacją Adolfowi Mehlig, kapitanowi pontonierów przez Stanisława Augusta, króla polskiego r. 1775, potwierdzony 2 Maja r. 1775. U hr. Borkowskiego Mehling. *Vol. Leg. VIII. 301; Kanc. ks. 42 f. 184; zapiski WP. Jackowskiego; Bork. spis 242*

MELING, (Mehling). — Na tarczy ściętej, w polu górnym srebrnym — pół jelenia czerwonego, w dolnym czerwonym — pięć kul srebrnych: trzy i dwie w szachownicę ułożonych. Nad hełmem w koronie pół jelenia. Labry. Herb rodziny saskiej, w końcu zeszłego wieku na Pomorzu i w Zachodnich Prusiech osiadłej, z której Samuel Fryderyk i Jan Krystyn, setnicy kopijników, bracia de Mehling otrzymali tytuł baronowski polski 5 Października 1720 r. od Augusta II, króla polskiego i saskiego. *Vol. Leg. VIII. 294; M. kor. ks. 224 f. 495 i 257 f. 181; Sieb. III. 2. 308 VI 5. i III, 9. 36; Bork.*

MELIORUCZY, Mellioruci, Meglioruci Hrabia. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem czerwonym — pół orla srebrnego ukoronowanego, w lewym zaś ściętym, od góry błękitnym trzy złote lilie rzędem, od dołu złotem lew błękitny za płotem. Nad koroną margrabiowską gołąb biały z kłosem złotym w dziobie. Nadany Dominikowi Maryi Melioruci, rajcy krakowskiemu z rodziny florenckiej margrabiowskiej, który został *eques auratus* na koronacji 28 Września r. 1697 — (oblata dyplomu 6 Lipca 1726, zaś 11 Marca r. 1726 otrzymał on wraz z synami Jerzym, Mikołajem Kajetanem we Florencji i Piotrem Józefem w Londynie będącymi tytuł hrabiowski (nie baronowski jak pisze hr. Borkowski) od Augusta III, króla polskiego (oblata 19 Sierpnia r. 1726. *M. kor. k. 224 f. 48 i 59; Bork.; zapiski WP. Jackowskiego.*

MELISA. — Na tarczy złotem obramowanej w polu błękitnem—między trzema srebrnymi sześciopromiennymi gwiazdami od góry i trzema od dołu—na pasie prawo-ukośnym srebrnym głowa bawola czarna między dwiema złotymi pszczołami jedną u góry, drugą u dołu głowy. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Nadany Karolowi Głotz, dzierżawcy dóbr rządowych 18 Października r. 1321 przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego. *Dziennik praw; zapiski WP. Dziadulewicz; Chrzęński, album N. 485 i tabl. XVI.*

MELDZYŃSKI I. — W polu srebrnem — dwa czarne ptaki głowami od siebie zwrócone, przeplecione przez trzy paski czerwone poprzeczne. Nad hełmem w koronie pół męża zbrojnego z oszczepem na dół żeleźcem w prawej ręce lewą na biodrze opartą trzyma. Herb rodziny szląskiej Stange, na Kunicach, od XIII wieku osiadłej według Niesieckiego, który przytacza manuskrypt o familiach pruskich; gałęź osiadłą w Prusiech uważaną za pochodzącą z Saksonii; pisali się na Meldnie von Allen czy Aldenstanden, potem dziedziczyli w Płachawach w chełmińskim. *Nies.; Sieb. III. 2. 436 i IV. 11, 44; Riet; Bork.*

MELDZYŃSKI II. — Odmiana poprzedniego bez barw. *Ze star. rys. w zbiorze D-ra Piekosińskiego.*

MELDZYŃSKI III. — W polu srebrnem — orzeł czarny dwugłowy bez skrzydeł i łap z trzema poprzecznymi czerwonymi paskami przezeń i tarczę. Nad hełmem mąż czerwono ubrany w spiczastym kapeluszu czerwonym o srebrnym wyłogu, z kijem złotym w rękach. Odmiana według źródeł niemieckich. *Sieb. III. 2. 436 i IV. 11. 44.*

MERAWA, Merawy. — Na tarczy ściętej w polu górnem błękitnem — złota psia głowa, (powinna być morska psia głowa), w dolnem zielonem—sześciopromienna gwiazda złota. Nadany feria secunda infra octavam Ascensionis W roku 1499 w Krakowie Stanisławowi Oszejce, żydowi litewskiemu świeżo ochrzczoneму, którego Marcin biskup krakowski adoptował. *M. kor. ks. 17 f. 205; Rzyszcz. I N. 195; Ulan.; Mał. I. 172 Herald. Piek. 243; zapiski WP. Jackowskiego.*

MERCAN, (Merzahn de Klingstaedt). — Na tarczy ściętej z pasem poprzecznym złotym, w polu górnem błękitnem — trzy srebrne lewo-ukośne pasy; w polu zaś dolnem również błękitnem—góra srebrna. Nad koroną baronowską i hełmem ukoronowanym na trzech piórach strusich orzeł biały. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana herbu Tymoteusza Merzahna, syna burmistrza jednego z miast pomorskich, adoptowanego przez generała szwedzkiego Klingstaedta w r. 1735, który następnie jako szlachcic uznany w Rosji r. 1763, otrzymał tytuł baronowski w Polsce r. 1772, indygenat zaś polski r. 1775. Herb ten cokolwiek inaczej opisany już wyżej str. 140, właściwie pod literą M znajdować się powinien. *Chrzęński, Album 130; Bork.*

MERSBERG. — W polu błękitnem — kotwica srebrna lewo-ukośna. Nad hełmem w koronie pelikan srebrny, karmiący pisklętą. Herb Mersbergów de Moeser, zapisanych do szlachty Królestwa Polskiego. *Sp. szl. pol.; Z dypl. wyd. dla Ludwika Mersberga przez b. herold. Król. Pol. r. 1844; Bork.; zapiski WP. Dziadulewicz.*

MESZCZERYN cz. Pogoń Moskiewska. — W polu błękitnem — na srebrnym koniu jeździec w zielonym ubraniu, za siebie z łuku strzelający. Nad tarczą korona szlachecka. Odmiana przysługująca rodzinie pochodzącej z Moskwy, gdzie według Kojalowicza potomstwo Amir Giereja, carewicza kasimowskiego w księstwie nowogrodzkim, tego herbu używało. Amir Girej, zostawił sześciu synów, z których pierworodny Meszczer Gierej w r. 1082 chrzest przyjął z nazwiskiem Jakóba Meszczeryna. Od niego Meszczerynowie, którzy do Wielkiego Księstwa litewskiego przyszli i w siewierskiem województwie osiedli, wzięwszy od króla Aleksandra daninę, nad Dąbrownicą rzeczką osiedli, gdzie Wasil Meszczeryn od swego imienia wieś Waszkowice nazwał. *Nies.; Kojal. 231; Bork.*

METROCHARITE Baron. — W polu czerwonym — na zielonym pagórku — drzewo zielone. Nad hełmem w koronie skrzydło orle srebrne. Nadany Helenie de Metrocharite i jej dzieciom 12 kwietnia r. 1780 przez Stanisława Augusta, króla polskiego. *Kanc. ks. 42 f. 213; Kos. I. 227 Bork.; zapiski WP. Jackowskiego.*

MĘCIŃSKI Hrabia cz. Poraj odm. — Na tarczy pięciodzielnej w polu I czerwonym — krzywaśń srebrna z krzyżykiem złotym u góry (*Szreniawa*), w II i III czerwonych — topór srebrny z rękojeścią złotą (*Topór*); w IV błękitnym — nad uchem kotłowym — miecz (*Nowina*); w V czerwonym — róża pięciolistna srebrna (*Poraj*). Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym — róża. Labry czerwone podbite srebrem. Tarczę podtrzymują orły srebrne. Herb rodziny małopolskiej z zapiastowskich komesów z Kurozwęk od dóbr Męciny nazwę biorąca; potem w lubelskim i w sieradzkim osiedlona. Jedna gałąź w osobie Adama Wojciecha, kasztelana spicimirskiego, otrzymała tytuł hrabiowski galicyjski 13 Sierpnia r. 1801. *Paprz.*; *Okol.*; *Nies.*; *Sieb.* IV. 14. 94; *Bork.*

MĘK. — W polu srebrnym — mąż zbrojny z halabardą. Nad hełmem w koronie pół takiegoż męża. Herb Męków na Litwie w XVII stuleciu, prawdopodobnie pochodzenia szwajcarskiego, gdyż znajdujemy w herbarzu Rietstapa rodzinę Mech z Bazylei z podobnym herbem w polu czerwonym. *Nies.*; *Riet.*

MIANOWSKI cz. Przerowa odm. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem błękitnym — na zielonej murawie na pieńku — kruk czarny z pierścieniem w dziobie; w lewym zaś czerwonym — srebrna chorągiew ze złotym drzewcem złamanym. Nad koroną szlachecką na trzech piórach strusich ośmiopromienna gwiazda złota. Nadany Antoniemu Wincentemu Mianowskiemu przez Stanisława Augusta, króla polskiego, 13 Grudnia r. 1791. *Sp. szl. pol.*; *Kanc.* 98 f. 96; *Bork.*

MIAKOWSKI cz. Bończa odm. — W polu błękitnym — pod trzema gwiazdami z lewej strony — jednorożec wspięty. Nad hełmem w koronie pół jednorożca. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana przysługująca Miaskowskiom z Miaskowa w XVII stuleciu w Wielkopolsce. U Niesieckiego jednorożec opasany jest półksiężycem, *Nies.*; *Her. Kr. Pol.*; *Sieb.* III. 2. 314; *Bork.*

MIĄCZYŃSKI Hrabia cz. Suchekomnaty odm. — W polu czerwonym — nad nawiązaniem złotym trąbki czarnej (lub srebrnej według źródeł niemieckich) oprawnej w złoto — krzyż złoty. Nad koroną hrabiowską trzy hełmy: w pierwszym — orzeł dwugłowy czarny, w drugim ogon pawi, w trzecim — ręka zbrojna z chorągwią białą lub w połowie zieloną i białą z literami **F II**. Labry przy pierwszym czarne podbite złotem, przy środkowym i trzecim czerwone podbite srebrem. Godło: Z RODU CNOTA Z CNOTY RÓD albo GENTEM EX VIRTUTE, VIRTUTEM EX GENTE DEFENSOR FIDEL. Herb rodziny mazowieckiej z Miączyna w ciechanowskim na Wołyniu osiedlonej, z której jedna gałąź otrzymała tytuł hrabiowski świętego państwa rzymskiego 2 Października r. 1683, w osobie Atanazego Miączyńskiego, który się odznaczył pod Wiedniem. Z tej gałęzi odnoga starsza otrzymała potwierdzenie tytułu w Prusiech 25 Maja r. 1853, w Rosji 14 Stycznia r. 1875 — odnoga młodsza otrzymała potwierdzenie w Austrii 13 Czerwca r. 1803, w Rosji 8 Czerwca r. 1876, 14 Lutego r. 1877 i 27 Stycznia r. 1881. *Nies.*; *Pocz. szl. gal.*; *s dok. rodz.*; *Grit.-Hild.*; *Sieb.* III. 1. 21 i IV. 14. 94; *Żychl.* I. 195; *Kos.* I. 184; *Czarn.*; *Bork.*

MICHAŁSKI I cz. Łódzia odm. — W polu czerwonym — łódź złota. Nad hełmem w koronie na trzech piórach pawich — łódź jak na tarczy. Nadany wraz z nobilitacją Janowi Michalskiemu r. 1768 przez Stanisława Augusta, króla polskiego, potwierdzony 20 Stycznia r. 1769. *Vol. Leg.* VII. 802; *Kanc. ks.* 42 f. 68; *Bork.*

MICHAŁSKI II. — W polu srebrnym — na czarnym pniu sękatym w poprzek leżącym — czarny kruk z pierścieniem w dziobie. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Przyznany Antoniemu Janowi Michalskiemu z Rejowa przez czchowski sąd ziemski w Galicyi r. 1782. Hr. Borkowski przypisuje mu herb Trzaska. *Pocz. szl. gal.*; *Hefn.*; *Riet.*; *Bork.*

MICHAŁOWICZ. — Na tarczy — dwie pary krokwi po dwie, tworzące dwie litery **W** jedną nad drugą, w środku słupkiem połączone. Herb rodziny żmudzkiej w XVI stuleciu. *Arch. Sang.* IV. 550; *napiski WP. Dziadulewicz*; *Bork.*

MICHAŁOWSKI I Hrabia cz. Poraj Jasieńczyk odm. — W polu czerwonym — klucz złoty piórem do góry z różą srebrną pięciolistną zamiast ucha. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym — róża. Labry czerwone z prawej złotem, z lewej srebrem podbite. Herb Stanisława

Michałowskiego z rodziny mazowieckiej z Michałowa, jednego pochodzenia z Michałowskimi herbu Trzaska i Poraj i Tłuchowskiemi herbu Wczele. Jedna gałąź w Małopolsce dołączała do swego herbu herb Poraj. Z niej Stanisław, syn Piotra, artysty malarza i Julii z hr. Ostrowskich, otrzymał tytuł hrabiowski w Austrii 26 czerwca r. 1868; umarł bezdzietnie. *Okol.; Nies.; Grit.-Hild.; Hefn.; Sieb. IV. 14. tekst 85; Bork.*

MICHAŁOWSKI II Hrabia cz. Jasieńczyk odm. — W polu błękitnem — klucz złoty piórami do góry. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym pięć piór strusich. Labry błękitne podbite srebrem. Herb rodziny mazowieckiej z Michałowa, jednego pochodzenia z Michałowskimi herbu Trzaska i Poraj i Tłuchowskiemi herbu Wczele, z której jedna gałąź używała róży zamiast ucha w kluczu herbowym; z niej Roman otrzymał tytuł hrabiowski w Austrii 4 listopada r. 1885; dyplom zaś 2 grudnia tego samego roku. *Okol.; Nies.; Grit.-Hild.; Hefn.; Sieb. IV. 14. tekst 85; Bork.*

MICHELSON. — Na tarczy ściętej, w polu górnem czerwonym — ręka z obłoku w srebrnem ubraniu, w łokciu zgięta, szablę trzymająca; w dolnem zaś błękitnem — między dwoma drzewami — wieża biała murowana z drzwiami czarnymi, dachem czerwonym. Nad hełmem dwa czarne rogi. Nadany wraz z indygenatem Janowi Michelsonowi pułkownikowi wojsk rosyjskich, przez Stanisława Augusta, króla polskiego d. 13 Marca r. 1779. *Vol. Leg. VIII. 297; Kanc. ks. 41 f. 527; Bork; zapiski WP. Jackowskiego.*

MICZA, (Mitscha). — Na tarczy czterodzielnej w polach I i IV czerwonych — srebrny lew wspięty, w II i III czerwonych — po pięć pasów srebrnych lewo-ukośnych. Nad tarczą dwa hełmy ukoronowane, w pierwszym pół lwa srebrnego w lewo, w drugim — trzy pióra strusie: srebrne między czerwonymi. Labry czerwone podbite srebrem. Nadany Franciszkowi Mitscha, radcy nadwornemu i kawalerowi orderu Leopolda, wyniesionemu do godności szlachcica galicyjskiego 13 Września roku 1810. *Pocz. szl. gal.; Hefn.; Bork.*

MICKIEWICZ cz. Poraj odm. — W polu czerwonym — róża pięciolistna srebrna. Nad hełmem książęca mitra. Odmiana używana przez jedną z rodzin Mickiewiczów na Litwie, wywodzącą się jakoby od kniaziów Gedroiców. Paszko Gedroic żyjący w XV stuleciu miał syna Micka Paszkowicza — potomkowie tegoż przez jedną tylko generację przeżywali się Mickowiczami. Strykowski na tem zapewne oparł pochodzenie Mickiewiczów, a za nim poszli Niesiecki, Jabłonowski, Małachowski. Tymczasem imię Mićko było na Litwie pospolite, a synowie Micka zwali się Mickiewiczami. Według Bobrowicza u Nies. Tom. VI str. 989 wielki nasz wieszcz Adam należał do rodziny Mickiewiczów herbu Nałęcz. *Stryk.; Nies.; Jabłon.; Małach.; Wolff. 67, 68, 260 i 664; Bork.*

MIECZNIK. — W polu zielonem — między trzema sześciopromiennymi złotymi gwiazdami — jedną u góry dwiema z boku — miecz końcem na dół. Nad hełmem w koronie drzewo palmowe. Herb podany jako polski. *Riet.*

MIELŻYŃSKI Hrabia cz. Nowina odm. — W polu błękitnem — nad srebrnem uchem kotłowym barkiem na dół — miecz rękojeścią do góry. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym — noga zbrojna zgięta w kolanie, piętą w lewo do góry. Labry błękitne podbite srebrem. Herb rodziny wielkopolskiej z Mielżyna w gnieźnieńskim, piszącej się z Brudzewa. Starsza gałąź chobienicka w osobie hr. Macieja otrzymała w Prusiech za rozkazem gabinetowym z 12 Lipca r. 1817, a za dyplomem z 20 Stycznia r. 1818 tytuł hrabiowski, mający, według wiadomości osobistych otrzymanych od rodziny hr. Mielżyńskich, być potwierdzeniem tytułu udzielonego niegdyś przodkom w Lotaryngii i przez Augusta III, króla polskiego. Ponieważ potwierdzenie to nie zawiera wzmianki o herbie, a zatem rozumie się że linia ta pieczętuje się starodawną Nowiną. W dziele Gritznera i Hildebranda zmieniono dowolnie barwę pola, poprawiając jakoby pomyłki heroldyi. Nie mogą się Niemcy połapać z naszymi herbami chociaż są takie proste i stałe. *Paprz.; Nies., Kurop., Małach.; Grit.-Hild.; Nies.; Sier. III. 1. 21; Żychl. I.; Kos.; Czarn.; Bork.; Riet.*

MIELŻYŃSKI II Hrabia cz. Nowina odm. — W polu błękitnem — nad srebrnem uchem kotłowym barkiem na dół — miecz rękojeścią do góry. Nad hełmem srebrnym ze złotą kratką, z czerwonym klejnotem na szyi i koroną hrabiowską na szczycie — noga złota zbrojna, zgięta w kolanie, piętą w lewo do góry. Labry błękitne podbite czerwonym. Tarczę otaczają wojenne przybory: u spodu bębny, powyżej armata, trąby, hala'barda, strzelba z bagnetem, chorągwie

i sztandary, na drzewcach których z prawej zawieszony order Ś-go Stanisława na czerwonej wstędze, a z lewej Orzeł Biały na wstędze błękitnej. Herb rodziny wielkopolskiej z Mielżyna w gnieźnieńskim piszącej się z Brudzewa, od XIV stulecia wspominanej w aktach grodzkich poznańskich. Młodsza gałąź Pawłowicka w osobie Hr. Maksymiliana otrzymała od Fryderyka Wilhelma, króla pruskiego tytuł hrabiowski 19 Września r. 1786. *Papr.; Nies.; Kurop.; Matach.; Grit.-Hild.; Czarn.; Kos.; Not.; Riet.; Bork.; Żychl. I.*

MIENTA cz. Lilia odm. — W polu czerwonym — między dwiema sześciopromiennymi złotymi gwiazdami jedną u góry drugą u dołu na pasie prawo-ukośnym czerwonym — lilia srebrna. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana przysługująca rodzinie polskiej, z której Fabian, sekretarz króla polskiego potwierdzony został w szlachectwie w Brandeburgii 1 Lutego r. 1706, Antoni Cypryan także w Brandeburgii 24 czerwca r. 1707 potwierdzony przez Fryderyka I, króla pruskiego. *Sieb. III. 2. 134; Bork. 248.*

MIER I, (Myhr Thorsten). — W polu srebrnym — na pasie błękitnym prawo-ukośnym — trzy sześciopromienne złote gwiazdy. Herb rodziny Mure of Rowallan pochodzenia szkockiego w XVII stuleciu w Szwecyi osiadłej, z której Wilhelm, generał major wojsk koronnych, otrzymał indygenat polski r. 1726, według Niesieckiego r. 1739. Hrabiowie austriaccy od r. 1777. Zapisani do szlachty galicyjskiej r. 1782. *Nies.; Not.; Pocz. szl. gal.; Hefn.; Riet.; Bork*

MIER II Hrabia. — Na tarczy czterodzielnej w polach I i IV srebrnych — na pasie błękitnym trzy gwiazdy srebrne rzędem, w II i III czerwonych — trzy snopki złote: dwa i jeden. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym głowa murzyńska z przepaską srebrną na skroni. Labry z prawej czerwone, z lewej błękitne — podbite srebrem. Tarczę podtrzymują murzyni, każdy w zielonej przepasce koło bioder, z łukiem złotym w rękę i sajdakiem wiszącym na plecach. Godło: DURUM PATIENTIA FRANGO. Herb rodziny patrycyuszowskiej gdańskiej (według Hr. Borkowskiego) nobilitowanej w Szwecyi jak wyżej powiedziano r. 1680, która też otrzymała potwierdzenie praw szlachectwa w Szkocyi r. 1725, indygenat zaś w Polsce r. 1726 w osobie Wilhelma syna Niniana czyli Jana (patrz Geneal. hr. Bork.); tytuł wreszcie hrabiowski austriacki r. 1777 udzielony został Janowi synowi Wilhelma, kasztelanowi inflanckiemu. *Nies.; Grit.-Hild.; Hefn.; Riet.; Pocz. szl. gal.; Sieb. IV. 14. tekst 85 tabl. 94; Bork.*

MIER III Hrabia. — Na tarczy czterodzielnej w polach I i IV srebrnych czerwono w ząbki obramowanych (*engrêlé*) na pasie błękitnym poprzecznym — trzy sześciopromienne złote gwiazdy, w polach zaś II i III błękitnych — trzy złote snopki: dwa i jeden. Nad hełmem w koronie trzy złote snopki. Labry błękitne — z prawej srebrem z lewej złotem podbite. Odmiana poprzedniego ze szwedzkiego herbarza. *Hefn.*

MIERCZYŃSKI cz. Jastrzębiec odm. — W polu błękitnym pod sześciopromienną gwiazdą złotą — podkowa złota ocelami do góry z krzyżem kawalerskim złotym we środku. Nad hełmem w koronie jastrząb z dzwonkiem złotym u lewej nogi, z podkową i krzyżem w prawej szponie. Odmiana przysługująca Mierczyńskim w łączeyckim, z których Walenty posiadał dobra Sierzpów Konary w XVI stuleciu. Niesiecki ich opuścił. *Her. Kr. Pol.: Sp szl. pol.; Mał.; Kurop.; Bork.*

MIEROSZOWSKI Hrabia, Mieroszewski cz. Ślepowron odm. — W polu błękitnym z pasem prawo-ukośnym czerwonym o brzegach srebrnych — u góry orzeł czarny, u dołu nad podkową z krzyżem na barku kruk w lewo z pierścieniem w dziobie. Nad koroną hrabiowską dwa hełmy ukoronowane, nad pierwszym — kruk w lewo z pierścieniem w dziobie, w lewym orzeł czarny. Labry z prawej błękitne z lewej czerwone — podbite srebrem. Herb rodziny mazowieckiej z Miroszowiec w ciechanowskim, jednej dzielnicy z Gąsiorowskiemi, też Mieroszewski i Miroszewski zwanej; od r. 1419 w aktach krakowskich przytaczana. Jedna gałąź otrzymała tytuł hrabiowski w Prusiech r. 1798, lecz wygasta r. 1833. Druga otrzymała tytuł hrabiowski austriacki w osobie Augusta Sobiesława Mieroszewskiego i syna jego Stanisława, za dyplomem wydanym 23 Sierpnia r. 1869. Założoną przez przodków ordynacją myśłowicką na Szląsku 26 Listopada r. 1678, potwierdzoną przez Leopolda I, cesarza świętego państwa rzymskiego 25 Stycznia r. 1679 sprzedał hrabia Jan i zamienił na majorat pieniężny 11 Maja r. 1839 z prawem używania tytułu ordynata: Hrabia Sobiesław — heraldyk, Hr. Stanisław — publicysta. *Papr.; Nies.; Grit.-Hild.; Sieb. IV. 14; Riet.; Kos.; Czarn.; Bork.*

MIERZEJEWSKI, Mierzejowski cz. Szeliga odm. — W polu złotem — nad czerwonym półksiężycem — krzyż czerwony kawalerski. Nad hełmem dwa pióra pawie. Labry czerwone podbite złotem. Odmiana przysługująca rodzinie Mierzejewskich z Mierzejowa w tomżyńskim w XV stuleciu, później na Podolu osiadłych. Zapisani do szlachty galicyjskiej r. 1782. *Paprz.; Nies.; Pocz. szl. gal.; Hefn.; Bork.*

MIESIĄC Zatajony. — W polu błękitnem — pod gwiazdą sześciopromienną złotą — półksiężyc złoty między ocelami srebrnej podkowy barkiem na dół odwróconej. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb w tych barwach zdaje się być odmianą Jastrzębca — niewiedział Niesiecki komu przysługiwał; widział go tylko pomiędzy herbami na tablicy grobowej Wojciecha Janczyńskiego. Według Małachowskiego jest to herb Śnitowskich, odmiana zaś w zielonem polu przysługuje Domaradzki, jednak według Sieb. VI. 14, Śnitowscy w Galicyi używają herbu Kozieł II, (Miesiąc i strzały). *Nies. X. 99; Małach.; Chrzęński tabl. VIII. dypl. deput. wójt. r. 1832 dla Śnitków; zapiski WP. Dziadulewicz.*

MIEŻSZANIEC I. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem czerwonym — pół srebrnego orła, w lewym zaś równie czerwonym — dwie pięciolistne róże srebrne jedna nad drugą. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb jakoby nadany przez Kazimierza Wielkiego Pelce i Niemirze, synom swoim naturalnym z Estery, żydówki nalożnicy. Tymczasem relacya Paprockiego, jak pisze dr. Piekosiński (w swojej Heraldyce wieków średnich str. 221 — 244) mylną jest; bo znalazł w Muzeum Czartoryskich w Krakowie przy dokumencie z r. 1365 pieczęć Pełki Galowskiego, ziemianina małopolskiego, syna królewskiego nie z Estery, co jest bajką, ale z Cudki Galowskiej; pieczęć wyobraża głowę brodatą w kapturze o dwóch uszach czy rogach. Balzer w Genealogii Piastów dowodzi że Pełka i Niemira — byli herbu Mądrostki. Herb Mięszaniec, którym się zajmujemy podany jest przez herbarz arsenalski z r. 1530 i przez Ambrożego, ale w jednym i drugim bez proklamacyi Herbu tego używają dzisiaj Anisimowicze na Litwie, a według spisu szlachty galicyjskiej Skalscy. Podobnym herbem pieczętują się w Rosyi Obolońscy polskiego pochodzenia (*Obszcz. Gerb. VII*). Herb Lindenau szlązki (*Sieb. VI. 8. II.*) jest identyczny z Mięszanćem. Pieczęć z tego herbu wisi na przywileju Ludwika ks. lignickiego z r. 1426; użył jej Joannes in Lindenau napis nosi w otoku: „S. Joanni de Krakow in Lind...” Zdaje się że podobnego herbu używał Kacper Rokemberg z Krakowa, pierwszy proboszcz kościoła w Sączu; zamiast dwóch są tam trzy róże, ale opis Długosza jest niedokładny, ztąd może różnica. *Liber beneficiorum 1 546; Biel.; Paprz.; Okol.; Nies.; Balzer.; Herald Piek. 188-189, 221, 244; zapiski WP. Zaieskiego z Janek.*

MIEŻSZANIEC II. — Według Ambrożka. *Ambr.; Heraldyka Piek. 244.*

MIKAN. — W polu błękitnem — gałązka zielona prawo-ukośnie leżąca. Nad koroną szlachecką dwa wieńce ukośnie do siebie, górą stykające się, trzymane ręką muz po bokach tarczy stojących i trzymających drugą ręką chorągiewkę błękitną. Nadany 12 Sierpnia roku 1556 Stefanowi Mikan czy Mikani, doktorowi medycyny i filozofii przez Zygmunta Augusta, króla polskiego. *M. kor. 87 f. 453; Czacki; Piek. O dyn. poch. 191.*

MIKLASZEWSKI, Mikłaszewski cz. Ostoja odm. — W polu czerwonym — między barkami dwóch półksiężyców miecz końcem na dół. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich: dwa błękitne między białemi. Labry czerwone podbite srebrem. Nadany Mateuszowi Mikłaszewskiemu z rodziny osiadłej w mazowieckiem r. 1569 przez Zygmunta Augusta, króla polskiego za dzieła rycerskie pod Połockiem *Nies.; Bork.; Dokument u rodz.; zapiski WP. Dziadulewicz.*

MIKORSKI Hrabia cz. Ostoja odm. — W polu czerwonym — między barkami dwóch złotych półksiężyców — miecz końcem na dół. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym pięć piór strusich. Tarczę podtrzymują olbrzymi z maczugami. Herb rodziny z sieradzkiego, w księgach ostrzeszowskich w XV stuleciu wspomnianej, początkowo herbu Poraj, który później według Wielądki zamienili na herb Ostoja — co według tego autora trafiło się do czasów Zygmunta I. Z nich Józef Stanisław, kasztelan rawski, otrzymał tytuł hrabiowski od Fryderyka Wilhelma, króla pruskiego r. 1798; gałąź hrabiowska wyszła po mieczu na hr. Romanie, zmarłym w r. 1850. *Nies.; Her. Kr. Pol.; Grit.-Hild.; Wiel.; Kos.; Czarn.; Sieb. III. 1. 21. Bork;*

MIKUĆ. — Na tarczy ściętej w polu górnem złotem — pół orła czarnego, w dolnem błękitnem — czarna trąbka myśliwska w złoto oprawna, barkiem na dół wylotem w lewo. Nad

hełmem w koronie między skrzydłami: złotem gryfiem, a czarnem orłem—złota lwia głowa. Nadany Karolowi Mikuć r. 1790 przez Stanisława Augusta, króla polskiego potwierdzony d. 8 kwietnia roku 1791. *M. Kor. 220 f. 394; zapiski WP. Jackowskiego; Bork.*

MIKULICZ I. — W polu błękitnem — nad półksiężcem — krzyż z lilią niecałą na wierzchu. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb zdający się być połączeniem Szeligi z Gozdawą — przysługuje Mikuliczom w oszmiańskim i mozyrskim osiadłym w XVI stuleciu, używającym przydomku Radecki i Skumin. *Kołat.; Nies.; Sieb. IV. 14. 19; Bork.*

MIKULICZ II. — W polu błękitnem — nad srebrnym półksiężcem złoty krzyż z niecałą lilią srebrną zamiast górnego słupa. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana poprzedniego. *Sieb. IV. 14. 19.*

MIKULICZ III, (Mikulitsch). — Na tarczy czterodzielnej w polu I złotem — orzeł czarny, w II i III błękitnych — dwie srebrne kotwice ukośnie skrzyżowane, w IV zielonem — czerwony lis wspięty. Nad tarczą dwa helmy ukoronowane: w pierwszym orzeł czarny w lewo, w drugim lis czerwony wspięty. Labry przy pierwszym czarne podbite złotem, przy drugim błękitne podbite srebrem. Nadany Franciszkowi Mchałowi, radcy gubernialnemu galicyjskiemu r. 1785. *Hefn.; Bork*

MIKULIŃSKI cz. Trzy głoski. — W polu błękitnem — pod krzyżem złotym trzy litery **M** srebrne lub złote jedna nad drugą. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Herb przysługujący Mikulińskim przydomku Karpa, osiadłym w braclawskim w XVI stuleciu. Nazywają ten herb także: Trzy głoski. *Okoł.; Nies.; Dar.; Eork.*

MIKULIŃSKI II. — W polu błękitnem — pod krzyżem złotym trzy złote **M** jedno nad drugim. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Labry błękitne podbite złotem. Odmiana poprzedniego. *Sieb. IV. 14. 19.*

MILAN cz. Ślepowron odm. — W polu błękitnem — na barku srebrnej podkowy i nad krzyżem kawalerskim — kruk z pierścieniem w dziobie. Nad hełmem w koronie na ogonie pawim podkowa z krzyżem na barku. Odmiana przysługująca według Kosińskiego Milewskim z Milewa, osiadłym w łomżyńskim w XVI stuleciu, którzy otrzymali tytuł hrabiów papieżkich r. 1876. Dr. Piekosiński w drugim wydaniu swego dzieła „O pochodzeniu szlachty polskiej“ przypuszcza, że Milan był jednym z praojców rodu Ślepowronów, mianowicie bratem Bujny. Milan jest jednym z mazowieckich zawołań herbu Ślepowron prawdopodobnie topograficznych od wsi Milan w łomżyńskim — nie służyło wyłącznie Milewskim. *Paprz.; Nies.; Kos. IV. 307; Kapica 127; Piek. Ryc. pol. śred. wiek. 155.*

MILATYŃSKI. — W polu błękitnem — srebrna podkowa barkiem do góry. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem. Herb Milatyńskich — Żychliński w Złotej Księdze przytacza Milatyńską, łowczankę betzką, za Pogorskim i opisuje herb w odsełacz. *Żychl. III. 211.*

MILBERG Kawaler, cz. Lichtyan odm. — Na tarczy obramowanej złotem, w polu srebrnem, na tarczy mniejszej również złotem obramowanej trójściętej, w polu najwyższem dwudzielnem z prawej srebrnem, z lewej czerwonym — koło zębate naprzemian pół czerwone i srebrne; w środkowym srebrnem — kotwica czarna z gałązką zieloną ukośnie skrzyżowane; w najniższem czarnem — na środku miecza lewo-ukośnie rękojeścią do góry leżącego — kask dragoński w lewo. Nad hełmem w koronie koło zębate w prawej połowie srebrne w lewej czerwone. Nadany Teodorowi Milbergowi, nobilitowanemu non praeciso scartabellatu r. 1790, Henryk zaś otrzymał tytuł kawalera (*chevalier*) od Napoleona I-go. *Chrzęński tabl. XII, Album 147; Kos. I. 137; Eork.*

MILER, Miller. — Na tarczy czterodzielnej w polach I i IV błękitnych — srebrny kamień młyński; w II i III czarnych — lew złoty wspięty. Nad hełmem w koronie między dwoma czarnymi skrzydłami — pół lwa złotego trzymającego kamień młyński srebrny w łapach. Labry

z prawej błękitne, z lewej czerwone—podbite złotem. Nadany r. 1796 z przydomkiem von Zaklika wraz z indygenatem galicyjskim Maciejowi Millerowi, obywatelowi lwowskiemu. *Pocz. szl. gal.; Hefn.; Riet.; Bork.*

MILEWSKI I cz. Odwaga odm. — W polu srebrnym — mur czerwony blankowany. Nad hełmem w koronie skrzydło czarne. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana przysługująca Milewskim w Prusiech w XVII stuleciu osiadłym. *Nies.; Sieb. VI. 4. 36; Bork.*

MILEWSKI II cz. Ślepówron odm. — W polu barwy niewiadomej—pod dwiema pięciolistnemi różami — kruk. Nad hełmem w koronie kruk. Odmiana przysługująca jednej gałęzi Milewskich, w Prusiech w XVII stuleciu osiadłej. *Sieb. VI. 4. tekst 49 tabl. 36.*

MILEWSKI Hrabia cz. Milan albo Ślepówron odm. — Na tarczy dwudzielnej w polu błękitnym—na barku srebrnej podkowy i nad krzyżem kawalerskim—kruk z pierścieniem w dziobie; w drugim czerwonym—rycerz zbrojny oburącz trzymający miecz nad głową. Nad koroną hrabiowską trzy hełmy ukoronowane, w pierwszym na ogonie pawim—podkowa z krzyżem kawalerskim na barku, w drugim — dwie krokwie w kształcie litery **W** złożone, w trzecim — pół rycerza trzymającego miecz nad głową. Labry przy pierwszym błękitne, przy dwóch ostatnich czerwone — podbite srebrem. Herb gałęzi rodziny Milewskich w tomżyńskim w XVI wieku osiadłej, z której Oskar Karol wraz z synami Ignacym Karolem i Hipolitem Janem otrzymali tytuł hrabiowski od Piusa IX Papieża w r. 1876. *Nies.; Kos. IV. 307; Bork.*

MILHEIM, (Mülheim). — W polu błękitnym — na zielonym pagórku — jelen z szyją przebitą przez strzałę lewo-ukośnie na dół. Nad hełmem w koronie pół jelenia z szyją przebitą przez strzałę prawo ukośnie w górę. Labry błękitne podbite złotem (według opisu Metr. Kor., a srebrem według Sieb.). Herb rodziny mylnie przez Ledebura Müllenheim zwanej, z której Jan Mülheim jako kupiec z nad Renu do Gdańska przybył i otrzymał szlachectwo wraz z indygenatem polskim od Zygmunta III, króla polskiego, 8 Sierpnia r. 1569, potwierdzone dla Fryderyka i Reinholda, potomków Jana, przez Jana Kazimierza, króla polskiego 22 Marca r. 1658. *M. Kor. ks. 365 f. 237; Sieb. III. 2. 324 i VI. 4. 38; Riet.*

MILKUSZYC, (Milkuschitz) albo Czółno. — W polu błękitnym — na srebrnych falach statek żaglowy z chorągwią czerwoną u masztu i z flagą mniejszą czerwoną z pasem poprzecznym srebrnym u steru (barwy Habsburgów). Nad hełmem w koronie dwa skrzydła czarne. Labry błękitne podbite srebrem. Nadany w r. 1803 Stanisławowi Milieskiemu, kupcowi krakowskiemu wraz ze szlachectwem galicyjskim. Hr. Borkowski nazywa ten herb Czółno. *Hefn.; Riet.; Bork.*

MILNHEIM, (Milnheym, Milenheym, Müllenheim). — Na tarczy złotem obramowanej w polu czerwonym — róża pięciolistna srebrna. Nad hełmem czapka czerwona z wyłogiem złotym, z którego pół róży srebrnej wychodzi — a nad nią trzy pióra pawie. Labry czerwone podbite złotem. Herb rodziny, pochodzenia alzackiego, z której Gebhard, dla zasług na dworze królewskim i w obozie, otrzymał indygenat r. 1641 od Władysława IV, króla polskiego; potwierdzeni w tytule baronowskim przez Burbonów we Francji roku 1773. Używają godeł: SEMPER FLORENS i SVAVITER IN MODO, FORTITER IN RE. *Nies.; Sieb. III. 2. 324. VI. 4. 38; VII. 2. 26; Riet.; Bork.*

MILNHEIM II. — Odmiana poprzedniego. *Riet.; Sieb. VII. 2. 26.*

MILKOWSKI cz. Prus I odm. — W polu czerwonym — półtora krzyża srebrnego bez prawego dolnego ramienia. Nad tarczą dwa hełmy ukoronowane, w pierwszym — ręka zbrojna z mieczem w lewo, w drugim — trzy pióra strusie: srebrne między czerwonymi. Labry czerwone podbite srebrem. Nadany r. 1782 Michałowi Miłkowskiemu, podskarbiemu koronnemu; Edwardowi Felicjanowi zaś potwierdzony w Galicyi 1 Stycznia r. 1856. *Pocz. szl. gal.; Hefn.; Riet.; Bork 252.*

MILODAR. — Na tarczy lewo-ukośnie ściętej. w polu górnym błękitnym—wśród siedmiu gwiazd złotych: trzy, jedna, dwie i jedna — księżyc w pełni; w dolnym czerwonym—nad łukiem

ze strzałą i sajdakiem — orzeł srebrny. Nadany Piotrowi Stremlemerowi, kupcowi poznańskiemu przez Fryderyka Augusta, księcia warszawskiego 13 Lipca r. 1811. *Chrzęński, album: 165 i tabl. XVIII; Bork.*

MILOWICZ, Milowicz, Milwid cz. Mikuliński odm. — W polu złotem — pod krzyżem błękitnym — trzy litery **M** jedna nad drugą. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry błękitne podbite złotem. Odmiana przysługująca Miłowiczom na Żmudzi, z których Milus, syn Ginejda podpisał unię Litwy z Koroną r. 1401. *Nies.; Sieb. IV. 14. 19; Bork.*

MILYDAR. — W polu srebrnym — między dwiema gałązkami oliwnemi — serce czerwone z sześciopromienną gwiazdą złotą na sobie. Nad hełmem w koronie na pięciu strusich piórach gwiazda sześciopromienna złota. Nadany wraz z nobilitacją Janowi Stanisławowi Albrechtowi, przez Stanisława Augusta, króla polskiego, 9 Lipca r. 1768. *Kanc. ks. 41 f. 59; Nies., przyp.; Krzyż.; Riet : Bork.*

MILŻECKI, Miłżecki, Kawaler cz. Odrowąż odm. — W polu czerwonym — strzała srebrna zełżcem do góry bez opierzenia w dwa wąsy rozdarta u dołu. Nad koroną dwa hełmy ukoronowane: w pierwszym — skrzydło czerwone, barkiem w lewo, przeszyte taką strzałą jak na tarczy; w drugim — pięć piór strusich: dwa białe między czerwonymi. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny w krakowskiem w XVII stuleciu osiedlonej — z której Józef r. 1783 został wyniesiony do stanu rycerskiego w Austrii (*eques*) przez Józefa II, cesarza świętego państwa rzymskiego. *Pocz. szl. gal.; Sp. szl. pol.; Her. Kr. Pol.; Hefn.; Bork.*

MINASIEWICZ, Minasowicz cz. Przyjaciół odm. — W polu błękitnym na talerzu srebrnym — serce czerwone przeszyte strzałą lewo-ukośnie na dół. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem. Nadany w Galicyi Józefowi Minasowiczowi z rodziny ormiańskiej adwokatów lwowskich roku 1829. *Pocz. szl. gal.; Barącz.; Bork.*

MINASOWICZ, Minaszewicz. — W polu błękitnym — serce czerwone przeszyte strzałą prawo-ukośnie na dół. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem. Nadany Janowi Minaszewiczowi z rodziny ormiańskiej 2 Kwietnia r. 1768 przez Stanisława Augusta, króla polskiego *Vol. Leg. VII. 804; dypl. oryg.; dypl., Her. Kr. Pol. z r. 1848; nagrobek na Powąskach; Pocz. szl. gal.; Sp. szl. pol.; Bork*

MINBUŁATOWICZ. — Na tarczy — miecz prawo-ukośnie końcem do góry. Herb rodziny kniaziowskiej tatarskiego pochodzenia w nowogrodzkim w XVI stuleciu. *Rękopis z r. 1544; Wolff 638; zapiski WP. Dziadulewicz.*

MINKOWSKI cz. Niezgoda odm. — W polu błękitnym — na poprzek podkowy ze środka — której wychodzi strzała zełżcem na dół — miecz końcem w lewo. Nad hełmem w koronie skrzydło. Odmiana przysługująca Minkowskim, w mińskiem i na Wołyniu w XVI stuleciu osiadłym. *Kołat. 182; Nies.; Bork.*

MINNICH, (*Münnich*). — Na tarczy pięciodzielnej w polach I i IV złotych — popiersie mnicha w czarnej sukni, w II i III błękitnych — łabędź srebrny, w V złotem — orzeł czarny dwugłowy ukoronowany. Nad hełmem w koronie popiersie mnicha. Labry błękitne podbite złotem. Herb rodziny pochodzenia oldenburskiego dawniej nazywającej się Grypen, z której jeden członek Rudolf ożeniony z Elżbietą Nutzhorn zu Münchenau dostał w r. 1686 indygenat duński, syn tychże Antoni Ginter, za zezwoleniem króla duńskiego z 24 Maja r. 1688, dodał do herbu ojczystego herb macierzyński z nazwiskiem Münnich od dóbr tejże nazwy. Zapisany r. 1697 do szlachty duńskiej, a w r. 1702 do szlachty świętego państwa rzymskiego. Burcharch Krzysztof syn jego wstąpił do służby sasko-polskiej, następnie do rosyjskiej i osiadł w Inflantach. W dyplomie z r. 1697 łabędź na tarczy trzyma gałązkę z trzema różami. *Kur.; Balt.: Sieb. III. 11. tekst 80, tabl. 139; Bork.*

MINNICH Hrabia. — Odmiana poprzedniego. *Balt.; Sieb.*

MINSTER, (*Münster*). — Na tarczy czerwonej—tarcza mniejsza na której w polu srebrnym dwa pasy poprzeczne błękitne. Nad hełmem w koronie ogon pawi. Labry z prawej czerwone z lewej błękitne, podbite srebrem. Herb rodziny pochodzenia westfalskiego, w Inflantach zdawna osiadłej. *Kur.*; *Balt.*; *Sieb.* III. 11. 139; *Bork.*

MIRBACH. — W polu czarnem — srebrne rogi jelenie częścią czaszki połączone u dołu. Nad hełmem w koronie rogi jelenie. Labry czarne podbite srebrem. Herb rodziny nadreńskiej, w prowincjach nadbałtyckich od XVI wieku osiadłej, w sandomierskim zaś w XVIII stuleciu. Baronowie i hrabiowie. *Balt.*; *Sieb.* III. 2. 316; III. 11. tekst 79 i 173 tabl. 16 i 46; *Bork.*

MIRECKI cz. Szeliga odm.—Na tarczy dwudzielnej w polu prawem czerwonym—nad półksiężycem złotym — krzyż taki sam, w lewym zaś błękitnym—pod trzema sześciopromiennymi złotymi gwiazdami na trzech zielonych pagórkach lew złoty wspięty. Nad hełmem w koronie pół złotego lwa. Odmiana przysługująca Magierom na Mirczu Mireckim w końcu zeszłego wieku. *Pap.*; *Nies.*; *Z panegiryku Pawła Mireckiego profes. Akad. Zamoyskiej w XVIII stuleciu, zapiski WP. Dziadulewica; Sp. szl. pol.*; *Pocz. szl. gal. P'ork.*

MIRSKI cz. Białynia odm. — W polu błękitnym — w środku podkowy srebrnej barkiem na dół, kółko z półstrzałkiem u góry. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana przysługująca Mirskim, w braclawskim w XVII stuleciu osiadłym. Niesiecki wspomina że według genealogii Ogińskich, sztychowanej w początku XVIII wieku, rodzina ta pochodziłaby wspólnie z Czetwertyńskimi od Światopełka księcia twerskiego, jedenastego syna Włodzimierza księcia ruskiego. Przeciw temu wywodowi występuje Wolff, twierdzi że początek tego rodu i powstanie jego nazwiska dotąd nie jest wyjaśnione; pierwszy znany z dokumentów członek tej rodziny jest Hrihory Mirski, który w r. 1569 otrzymuje przywilej na podkomorstwo braclawskie, następnie na sędziostwo ziemskie braclawskie i umiera r. 1620; ani on ani jego potomkowie, o których częste są wzmianki w Metryce litewskiej, przez cały wiek XVII nie występują nigdzie z tytułem kniaziowskim lub przydomkiem Światopełk, które przybierać zaczęli w późniejszych czasach. Kojałowicz nie też o pochodzeniu kniaziowskim Mirskich nie wspomina. Jednakże linia prawosławna wyjednała sobie przyznanie tytułu książęcego najprzód przez deputację senatu Królestwa Polskiego, a następnie przez Heroldyę rosyjską. *Kojał.* 225; *Nies.*; *Jabl.*; *Małach.*; *Kos. I.* 381; *Wolff.*; *Bork.*

MIRSKI Książę cz. Białynia odm. — W polu błękitnym nad podkową ocelami do góry—księżyc w pełni przeszyty strzałą żelazcem do góry. Nad tarczą mitra książęca. Odmiana przysługująca linii prawosławnej rodziny Mirskich, której przyznano w osobie Jana Tomasza Bogumiła r. 1821 i 1861 prawo używania przydomku Światopełk i tytułu książęcego. *Spiski tytułowannym licam, iadanie depart. geroldyi* 1892 *Kos. I.* 381; *Bork.*

MISIEWSKI, Misiowski, Miszewski cz. Prus II odm. — W polu czerwonym—na skrzyżowaniu ostrzów dwóch kos, u dołu łańcuchem połączonych — półtora krzyża bez lewego dolnego ramienia. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich: dwa czerwone między srebrnymi. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana przysługująca Misiewskim, w plockiem na Kujawach w XVI stuleciu dzisiaj w Wielkopolsce osiadłym. *Pap.*; *Nies.*; *Sieb.* III. 2. 317; *Bork.*

MITKIEWICZ. — W polu srebrnym — pod naturalnym jeleniem w biegu z raną na biodrze, w której utkwionym jest proporzec z chorągiewką czerwoną — trzy litery **M** czerwone jedna nad drugą. Nad hełmem w koronie na trzech piórach strusich — złota trąbka. Tarczę podtrzymują srebrne gryfy. Nadany Janowi Mitkiewiczowi b. naczelnikowi poczty w Warszawie r. 1856. *Sp. szl. pol.*; *oryg. dypl.*; *Bork.*, *przyp.*

MIW. — Na tarczy dwudzielnej — pole prawe próżne, w lewym od połowy — mur. Nad hełmem w koronie chorągiew. Może odmiana Odwagi Milewskich, Mülbę, Milwe. Balamutne często wiadomości Słowniczka heraldycznego nie pozwalają określić stanowczo pochodzenia tego herbu. *Krzyż.*

MŁODECKI Hrabia cz. Półkozic odm.—W polu czerwonym — między dwiema liliami — lew złoty wspięty. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym — pół kozła. Labry

czerwone, z prawej złotem z lewej srebrem podbite. Herb rodziny małopolskiej z Młodęcina w sandomierskiem w XVI stuleciu osiadłej, z której Józef Młodecki, właściciel Monasterzysk w Galicyi, otrzymał 11 Czerwca r. 1896 od Leona XIII papięza tytuł hrabiowski ze zmianą w herbie. Zamiast osłej głowy nadany został —lew, jako symbol imienia Leo, z liliami Peccich, które stanowią razem ojczysty klejnot Jego Świętobliwości. *Dług.; Papr.; Nies.; Kur. warsz. 1890 N. 229; Bork. Geneal 743.*

MŁODKOWSKI cz. Leliwa odm. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem błękitnem — pół-księżyc w słup rogami w lewo, w lewem zaś ściętem od góry czerwonom — pół kozła wspiętego, od dołu pole błękitne. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana przysługująca Młodkowskim z Młodkowic, w gnieźnieńskim w XVII stuleciu osiadłym następnie w sandomierskiem. *Nies.; Ms. Ziel.; Bork.*

MŁOT. — Na tarczy — młot rękojeścią na dół. Nad hełmem korona. *Z kwitu Krzysztofa Karwlińskiego w rach. izb. skarb. warsz., z księgi 59 pobor., kwit 229; z zapisek WP. Dziadulewicz.*

MŁOTEK, Młotki, Małotki. — Na tarczy srebrnej — trzy czarne młotki o złotych rękojeściach, u dołu się stykających. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z młotkiem. Labry czarne podbite srebrem. Herb rodziny pomorskiej Trzebiatowskich; u hr. Borkowskiego są Trzebiatowscy herbu Trzy gwiazdy w Wielkopolsce. *Sieb. III. 2. 302; Bork.*

MNISZECH Hrabia cz. Sempior cz. Konczyc odm. — W polu czerwonom — siedm piór srebrnych w wachlarz ułożonych. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym siedm piór strusich. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny czeskiego pochodzenia z przydomkiem Wandalin, od r. 1533 w Polsce osiadłej, która w osobie Józefa Jana Tadeusza, syna Jana otrzymała tytuł hrabiowski galicyjski 22 Kwietnia r. 1783, tytuł zaś dziedziczny austriacki 24 Sierpnia r. 1783. Mikołaj z Wielkich Konczyc i Ossowicy widząc niechęć do siebie Ferdynanda, króla czeskiego, przeniósł się do Polski za panowania Zygmunta I, który go mile przyjął. Pole w tym herbie według Paprockiego powinno być białe, według Niesieckiego czerwone. *Biel.; Okol.; Papr.; Nies.; Hefn.; Grit.-Hild.; Sieb. IV. 14; Bork.*

MNISZECH II. — Na tarczy pięciodzielnej w polach czerwonych w I — Topór, w II — Gryf, w III Łabędź, w IV — Gozdawa, w V — siedm piór strusich srebrnych w wachlarz. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym siedm piór strusich. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana powyższego. *Grit.-Hild.*

MNISZECH III. — Na tarczy pięciodzielnej w polach czerwonych w I — Topór, w II — Gryf, w III — Łabędź, w IV — Gozdawa, w V srebrnem — siedm piór strusich czarnych w wachlarz. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym siedm piór strusich czarnych w wachlarz. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana. *Hefn.*

MNISZEK Hrabia cz. Poraj odm. — Na tarczy czerwonej — róża pięciolistna srebrna. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym róża. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny mieszczańskiej z Sieradza, nobilitowanej na sejmie w Warszawie 14 Marca r. 1598, z której Piotr Mniszek, syn Jakóba i Anny, z Sieradza pochodzących, przyjęty do herbu Poraj przez Hieronima Bużeńskiego, kasztelana sieradzkiego. Ztąd może potomkowie zwali się z Bużenina. Jedna gałąź otrzymała inkołat morawski r. 1800 i tytuł hrabiowski galicyjski 11 Lutego r. 1773 w osobie Adama Józefa, syna Jana, chorążego nadwornego koronnego, posła do Rosyi, członka stanów galicyjskich z grona magnatów. Wygaśli po mieczu r. 1846. *M. Kor. 141. f. 376; Grit.-Hild.; Nies.; Hefn.; Sieb. IV. 14. 93; Bork.*

MOCARSKI. — W polu barwy niewiadomej — nad rzeką w poprzek — drzewo z gwiazdą u boku. Herb z XVI stulecia z miejskiego nagrobka. *Krzyż.; Bork.*

MOCKI. — W polu barwy niewiadomej — panna czy murzynka w koronie strzelająca z łuku. Nad hełmem w koronie pół takiej samej panny. Labry. Herb rodziny polskiego pochodzenia w Prusiech, przypominający herb Machwicz i Mora. *Ledeb.; Sieb. III. 2. 318 i VI. 4. 37.*

MODLIBÓG, Modlibok. — W polu błękitnem — trzy srebrne rogi w gwiazdę: dwa i jeden. Nad hełmem pięć piór kogucich: dwa srebrne między błękitnemi. Labry błękitne podbite srebrem. Herb rodziny od XV wieku osiadłej w Prusiech. Według Niesieckiego z inowrocławskiego w XVI stuleciu. *Nies.; Sieb. VI. 4. 37; Bork.*

MODZELA, Bojca. — W polu błękitnem — krzyż potrójny srebrny. Herb średniowieczny polski — tak opisany jak wyżej w herbarzu arsenalskim z r. 1530 i w herbarzyku Ambrożego. Atoli źródła średniowieczne milczą o tym herbie i żadnej pieczęci z tym herbem nie spotykamy. *Herald. Piek. 244.*

Herb ten już podaliśmy na str. 27 niniejszej Księgi Herbowej.

MODZEŁOWSKI, Moselowski cz. Pawęza odm. — W polu błękitnem — na skrzyżowaniu trzech mieczów końcami w górę w gwiazdę ułożonych — gwiazda sześciopromienna złota. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich: dwa złote między błękitnemi. Odmiana przystępująca: rodzinie mazowieckiej z Modzel w XVI stuleciu, a w Prusiech wschodnich od XVII wieku osiadłej. *Nies.; Wiel.; Sieb. III. 2. 320; Bork.*

MOGILEWSKI, Mogilowski. — W polu czerwonym nad złotym albo srebrnym płótem — pół kozła. Nad hełmem w koronie pół kozła. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny pochodzenia polskiego z Mogilowa w sandomierskim, jakoby dawniej herbu Lubicz używającej, w Prusiech wschodnich osiadłej przed paroma wiekami. *Sieb. III. 2. 318, i VI. 4. 37.*

MOGILNICKI. — Na tarczy ściętej w polu górnem złotem — pół orła czarnego, w dolnem zaś błękitnem — krzyż kawalerski złoty. Nad tarczą dwa hełmy ukoronowane, nad którymi po dwa skrzydła czarne. Labry przy pierwszym czarne przy drugim błękitne — podbite złotem. Nadany wraz ze szlachectwem galicyjskiem Janowi Mogilnickiemu, kustoszowi grecko-katolickiej katedry w Przemyśle, 30 Lipca r. 1828, według hr. Borkowskiego r. 1818. *Pocz. szl gal.; Hefn.; Bork.*

MOGIŁA I. — W polu czerwonym — na mogile srebrnej sześcienniej z podstawą — trzy krzyże: jeden na wierzchu stojący, dwa z boku prostopadle do pierwszego. Nad hełmem w koronie trzy lub pięć piór strusich. Labry czerwone podbite srebrem. Jeden z bardzo starych herbów na Litwie — używają go Andruszkiewiczowie, Bielewiczowie, Bychowcowie, Bogdanowiczowie, Dowgirdowie, Montwiłłowie, Sołouchowie, Stankiewiczowie, Wysoccy i Zodejkowie. *Paprz.; Okol.; Kofat.; Nies.; Piek.*

MOGIŁA II. — W polu czarnym na srebrnej mogile — trzy złote krzyże jeden na wierzchu dwa prostopadle doń. Nad hełmem w koronie trzy lub pięć piór strusich. Labry czarne podbite srebrne. Odmiana z herbarza galicyjskiego. *Nies.; Małach.; Sieb. IV. 14. 19.*

MOHYŁA I. — W polu czerwonym — dwie szable rękojeściami do góry ukośnie skrzyżowane, u dołu złotymi buławami czy jelicami przekrzyżowane. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny wołoskiej hospodarskiej, z której Hieronim indygenat w Polsce otrzymał r. 1593, następnie Jerzy, metropolita wołoski. Symeon, hetman mołdawski r. 1598. *Vol. Leg. II. 1449; Małach.; Okol.; Nies.; Bork.*

MOHYŁA. — Na tarczy sześciokątnej w polach I błękitnem — między słońcem z prawej a półksiężycem z lewej — głowa bawola czarna z gwiazdą między rogami pokrytą koroną królewską i z pierścieniem w nozdrzach, w środku którego dwie szable końcami u dołu przekrzyżowane, (*herb Wołoski*); w II czerwonym — dwie szable ukośnie skrzyżowane z końcami u dołu przekrzyżowanymi (*herb Mohyłów*); w III czerwonym — trzy kopie złote w gwiazdę (*Jelita*); w IV czerwonym — na gałązce orzeł w lewo, w prawo zwracający się, z krzyżem złotym ukoronowanym w dziobie; w V czerwonym — między barkami dwóch złotych półksiężyców miecz ostrzem na dół (*Ostoją*); w VI błękitnem nad uchem kotłowym — miecz końcem na dół (*Nowina*). Nad mitrą książęcą szablą z buławą ukośnie skrzyżowane. Herb Hieremiego Mohyły, którego hetman i kanclerz Zamoyski ugruntuwał na gospodarstwie wołoskiem. Pierwszy jest herb wołoskiej ziemi, drugi ojczysty, trzeci Zamoyskiego — ostatnie trzy z koligacyi z różnymi domami. *Nies. i z rysunku przedstawiającego herb Piotra Mohyły, metropolity kijowskiego w zbiorze Juliusza hr. Ostrowskiego.*

MOHYŁA III. — Podajemy jeszcze odmianę opisaną w słowniczku heraldycznym Krzyżanowskiego. *Krzyż.*

MOJSIEJ, Mojsiejewicz. — W polu barwy niewiadomej — nad sześciopromienną gwiazdą — półksiężyc z krzyżem we środku. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb z XVI wieku. *Z rękop. Jerzego Mojsiejewicza z r. 1623; Bork. przyp.: zapiski WP. Dziadulewicz.*

MOL. Mohl cz. Trzy Krety albo Żaby. — W polu czerwonym — trzy srebrne krety albo żaby: dwie i jedna. Nad hełmem w koronie między dwoma czerwonymi skrzydłami — kret albo żaba. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny prawdopodobnie niemieckiego pochodzenia von der Mohl, w prowincjach nadbałtyckich zdawna osiadłej. Rietstap wymienia rodzinę holenderską Molów z trzema kretami w herbie. *Nies.; Bobr. przyp.; Riet.; Sieb. III, 11. tekst 367 tabl. 136; Bork.*

MOLENCKI. — W polu srebrnym — serce czerwone z którego wyrastają trzy lilie. Nad tarczą korona. Herb Molenckich niewiadomego pochodzenia. *Z panegiryku z XVIII wieku w księgozbiorze ord. hr. Krasińskich.; Kur.; Bork.; zapiski WP. Dziadulewicz.*

MOLSDORF. — W polu błękitnym — głowa łabędzia z kulą w dziobie. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Nadany Józefowi Weller von Molsdorf 6 Sierpnia r. 1811 przez króla saskiego jako b. księcia warszawskiego. Wygasła rodzina turyngska Molsdorf przezwana Waller używała podobnego herbu. Herb rodziny zapisanej do szlachty Królestwa Polskiego. *Sp. szl. pol.; Chreptowski, Album N. 295; Bork.*

MOMOT. — Na tarczy — róg jeleni. Herb średniowieczny rodziny małopolskiej używającej herbu podobnego do herbu szlaskich Biberszteińów. Z pieczęci Sąda, kasztelana sandomierskiego, z r. 1334, przechowanej w muzeum książąt Czartoryskich w Krakowie. *Heraldyka Piek. 244, 245.*

MONCZ. — W polu srebrnym nad złotą literą **M** — strzała złota żelźcem do góry u dołu rozdartą, w środku przez pierścień przewleczona. Herb Bucewiczów na Żmudzi w XVIII stuleciu. *Kur.; Z dyplomu wydanego przez deputację wileńską Hipolitowi Bucewiczowi 8 Stycznia r. 1799; Bork.*

MONKIEWICZ I cz. Lubicz odm. — W polu błękitnym — podkowa srebrna z krzyżem na barku między dwiema gałązkami palmowymi położonym. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana przysługująca Monkiewiczom na Żmudzi według opisu Niesieckiego. *Kojał.; Nies.; Piek.; Bork.*

MONKIEWICZ II. — W polu błękitnym — podkowa barkiem do góry z krzyżem we środku. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana według Kojałowicza. *Kojał.; Nies.*

MONTELUPI, Wilczogórski. — Na tarczy czterodzielnej w polach barwy niewiadomej, w I i II — orzeł, w III nad górą — gwiazda, w IV — trzy pasy czy belki poprzeczne. Herb rodziny włońskiej Montelupi de Mari, z której Sebastian i Karol 12 Czerwca r. 1567 indygenat od króla polskiego Zygmunta Augusta otrzymali, potwierdzony r. 1574 Waleryuszowi przez Henryka, króla polskiego na koronacy; przetłumaczone nazwisko Wilczogórski przybrał za zezwoleniem króla Stefana 20 Lutego r. 1585 tenże sam Waleryusz, dyplom wydał Zygmunt III, w Krakowie r. 1588. Wszystko to oblatowane na sejmie w Warszawie 15 Października r. 1611. U Krzyżanowskiego zamiast góry w polu III jest taczka. *M. Kor. 154 f. 128; Nies.; Krzyż.: Csarn. II. 168; Bork.*

MONTOWT I cz. Pobóg odm. — W polu błękitnym — podkowa srebrna ze złotym krzyżem na barku, ze środka lewo-ukośnie strzałą przeszyta. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana przysługująca Montowtom na Litwie, różniąca się od odmiany przysługującej Tołoczkom tylko ilością piór strusich nad hełmem w koronie. *Kojał. 222; Nies.*

MONTOWT II cz. Pobóg odm. — W polu błękitnem — między sercem a podkową z krzyżem złotym kawalerskim na barku — złota kusza z cięciwem. Nad hełmem trzy srebrne strzały w wachlarz żelężcami do góry. Labry błękitne podbite złotem. Odmiana przysługująca Montowtom, rodzinie pochodzenia litewskiego w Prusiech wschodnich osiadłej, opisana w źródłach niemieckich. *Sieb. III. 2. 320; Riet.*

MONTREZOR, (Montrésor). — Na tarczy ściętej w polu górnem mniejszem błękitnem—dwie głowy brodate ukoronowane; w dolnem czerwonym—lew złoty. Nad tarczą korona. Nadany Stanisławowi Montresor r. 1768, potwierdzony 24 Maja r. 1781, przez Stanisława Augusta, króla polskiego. *Vol. Leg. VII. 802; M. Lit. ks. 220, 215; Bork.; zapiski WP. Jackowskiego.*

MONTYGAJŁO, Montigajło cz. Korzbog odm. — W polu czerwonym pod pięciolistną różą srebrną — trzy ryby w lewo jedna nad drugą. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry. Odmiana przysługująca Montygajłom na Żmudzi, z których Budold z innemi panami podpisał unię Litwy z Polską w r. 1401. *Kojał.; Nies.; Bork.*

MORA I, Mory, Morowa, Murzynowa. — W polu czerwonym — głowa czarna murzyńska ze srebrną przepaską na około skroni. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Jeden z najstarszych herbów naszych, u Długosza zwany Morowa, w zapiskach sądowych, z których najdawniejsza z r. 1412 zwany—Mory. Na Szlązku była rodzina Morzynów, patrz u Siebmachera. *Dług.: Biel.; Papr.: Okol.; Nies.; Heraldyka Piek.; Sieb. VI. 8. I.*

MORA II. — Odmiana poprzedniego. *Sieb. IV. 14. 19.*

MORA III. — W polu złotem — murzyn w czarnej sukni z przepaską srebrną na głowie, strzelający z łuku w prawo. Nad hełmem dwie strzały bez opierzenia do góry żelężcami od siebie. Labry czarne podbite złotem. Odmiana przysługująca Morom (*von Mohr*) w Prusiech w XVII stuleciu. Niesiecki za Bielskim zdaje się mylnie przypuszczać, że herb ten przyszedł z Włoch do Polski; przytacza także hiszpana Antoniego Mora, żyjącego w Polsce w połowie XVI wieku. *Nies.; Sieb. VI. 4. 37; Bork.*

MORA IV, Mory, Morowa. — Na tarczy — głowa ludzka w lewo. Z pieczęci nieznanego Mikołaja, arcybiskupa gnieźnieńskiego w XV stuleciu, przechowanej w zbiorach Smoniewskiego w Akademii Umiejętności w Krakowie. *Heraldyka Piek. 186.*

MORAWICKI, (Morawitsky) herbu Topór odm. — Na tarczy czterodzielnej w polach I i IV srebrnych — trzy serca czerwone: dwa i jedno, w II i III czerwonych — topór srebrny rękojeścią na dół. Nad hełmem w koronie—między rogami jeleniemi topór. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny pochodzenia polskiego na Szlązku w XVII stuleciu osiadłej. Idą od Tęczyńskich, od Morawicy w krakowskiem nazwisko wzięli, na przykład jako Jan, piszący się już z Morawicy w r. 1370. Baronowie czescy od r. 1695, 1708, 1718, hrabiowie bawarscy 1757, 1809, 1812, wygaśli r. 1875. *Dług.; Nies.; Sieb. VI. 8. I. 52, VI. 11. 26 i VII. 3.*

MORAWICKI II. — W polu srebrnem — trzy serca czerwone dwa i jedno. Nad hełmem w koronie róg jeleni. Labry czerwone podbite srebrem. Herb przyjęty przez Morawickich polskie-go pochodzenia i herbu Topór, po osiedleniu się na Szlązku. *Sieb. IV. 11. 26; VI. 8. I. 52.*

MORAWICKI III. — Podajemy jeszcze jedną odmianę powyższych. *Grit.-Hild*

MOROCHOWSKI cz. Ostrowiec albo Korczak odm. — W polu czerwonym — nad trzema srebrnemi wrębami ku dołowi stopniowo zmniejszającemi się krzyż złoty u dołu zakończony wąsami. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herbu tego Okolski nie umiał nazwać,

pisze Darowski; jest to zaś Kostrowiec z dodatkiem wrębów, dla których Niesiecki podciągnął niniejszą odmianę pod Korczaka. Okolski równie jak Niesiecki nazywa wąsy u krzyża pagórkami pomimo, że pierwszemu rysunek tych pagórków przypominał strzałę Odrowąża. Odmiana przysługująca Morochowskiemu na Rusi w XVII stuleciu. *Okol.; Nies.; Dar. tekst. str. 19 tabl. V. N. 67; Bork.*

MOROZEWICZ, Morozowicz cz. Jelita odm. — W polu czerwonym — trzy kopie w gwiazdę, —środkowa żeleźcem na dół, boczne ukośnie na pierwszej skrzyżowane. Nad koroną szlachecką trzy pióra strusie strzałą w poprzek przeszyte. Nadany Mateuszowi Morozewiczowi 6 Lutego r. 1782. *Kanc. ks. 45, 46 f. 62; Pocz. szl. gal.; Bork.; zapiski WP. Jackowskiego.*

MORSKI Hrabia I cz. Topór odm. — W polu czerwonym — srebrny topór złotą rękojeścią na dół. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym — topór ostrzem utkwiony, lewo ukośnie rękojeścią do góry. Labry czerwone, z prawej srebrem z lewej złotem podbite Herb rodziny z Morska w krakowskim, według Okolskiego od Nekandów Toporezyków idą. Z jednej gałęzi Aleksander i Ignacy otrzymali tytuł hrabiowski austriacki w r. 1784 od Józefa II, cesarza świętego państwa rzymskiego. Linia hrabiowska wygasła. *Paprz.; Okol.; Nies.; Pocz. szl. gal.; Grit.-Hild.; Sieb. IV, 1 t. 95; Hefn.; Bork.*

MORSZTYN, Morstin, Morstein, Morrinstein, Mondsztern. — W polu błękitnym — nad złotym półksiężycem sześciopromienna złota gwiazda. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym — na ogonie pawim półksiężyc z gwiazdą. Herb rodziny mieszczańskiej krakowskiej pochodzącej z Bawarii. Pierwszy znany przodek tej rodziny Bartko Morrinstein w XIV stuleciu; — wnuk tegoż *senior-mercatorum* r. 1410. Nobilitowani r. 1492. Później piszą się z Raciborska. W XVII stuleciu dwóch synów Krzysztofa, starosty filipowskiego, założyło dwie gałęzie ziemczate, dotychczas kwitnące w Prusiech, atoli Leliwy srebrnej używają w czarnym polu. W tym też wieku rodzina Morstinów bardzo się wzmogła w Rzeczypospolitej i do wysokich dostojęstw doszła. Ludwik i Filip Morsztynowie byli na liście imiennej osób, którym dozwolono w Rosyi używać tytułu hrabiowskiego r. 1824. *M. Kor. 56 f. 47; Dług., Lib. Ben. II. 5; Paprz.; Helcel t. II, 3662. Jahrb. des Deutsch. Adels; Nies.; Pocz. szl. gal.; Kos. I 66; Bork. na 1898.*

MORTEŚKI I, Mortangen cz. Orle nogi. — W polu czerwonym — dwie nogi orle srebrne ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie takie same nogi odwrócone do góry. Herb rodziny z Mortęgi w XIV stuleciu w Prusiech zachodnich osiadłej już zgasłej. *Nies.; Sieb. VI. 4. 37; Bork.*

MORTEŚKI II. — W polu złotem — dwie nogi orle czerwone ukośnie skrzyżowane szponami na dół. Nad hełmem takie same nogi odwrócone do góry. Labry czerwone podbite złotem.

MORYCÓW. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem błękitnym — murzyn srebrny chustką w koło bioder przepasany, z młotem w rękach do góry wzniesionym; w lewym czarnym — na pniu, jakby trzy ćwieki srebrne. Nad hełmem w koronie — ręka goła w łokciu zgięta, młot trzymająca. Herb rodziny Koniar, zapisanej do szlachty Królestwa Polskiego po ogłoszeniu prawa z r. 1836 o nabywaniu szlachectwa. *Spis szl. pol; Chrzęński, Album 533; Bork.*

MORYKONI I, (*Moriconi*). — Na tarczy — pięć pasów poprzecznych. Nad hełmem w koronie — pół charta. Herb rodziny włoskiego pochodzenia z Florencji i Lubeki, w XVII stuleciu w Polsce osiadłej. Pierwszego Fredjana Moriconi wspominają konstytucje z r. 1659 i 1661 z powodu pożyczonych sum znacznych na zapłacenie żołdu wojsku litewskiemu. Synowców jego Scypiona i Jana Karola przyjął do indygenatu Michał, król polski r. 1673, co potwierdził przywilejem Jan III, król polski na sejmie koronacyjnym. Według Żychlińskiego św. Franciszek z Assyżu należał do tego rodu. *Vol. Leg. V. 152; Nies.; pieczęć starosty wilkomirskiego Morykoniego na dokum. z r. 1784 w zbiorze Juliusza hr. Ostrowskiego; Bork.; Żychl. II.*

MORYKONI II. — Na tarczy dwudzielnej w polu srebrnym prawem — cztery zielone pasy fali morskiej (*unda marina*, jak zwie Niesiecki); w lewym srebrnym — orzeł czarny ukoronowany z wstęgą błękitną prawo-ukośną, na której trzy złote gwiazdy. Nad tarczą dwa hełmy ukoronowane, w pierwszym pół charta w lewo, w drugim głowa murzyńska po ramiona z białą chustą naokoło skroni. Labry z prawej zielone, z lewej czarne — podbite srebrem.

Odmiana przysługująca Moriconim, według Niesieckiego na mocy przywileju Jana III króla polskiego, z r. 1676 potwierdzającego indygenat i prawa szlacheckie i zezwalającego na połączenie herbu Moriconich z herbem macierzystym Pucini. W tymże przywileju nadmieniono, że Janowi Baptyście Pucini, niegdyś jeszcze Zygmunt August, król polski, udzielił indygenatu w Polsce. *Vol. Leg. V. f. 445; Nies.; Malach.; Riet.; Bork.*

MOSTOWSKI Hrabia cz. Dołęga odm. — W polu błękitnem — ze środka podkowy srebrnej z krzyżem kawalerskim złotym na barku strzała srebrna żelźcem na dół. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym—skrzydło czarne przeszyte strzałą. Labry błękitne podbite srebrem. Herb rodziny mazowieckiej z Mostowa w plockiem, z której jedna gałąź na Litwie w XVIII stuleciu osiadła — z niej Edward Atinogen Józef Paweł, syn Józefa, synowiec Tadeusza, ministra spraw wewnętrznych księstwa warszawskiego, pan na Cerkliszkach i Łuczaju na Litwie, otrzymał w Rosyi 6 Października r. 1843, tytuł hrabiowski, rzekomo na mocy dyplomu Józefa II, cesarza świętego państwa rzymskiego z r. 1780. *Paprz.; Nies.; Not.; Kos.; Żychl. X; Bork.*

MOSZ, (*Mosch*). — W polu błękitnem — cztery sześciopromienne złote gwiazdy: jedna dwie i jedna, naczelną największą. Nad tarczą dwa hełmy ukoronowane, na których — na skrzydle błękitnem gwiazda złota. Labry błękitne podbite złotem. Nadany Karolowi Mosch ze Lwowa c. k. radcy nadwornemu 16 Stycznia r. 1855 przez Franciszka Józefa, cesarza austriackiego. *Pocz. sal. gal.; Hefn.; Bork.*

MOSZCZEŃSKI Hrabia, Moszczyński cz. Nałęcz odm. — W polu czerwonym — chusta biała w koło związana z końcami na dół. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym między rogami panna z przepasaną głową, w czerwonej sukni, oburącz trzymająca się rogów. Labry czerwone podbite srebrem. Tarczę podtrzymują lwy złote. Herb rodziny kujawskiej ze Zbuszyna i Moszczenny, z której Konstanty otrzymał 18 Kwietnia r. 1788 tytuł hrabiowski galicyjski od Józefa II, cesarza świętego państwa rzymskiego, a Stanisław i Franciszek potwierdzenie tego tytułu 30 Czerwca roku 1803; z obu tych linii hrabiowskich jeden tylko pozostał przedstawiciel męzki: hr. Edward. *Paprz.; Nies.; Grt.-Hild.; Sieb. III. 1. 21, IV. 14. 96; Kos.; Bork.*

MOSZYŃSKI Hrabia cz. Nałęcz odm. — W polu czerwonym — chusta srebrna w koło związana z końcami na dół. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym—między brunatnymi rogami jeleniami —panna z przepaską na głowie, czerwono ubrana, oburącz trzymająca się rogów. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny z Moszna w lubelskiem w XVI stuleciu osiadłej, z niej August, marszałek wielki koronny, i Fryderyk, stolnik wielki koronny, syn Jana Kantego i Fryderyki Aleksandry de Cosel, córki Augusta III, (Kozłówny. jak ją zwie Niesiecki), otrzymali w r. 1730 tytuł hrabiowski saski. Tytuł po mieczu wygasł. *Nies.; Kos. I. 186; Bork.*

MOZERKO cz. Dąbrowa odm. — W polu błękitnem — podkowa srebrna ze strzałą bez opierzenia żelźcem do góry na barku przekrzyżowaną, gwiazdą sześciopromienną we środku i krzyżem złotym przy każdym ocelu. Nad hełmem w koronie—skrzydło czarne w lewo, strzałą przeszyte. Odmiana przysługująca Mozerkom na Litwie. *Kołat.; Nies.; Bork.*

MOZERKO II. — W polu błękitnem — podkowa srebrna z półstrzałkiem na barku, gwiazdą we środku i krzyżem u każdego ocela. Nad hełmem w koronie—skrzydło czarne przeszyte strzałą. Odmiana poprzedniego z herbarza litewskiego, prawdopodobnie dokładniejsza niż Niesieckiego, który czerpał z Kojalowicza, a jednak inaczej trochę opisał. *Kołat. 39.*

MROCZEK, Mrocki cz. Dąbrowa odm. — W polu czerwonym —podkowa srebrna z trzema krzyżami kawalerskimi złotymi po jednym na barku i u każdego ocela. Nad hełmem w koronie—skrzydło przeszyte strzałą. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana przysługująca Mroczkom, którzy się Mróckimi i Kamińskimi nazywali. W Prusiech w XVII stuleciu w szlachectwie potwierdzeni. *Sieb. VI. 4. 38.*

MŚCIGNIEW. — Na tarczy czterodzielnej w polu I srebrnem — półtora krzyża czerwonego bez prawego dolnego ramienia; w II błękitnem — podkowa z krzyżem kawalerskim złotym na barku i strzałą ze środka na dół żelźcem zwróconą, w III czerwonym — strzała srebrna

dwa razy przekrzyżowana — w IV srebrnym na zielonej murawie rycerz zbrojny z pióropuszem na hełmie na mieczu oparty i tarczą pierś zakrywający. Nad hełmem w koronie — ręka zbrojna złota z mieczem. Nadany 31 Lipca r. 1844 Aleksandrowi Daszewskiemu, synowi Franciszka, który przed rokiem 1815 otrzymał szlachectwo. *Sp. szl. pol.; Chrzęński, Album 360; Dypl. oryg.; Bork.*

MŚCISZEWSKI cz. Sas pruski. — W polu błękitnym — pod dwiema sześciopromiennymi gwiazdami i półksiężycem srebrnym rogami na dół — strzała żelźcem do góry. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana przysługująca rodzinie kaszubskiej, zwiążę się Grabla, w Prusiech zachodnich zdawna osiadłej, od dóbr Mściszewice nazwisko biorąca. *Papr.; Nies.; Sieb.; VI. 9. 38; Bork.*

MULTAN. — W polu zielonem pod rogami złotego półksiężycy — dwa bułaty rękojeściami do góry ukośnie skrzyżowane między trzema sześciopromiennymi złotymi gwiazdami: dwiema z boków a trzecią u spodu. Nad hełmem w koronie — ręka zbrojna z bułatem. Labry zielone podbite złotem. Nadany Remigiuszowi Demeszkowi, synowi Pantalejmona, rady kolegialnemu, byłemu naczelnikowi wydziału komend inwalidów z byłych weteranów polskich, do dziesiątego okręgu straży wewnętrznej przydzielonych z Art. II ustępu 2-o 5 Listopada r. 1861. *Chrzęński, album, str. 573; zapiski WP. Bisiera.*

MUNKENBEK, (Munckenbeck) albo Jeleń biały. — W polu zielonem — jeleni srebrny z łapą przednią prawą podniesioną. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Nadany wraz z nobilitacją Henrykowi Munkenbeck przez Stanisława Augusta, króla polskiego r. 1790 potwierdzony 10 Grudnia r. 1791. *Vol. Leg.; Kanc. ks. 98 f. 85; Bork.*

MURDELIO. — W polu czerwonym pod sześciopromienną gwiazdą — półksiężyc złoty z krzyżem między rogami. Nad hełmem w koronie — pół srebrnego gryfa. Herb ten jakoby w XV stuleciu z Kroaty przez Murdelia do Polski przyniesiony został. Od niego Młodowscy i inne rodziny. *Biel; Papr.; Okol.; Kojat.; Nies.*

MURYSON. — W polu srebrnym — trzy głowy murzyńskie z przepaską srebrną koło skroni. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb rodziny angielskiego pochodzenia Morison de Manners, w bractwoskim osiadłej w XVII stuleciu. Wilhelm i Albert, synowie Jakóba — indygenat polski otrzymali r. 1676. *Nies.; Sieb. IV. 14. 20; Bork.*

MUSIATA. — Na tarczy — trzy krzyże równoramienne. *Arch. Sang. III. 39; zapiski WP. Dziadulewicz.*

MUSKATA I. — W polu błękitnym — dziewięć lilij złotych po trzy rzędem. Herb jakoby Muskaty, biskupa krakowskiego według Długosza w Liber Beneficiorum i Starowolskiego podany. Według najnowszych źródeł okazuje się to mylnem — poniżej pod Muskatem II dajemy herb, którego istotnie używał ten biskup. *Nies.*

MUSKATA II. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem trzy kule czy też trzy róże (rysunek nie jest dość wyraźny) jedna nad drugą, w lewym zaś trzy korony jedna nad drugą, albo dwie i jedna. Według pieczęci biskupa Muskaty z r. 1296 i 1300: pierwszej z archiwum klasztoru Ś-go Andrzeja, drugiej z archiwum księży Cystersów w Mogile. Długosz błędnie więc opisał herb tego biskupa w Liber beneficiorum. *Herald. Pięk. 186, 187.*

MUSTACA Baron (*Mustatza*). — Na tarczy ściętej z mniejszą tarczą błękitną w środku na której kotwica złota ukoronowana — w polu górnym dwudzielnym — w polach srebrnych po jednej gwiazdzie sześciopromiennej błękitnej, w dolnym zaś — na falach błękitnych statek żaglowy. Nad koroną baronowską trzy hełmy: w pierwszym — między dwiema trąbami w połowie naprzemian błękitnymi i złotymi — błękitna gwiazda, w środkowym — orzeł dwugłowy czarny, w trzecim, między dwiema trąbami w połowie i naprzemian błękitnymi i srebrnymi — kotwica złota. Labry błękitne, z prawej złotem z lewej srebrem podbite. Nadany z przydomkiem z Sadogóry Teodorowi Mustatza, właścicielowi na Bukowinie, z szlachectwem galicyjskim i tytułem baronowskim 27 Stycznia roku 1821. *Pocz. szl. gal.; Kojat.; Riet.; Bork.*